

LEGIONÁŘSKÝ

4/2021

Směr

Den válečných
veteránů 2021

Legiovlak podpořen
na dalších pět let

Z bohaté činnosti
legionářských jednot

Symbolický návrat
legionářského generála

Hodně štěstí
a pevný krok v roce
80. výročí Operace Anthropoid vám přeje

A handwritten signature in white ink, appearing to read 'Pavel Budinský', written over a horizontal line.

plk. v. v. MUDr. Pavel Budinský, Ph.D., MBA
předseda Československé obce legionářské

ÚVOD

Slovo předsedy ČsOL	2
---------------------------	---

VÁLEČNÍ VETERÁNI

Gratulace u Tichomira Mirkoviče	3
Opustili naše řady	4–5
Bratr Josef Tyl stoletý	6
Jubilantka Marie Michajlovičová	6
Setkání k výročí bojů na Blízkém východě, na Dukle a u Dunkerque	7
Den válečných veteránů v Praze	8
Náměstí Míru v Praze 2 patřilo opět válečným veteránům	9
Modré barety opět zaplnily druhé nádvoří zámku v Českém Krumlově	10
IFOR – První nasazení české jednotky v zahraniční operaci pod vedením NATO	11–13

TRADICE

Pocta prvnímu předsedovi ČsOL	14
V Záborkci si připomněli narození generála Aloise Lišky	14
Legionáři nezapomínají na čestného předsedu br. Tomáše Sedláčka	15
Vzpomínka na generála Václava Kuchynku	15
30. výročí od obnovení činnosti ČsOL v Československu	16–17
Oblíbené pojízdné muzeum bude dál plnit své poslání	18–19
Den legií ve Zbirohu	20
Ministr obrany navštívil Legiovlak v Havířově	21
Branný den na Čihadle u Točné	22
Kubova Huť má stálou expozici malíře a legionáře Oty Matouška	23
Operace Anthropoid v centru Evropy	24–25

STALO SE

Návrat zapomenutých vojáků	26
Cesta domů	27
Zpráva o průběhu setkání potomků „tobručáků“ a „tobručáků“ čaji	27
Předání čestného názvu	28
Dukla 2021	29
103 let od bojů na Doss Alto	30
Vzpomínka na vyhnání z pohraničí	31
Kronika Velitelství zvláštních bojových útvarů 1918–1922	32–33
103 let od vybojování československé samostatnosti	34
Zprávy ze Srbska	35
K odkazu armádního generála Karla Janouška	36
Vrátit se domů	37

HISTORIE

Brigádní generál in memoriam Josef Pták	38–39
---	-------

ČINNOST JEDNOT

Záložáci v Postřekově	40
83. výročí událostí ze září 1938 v bruntálském pohraničí	41
Vzpomínka na obránce hranic z roku 1938 v Lužických horách	42
Vojenský den 2021 – skanzen Strážnice	42–43
VI. Memoriál genpor. M. Končického	44
9. legionářský marš i přes nepřízeň počasí zaujal	45
X. ročník Cykloprejzdu Košariská – Hodonín	45
100 let posádky v Lipníku nad Bečvou	46
Mikulovští legionáři a Běh pro Paměť národa v Olomouci	46
Vzpomínka na oběti tragického výbuchu	47
Opavští legionáři k výročí vzniku republiky	47
Olomoucký 28. říjen ve znamení oslav	48–49
Den státnosti v Českém Krumlově	49
Předání praporu královéhradecké jednotě a oslavy 28. října 2021	50
Zborovský závod branné zdatnosti	51
Českokrumlovský Ples modrých baretů	51
Nové pamětní desky ve Slavičíně	52
Den válečných veteránů v Hradci Králové	53
Kladenští vzdali hold válečným veteránům	53
Den válečných veteránů v Ostravě	54
11. listopad v Hostivici	54
Ocenění zástupců MČ Praha 10	54
Plzeňský Den válečných veteránů	55
I. legionářský pochod Františka Sasáka	56–57
Kladení Kamene zmizelého za účasti mikulovské jednoty ČsOL	57
Dvě velká výročí liberecké jednoty	58
Slavnostní členská schůze v Ostravě	59
Ve Vrchbělé pod majestátním Bezdězem se připomínaly legionářské tradice	60
Vzpomínka na slavné osobnosti na Hronovsku	61
Ostravský Den boje za svobodu a demokracii	62
Žehnání praporu města Adamova	62

ZÁMEČEK

Larischova vila v roce 2021	63
-----------------------------------	----

INFORMACE

Zpracování dokumentů k závěru roku 2021	64
---	----

SLOVO PŘEDSEDY

Československé obce legionářské

Vážené sestry a vážení bratři,
čtenářky a čtenáři,

úvodem bych Vám chtěl do nového roku 2022 popřát pevné zdraví, štěstí, osobní a pracovní úspěchy. Zároveň bych Vám chtěl poděkovat za práci, kterou jste v uplynulém roce jak pro náš spolek, tak i pro celou naši republiku, vykonávali.

Vstup do loňského roku nebyl jednoduchý. Společnost byla ochromena další vlnou pandemie nemoci covid-19, naši organizaci navždy opustila řada sester a bratrů a činnost Československé obce legionářské a jejích projektů byla utlumena probíhajícím nouzovým stavem. Nejenom probíhající pandemie, ale i průtahy spojené s projednáním pokračování našeho projektu Legiovlak nám přidělovaly mnoho starostí a zaměstnancům projektu i existenční nejistotu.

Teprve počátkem června se situace začala zlepšovat. Pandemie covid-19 ustoupila, hotel Legie byl otevřen, plně se rozjel projekt Péče ČsOL o válečné veterány, Legiovlak s inovovanou expozicí začal putovat a po mnoha slibech a ujištěních konečně dorazily i finance na podporu obou projektů, které již několik měsíců hradila Obec z vlastních rezerv. Díky předvídavosti vedení a vytvoření dostatečných finančních rezerv se nám tak podařilo složitou situaci úspěšně překlenout a mohli jsme se věnovat rozjezdu činnosti.

Konec léta přinesl rozkvět naší spolkové činnosti a především byl ve znamení oslav 100. výročí existence Československé obce legionářské. Manifestační sjezd, slavnostní průvod legionářů Prahou, vojensko-historické prezentace na Vítkově a další akce nejen v Praze, ale i v regionech, oslovily nejenom členskou základnu Obce, ale i představitele politického a kulturního života a především pak širokou veřejnost. Obec měla dostatek prostoru v médiích, aby prezentovala nejen svou bohatou minulost, ale i současnou činnost a 100. výročí jsme oslavili důstojně.

Naše úspěchy však opět začaly přinášet negativní reakce ze strany několika zatrpklých osob a začaly se opět objevovat nepravdivé informace a pomlouvačné dopisy jak proti vedení Obce, tak i proti její činnosti. V polovině října dorazila na Ústředí ČsOL hloubková kontrola z Ministerstva obrany ČR, aby prověřila čerpání dotačních prostředků projektů Legie 100 a Péče ČsOL o válečné veterány, ve kterých dle pomlouvačných dopisů dochází ke zneužívání čerpání dotací. Nebyl jsem překvapen závěry veřejnosprávní kontroly, která, po velmi důkladném

prověření všech účetních dokladů, nezjistila žádné nedostatky a konstatovala, že finanční prostředky z poskytnutých dotací na projekty byly použity v souladu s cíli uvedenými v Žádosti o státní dotaci a s příslušnými Rozhodnutími poskytovatele dotace. Ještě jednou bych rád poděkoval všem, kteří se na vzorném účtování dotací podílejí, a naopak se budu ptát, zda se takto poctivě a hospodárně chovají ti, kteří nás neustále pomlouvají a kterým jsme pro naše úspěchy trnem v oku.

A závěr roku nám přinesl ještě jeden velký úspěch, když vláda České republiky na svém jednání 15. listopadu přijala Usnesení č. 1026 o zabezpečení financování projektu Legiovlak v letech 2022 až 2026. Po měsících jednání, přesvědčování i prošení tak bylo naše snažení úspěšně uzavřeno. Víme, že proti nám stálo mnoho nepřejících jedinců, závistivců, nepřátel i platforem, ale o to více si ceníme všech těch, kteří nám v uplynulých dvou letech pomáhali toto usnesení přivést k životu. Můj dík patří všem našim členům, potomkům legionářů, sympatizantům, občanům, úředníkům, osobnostem veřejného i kulturního života, kteří pochopili obrovský přínos putující expozice Legiovlak pro uchování historických tradic a výchovu k vlastenectví, a pomohli nám s pokračováním tohoto našeho významného a prospěšného projektu. I díky tomu můžeme hledět do dalších staletí naší existence s optimismem.

Závěrem mi dovoluji popřát Vám ještě jednou pevného zdraví v nastupujícím novém roce.

plk. v. v. MUDr. Pavel Budinský, Ph.D., MBA
předseda Československé obce legionářské

Gratulace u Tichomira Mirkoviče

text br. Milan Mojžíš
foto Andrea Wolfová

Předvánoční gratulace u Tichomira Mirkoviče se stala již tradicí a v loňském roce ji nedokázala zastavit ani pandemie nemoci Covid 19. A tak v poledne 9. prosince zazvonili u Mirkovičů zástupci Československé obce legionářské, aby spolu se starostkou Městské části Praha 2 paní Mgr. Janou Černochovou popřáli bratru místopředsdovi a čestnému občanu Prahy 2 vše nejlepší k jeho narozeninám.

Gratulanty přivítal br. Tichomir v lepší zdravotní kondici než v loňském roce, kdy na něj dopadly zdravotní potíže způsobené půlroční štvavou pomlouvačnou kampaní, kterou proti němu zahájil bývalý člen ČsOL Ing. Kulíšek a ke které se přidalo i několik dalších osob, které se nedokázaly smířit se skutečností, že br. Mirkovič byl na Republikovém sněmu v roce 2019 opětovně zvolen místopředsdou Obce. Pro své útoky neváhal využít nepravdivé informace od zatrpklého starého člověka, který byl v minulosti dvojnásobným agentem StB, který v roce 1968 odsoudil „obrodný proces v ČSSR“ a plně se postavil za „internacionální pomoc spojenců“ a dokonce navázal styk se sovětskými bezpečnostními orgány. Tyto veřejně šířené pomluvy vedly nakonec k hospitalizaci br. Tichomira. Poškodit dobré jméno ČsOL a především pak jméno válečného hrdiny Tichomira Mirkoviče, který se v mládí dokázal se zbraní v ruce postavit zlu, se těmto pánům nepodařilo, ale je zarážející, že i po vyvrácení jejich tvrzení pokračují s pomluvami v určitých intervalech i nadále. Všem doporučuji seznámit se s více než sedmisetstránkovou dizertační prací O. Vojtěchovského Jugoslávská informbyrovská emigrace v Československu, která mnohé vysvětluje.

Po předání darů gratulanti usedli ke kávě se zákuskem, který přinesla a všem osobně naservírovala paní starostka Prahy 2. Jednalo se o vynikající Bílý dort z Restaurantu Per Te, který jako tradiční dezert zemí bývalé Jugoslávie alespoň trochu připomněl oslavencovi jeho rodnou zemi. S jeho rodnou zemí je svázána i otázka doby jeho narození. Trefně to shrnula ve svém příspěvku paní starostka: „A jak už je to v Tichomirově životě zvykem, i datum jeho narození je zahalenou trochou tajemství. Jeho rodný list totiž shořel za druhé světové války s celou jeho rodnou vesnicí. Ať už je mu 93 nebo 95, je to úctyhodný věk a já věřím, že se budu moci ještě mnoho let s Tichomirem a jeho skvělou ženou scházet a vyprávět si s nimi.“

V následné diskuzi se probírali nejenom historiky ze života br. místopředsedy, ale – jak je u Tichomira zvykem – i otázky týkající se současného veřejného života. Opětovně projevil lítost nad odchodem dlouholeté a úspěšné starostky městské části z Prahy 2, ale na druhou stranu konstatoval, že nezná lepšího a připravenějšího kandidáta na post ministra obrany. Na závěr článku bych si dovilil podruhé použít citaci paní Jany Černochové: „Tichomir Mirkovič, voják tělem i duší, čestný muž i čestný občan Prahy 2... Považuji za velkou čest, že mne s Tichomirem pojí dlouholeté přátelství. Jeho příběhy, smysl pro humor, houževnatost a rovná záda (ve všech smyslech toho slova) by mu mohl závidět leckdo o dvě generace mladší.“

Opustili naše řady

JIŘÍ ŽELEZNÝ

Hluboce nás zasáhla zpráva o úmrtí br. Jiřího Železného, předsedy Jednoty ČsOL Praha 6. Zemřel dne 22. září 2021 ve věku 94 let.

Plukovník ve výslužbě Jiří Železný, architekt, syn československého legionáře, vstoupil do ČsOL na sklonku roku 1999 a ihned se velmi aktivně

zapojil do její činnosti. Jeho hlavní devizou byla odbornost, díky níž nám jeho práce zůstává zhmotněna na celé řadě míst v Praze. Za nejvýznamnější je třeba považovat jeho spolupráci na postavení Památníku československým vojákům 2. světové války na Vítězném náměstí v Praze, jehož slavnostní odhalení se uskutečnilo 11. listopadu 2004. U realizace památníku stál od samého počátku a v jeho finální podobě se odráží celá řada jím navržených atributů včetně hlavního motto: „V plamenech války pozvedli zbraň, bojovali a položili životy.“ Stejně tak se mimo jiné podílel jako člen přípravného výboru na realizaci Památníku operace Anthropoid v pražské Libni, jenž byl slavnostně odhalen 27. května 2009.

Navzdory svému vysokému věku se až donedávna účastnil řady pietních a společenských událostí, a také jednání orgánů ČsOL. Byl člověkem tvůrčím, kterému byla cizí negace. Vždy přicházel s vlastní iniciativou a návrhy v případě, že s něčím vyjadřoval nesouhlas. Zároveň byl člověkem velmi otevřeným a přátelským, který uplatňoval princip bratrství i vůči nejmladším členům ČsOL.

Československá obec legionářská v něm ztrácí jednu z významných osobností posledních dvou desetiletí. Výsledky jeho práce ale nadále budou připomínat ty, jejichž boj a oběť měl v hluboké úctě a věnoval zachování jejich odkazu tolik času a úsilí.

Čest památce bratra Jiřího Železného!

BOHUSLAV PÁRAL

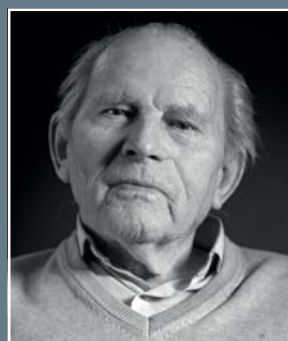
V sobotu 27. 11. 2021 nás navždy opustil emeritní předseda Jednoty ČsOL Brno 2 bratr Bohuslav Páral. Významný člen ČsOL, jehož činnost velmi povznesla legionářské ideje.

Syn legionáře Aloise Párala. Ten byl v říjnu 1915 zajat v bitvě u Kolki na řece Stryji a prošel pak několika za-

jateckými tábory v Rusku. Jako dobrovolník se přihlásil v roce 1917 do vznikajících legionářských jednotek. S nimi se pak přes Archandělsk a Winchester dostal na frontu na alsaské hranici a pak dále až do bitvy u Vouziers (Francie), kde ho 29. října 1918 zastihla zpráva o převratu v Praze. Přes Itálii a Rakousko se pak v lednu 1919 vrátil do Prahy, kde pokračoval v důstojnické kariéře. Dne 28. října 1938 měl být při příležitosti 20. výročí vzniku republiky

povýšen na generála, ale už od května 1938 jako náčelník generálního štábu 4. armády organizoval obranu naší země u rakouských hranic. Jeho syn se v jeho odkazu rozhodl pokračovat. Mimo vedení a organizování legionářské jednoty byl také dlouho velmi společensko-kulturně i literárně aktivní a skutečně velmi se zasloužil o odkaz našich legionářů na Brněnsku.

Čest jeho památce.

VLADIMÍR WINTER

V úterý 26. října 2021 zemřel ve věku 96 let válečný veterán, bývalý příslušník 1. československého armádního sboru v SSSR a člen Jednoty ČsOL Praha 4, br. Vladimír Winter.

Vladimír Winter se narodil 27. ledna 1925 v Praze-Vršovicích. Jeho rodina se z Vršovic přestěhovala

do Libně, kde jeho otec pracoval jako soustružník, než přišel během velké hospodářské krize o zaměstnání. Rodina Winterových se za prací přestěhovala do Sovětského svazu, žili v Penze a Stalingradu. Na jaře 1941 byl Vladimírův otec zatčen a následně popraven, aniž by se rodina kdy dozvěděla důvod. Po napadení Sovětského svazu nacistickým Německem byl mladý Vladimír pracovníčně nasazen na výrobu sovětských středních tanků T-34 ve Stalingradu. Přitom byl také trvale zraněn kovovou šponou do oka. Výroba se pak přesunula na území Kazachstánu. Zde pracoval do roku 1943, kdy byl odveden do sovětské Rudé armády. Když se doslechl o formování samostatné československé jednotky na půdě Sovětského svazu, hlásil se do československého vojska, tzv. Svobodovy armády, kam byl odveden v dubnu 1944 v Jefremově. Kvůli svému poranění nebyl přidělen k bojovému útvaru, ale sloužil jako řidič u automobilní roty 3. československé samostatné brigády v SSSR. Někdy vypomáhal překládáním u výslechů zajatých německých vojáků. Po skončení války byl na počátku roku 1946 demobilizován, ale o rok později do armády nastoupil znovu a působil jako šofér sovětských vojenských poradců přidělených k československé armádě. Pro toto uplatnění měl bohaté jazykové znalosti – ovládal ruštinu, němčinu i angličtinu. Po komunistickém převratu v roce 1948 byl krátce vězněn pro podezření ze spolupráce na útěku ministerského úředníka Tomana, ale byl soudem osvobozen a propuštěn. Následně pracoval v Českomoravské Kolben-Daněk a od roku 1956 byl šoférem na ministerstvu zahraničních věcí. Do důchodu odešel v roce 1985. Žil v Praze a byl členem Českého svazu bojovníků za svobodu. V únoru 1993 se stal členem obnovené Československé obce legionářské a to jednoty Praha 4. I ve vysokém věku se účastnil veřejných vzpomínkových akcí a společných setkání válečných veteránů.

Čest jeho památce.

JAROMÍR LISÝ

Den po Dni válečných veteránů, v pátek 12. listopadu 2021, zemřel válečný veterán, účastník domácího protiněmeckého odboje a vězeň nacistického režimu, člen Jednoty ČsOL Praha 5 a čestný občan Městské části Praha 5 bratr plukovník ve výslužbě Jaromír Lisý. V únoru letošního roku jsme s ním oslavili sté narozeniny. Čest jeho památce.

Jaromír Lisý se narodil 3. února 1921 v Praze. Jeho otec Karel, veterán první světové války a účastník bojů proti maďarským bolševikům z roku 1919, byl profesionálním vojákem meziválečné československé armády. Rodina se tak musela stěhovat podle toho, kde byl otcův útvar posádkou – z Prahy do Košic, z Košic do Prešova. Pro své nadání pro cizí jazyky získal Jaromír Lisý v roce 1937 stipendium na tři roky studia ve Francii. Tam musel s hořkostí přijmout fakt, že francouzská veřejnost odmítala vstoupit do případné války za Československo. Krize vrcholila a v roce 1938 se z prázdninového pobytu u rodičů k zahraničnímu studiu nevrátil. Nebyl sice mobilizován, na to byl příliš mladý, ale jako dobrovolník vypomáhal povoláním vojákům. S postupující separací Slovenska v době tzv. druhé republiky nesouhlasil a rozhodl se odjet do Čech. K tomu se však dostal až v březnu 1939, právě v době, kdy se Slovensko osamostatnilo a začala německá okupace Čech a Moravy. Odmaturoval pak na kolínském gymnáziu a dostal se na Vysokou obchodní školu do rodné Prahy. Uzavření českých vysokých škol 17. listopadu 1939 jej zastihlo na dejvických kolejích. Byl zadržen a odvezen do jízdní ruzyňských kasáren, kde musel společně se stovkami dalších studentů čekat na další nejistý osud. Naštěstí byl propuštěn a tak se odebral k dědečkovi do Kolína, kde začal pracovat jako praktikant v tiskárně J. L. Bayer. Společně s otcem se skrže svého spolupracovníka, bývalého italského legionáře Otakara Moravce, zapojili do ilegální činnosti vojenské odbojové organizace Obrana národa. Jejich kolínská buňka ukrývala zbraně, rozšiřovala ilegální tiskoviny a připravovala půdu pro očekávané celonárodní povstání proti okupantům. Na podzim 1941 však byli otec i syn Lisí zatčeni německým gestapem. Za protiněmecké řeči byl zatčen i Jaromírův dědeček. Při výsleších se Jaromír Lisý snažil prozradit jen to, o čem předpokládal, že již gestapo vytěžilo z odbojářů vyslýchaných před ním. V lednu 1942 byli otec i syn převezeni do Malé pevnosti Terezín, která sloužila jako věznice gestapa. Jaromír byl přidělen do baráku se studenty zatčenými v říjnu 1939. V době stanného práva po atentátu na zastupujícího říšského protektora byli oba Lisí na jaře 1942 opět převezeni do Prahy, do pankrácké věznice. Následoval další transport, tentokrát do věznice Mathilde v německých Drážďanech, na jaře 1943 pak k lidovému soudu do Litoměřic, později na těžké manuální práce do tábora Griebo u Wittenbergu, v Sasku. Až v červnu 1944 byl Jaromír Lisý propuštěn, jeho otec však stále zůstával v pracovním táboře. Jaromír se vrátil do Kolína a k práci v tiskárně. Otec se navrátil na konci války, kdy se Jaromír zapojil do strážní služby povstaleckých skupin. V mírovém období pokračoval ve vysokoškolském studiu, které dokončil v roce 1947. Pracoval v chemické společnosti Chemapol a mohl objíždět zahraniční veletrhy, ve druhé polovině 50. let se však rozhodl pro kariéru

důstojníka Československé lidové armády. Byl vojenským atašé v Maďarsku, v době maďarského povstání, a Sýrii. Dosáhl hodnosti plukovníka, ovšem za nesouhlas s invazí vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968 byl v roce 1971 propuštěn z armády a vyloučen z komunistické strany. Do důchodu ještě pracoval ve Škodových závodech a později jako průvodce a tlumočnick v cestovní kanceláři. Dál se věnoval svému koníčku – cestování a studiu cizích jazyků. V roce 2011 vstoupil do Československé obce legionářské, jednoty Praha 5. Ani ve vysokém věku nezůstával nečinným. Před dvěma lety strávil čtrnáct dní cestováním po Íránu a v roce 2020 začal se studiem v Centru celoživotního vzdělávání. A k aktivnímu stáří vyzýval i ostatní seniory.

VÁCLAV ZELENKA

(text ses. Eva Armeanová)

Dne 22. listopadu 2021 v 11 hodin se na kladenských hřbitovech konalo poslední rozloučení s Václavem Zelenkou, lidickým dítětem, dlouholetým starostou obce Lidice a statečným člověkem, který šířil odkaz lidické tragédie. Václav Zelenka zemřel 13. listopadu ve věku 83 let.

Rozloučit se přišla manželka, rodinní příslušníci, za přeživší lidické děti Pavel Horešovský a Jiří Pitín, za lidické občany starostka Veronika Kellerová, místostarosta Tomáš Skála, dcera Marie Šupíkové, přátelé a smuteční hosté, kteří měli Václava rádi a vážili si ho. Čestnou stráž u rakve drželi kamarádi, myslivci v uniformách. Smuteční síň byla zcela zaplněna. Před rakví byla umístěna jeho fotografie, věnce a květiny. Za kladenskou jednotu ČsOL položili kytici Stanislav Pítr, Eva Armeanová a Irena Nekvindová. Smuteční řeč přednesl Eduard Stehlík, ředitel Památníku Lidice a také jeho blízký přítel. Připomněl jeho nelehký životní osud.

Václav Zelenka se narodil 9. září 1938 do doby, která byla předzvěstí zlých událostí. Dne 10. června 1942, kdy byly vypáleny Lidice, mu byly necelé čtyři roky. Pan Stehlík dále řekl, že není pravda, když se povídá, jak je každý člověk nahraditelný. Některé lidi nahradit nelze. Vzpomněl také na Marušku Šupíkovou, která zemřela v březnu 2021. Spojovalo je dlouholeté přátelství.

S Vaškem Zelenkou jsme se znali dlouhá léta. Potkávali jsme se nejen při pietních vzpomínkách, ale také při osobních setkáních. Vybavuje se mi vzpomínka ze 4. září 2018. S Vaškem a Maruškou Šupíkovou jsme seděli na zahrádce před restaurací v Lidicích a připíjeli si na narozeniny. Maruška a Standa Pítr je slavili 22. srpna a Vašek Zelenka 9. září. Vzpomínalo se, vyprávěli jsme si veselé zážitky a také jsme se dost nasmáli. Vašek původně přijít nechtěl, že se necítí dobře, ale manželka a Maruška ho přemluvily. Domů odcházel velmi spokojený a říkal, že je rád, že jsme se takhle mohli sejít. Na toto milé setkání se nedá zapomenout. Druhá vzpomínka je rovněž z Lidic. U Růžového sadu na lavičce seděl Vašek a mával na nás. Standa se ho zeptal, zda tam odpočívá, Vašek odpověděl, že je tu doma. Tehdy jsme si uvědomili, že na tomto místě stával jejich dům a také říkal: „Tam, kde je válka, končí veškerá lidskost. Z lidí se stávají, nechci říct, zvířata, protože to, co dokáže člověk, ani to zvíře nedokáže.“

Vašku, zůstaneš navždy v našich vzpomínkách.
Čest Tvoji památce!

Bratr Josef Tyl stoletý

text br. Petr Tolar
foto br. Viktor Šinkovec

Sté narozeniny již před časem oslavil válečný veterán, účastník domácího odboje za druhé světové války a člen Československé obce legionářské jednoty Olomouc 1, br. Josef Tyl. Ke skvělému životnímu jubileu mu popřál br. Viktor Šinkovec, vedoucí projektu Péče o válečné veterány ČsOL, který předal dárky za ČsOL i ministerstvo obrany. Na stránkách Legionářského směru se dodatečně připojujeme ke gratulaci a přejeme hodně zdraví a životní spokojenosti.

Josef Tyl se narodil 15. dubna 1921 v Olomouci. Ve svém rodném regionu se také během německé okupace zapojil do domácího odboje. Velkým vzorem mu přitom byl jeho vlastní otec, československý legionář z Ruska, který synovi často vyprávěl o bojích na Transsibiřské magistrále. Mladý Josef poslouchal vysílání zahraničního rozhlasu a v roce 1943 se mu naskytla příležitost zapojit se do boje proti okupantům na domácí frontě. Stal se členem odbojové skupiny „Petráš“, která na Olomoucku prováděla menší sabotáže, jako třeba překopávání telefonních kabelů a poškozování sloupů elektrického vedení.

V roce 1944 byla skupina prozrazena a mezi zatčenými se 9. září ocitl i Josef Tyl. Vytrpěl výslechy na olomouckém gestapu a byl odvezen do věznice v Kounicových kolejích v Brně. Jeho skupina vězňů byla 15. února 1945 převezena do věznice na Cejlu, odkud 8. března pokračovali vlakem do Prahy na Pankrác. Bratr Tyl vzpomínal: „Jeli jsme vagonem zvaným „ponorka“, kde bylo jen malé okénko nahoře, v celém prostoru byla tma. Ve vagonu prý přepravovali vězně odsouzené k smrti. Měl jsem tam černé myšlenky a otázky. Proč? Konec války již počítají i vězni na měsíce a nás vezou do neznáma? Přes okénko jsme slyšeli hlášení, že jedeme k Praze.“ Nepobyl zde však

přiliš dlouho a byl opět převezen, tentokrát do německého Bayreuthu, v Bavorsku. Pobyt v tamní věznici se vyznačoval bitím, ponižováním, špatným stravováním a otrockou prací.

„Bylo mi sděleno, že budu souzen senátem Nejvyššího německého soudu z Berlína. Soud se konal 23. března. Byl jsem odsouzen na šest roků vězení. Tři spoluvězni byli odsouzeni na smrt. Byli však doma dřív než já, poněvadž je vezli vlakem do Mnichova na popravě a cestou je osvobodila americká armáda,“ vypověděl bratr Tyl. Byl nasazen na kopání zákopů v okolí Bayreuthu a zažil i velký nálet na město ze 7. dubna. Město bylo 14. dubna 1945 obsazeno americkou armádou, která osvobodila politické vězně. Pro Josefa Tyla byla svoboda tím vůbec nejlepším dárkem k narozeninám. ■

JUBILANTKA Marie Michajlovičová

text Jan Valíček, foto archiv M. Michajlovičová

Marie Michajlovičová se narodila 22. srpna 1921 v Praze, kde si ji vzali ve věku asi pěti let z neznámého sirotčince volyňští statkáři Maškovi, kteří jí dali jméno Marie a příjmení Mašková. Maškovi patřili k nejbohatším statkářům v Kupačově.

Nevlastní matka na statku nikdy žádnou práci nedělala, přestože prakticky vše uměla. Asi do jedenácti let se o malou Mařenku starali pěkně, pouze byla otcem trestána za špatné studijní výsledky. Od jedenácti let, kdy byla schopna zastat veškeré práce na statku, pro ni prakticky skončilo dětství. Musela se postarat o dobytek, čistit chlévy, sama orala pole. V neděli a o svátcích, když nebyl k dispozici čeledín, musela všechnu práci na statku zastat úplně sama. Když byla plnoletá, utekla ze statku. Podle jejího vlastního vyjádření pro ni byla válka se všemi jejími hrůzami vysvobozením.

Když se v Rovně objevila Svobodova armáda, přihlásila se k odvodu a dne 28. dubna 1944 byla pod kmenovým číslem 12.701/Ž odvedena a po proškolení zařazena jako spojařka k 1. tankové brigádě v SSSR. Tam zpočátku tahala na jednom rameni pětadvacetikilogramový buben s kabelem a na druhém pušku. Bez ohledu na nebezpečí vyhledávala a opravovala přerušovaná spojení. Po nějaké době začala mít problémy se zády,

a tak požádala o přeložení k telefonistům. Nakonec skončila jako telefonistka ve spojařském automobilu, což také nebyla žádná výhra, protože tato auta byla častým terčem německých dělostřelců.

Během války prošla boji u Dukly, na které dnes již nechce vzpomínat, a řadou dalších bojišť. Její bojová cesta skončila v Ostravě. Odtamtud

odešla ke Zvláštní vojenské skupině „Žatec“, kde sloužila až do demobilizace 7. ledna 1946. Během války se seznámila s kuchařem Petrem Michajlovičem, se kterým se po válce sblížila, vzali se a měli spolu syny Miroslava, poté Václava a dceru Marii. Po válce se s manželem usadili v Kadani a ona začala pátrat po svých nevlastních rodičích. Z vděčnosti za to, že se jí v dětském věku ujali, si je vzala k sobě. Otec se změnil k lepšímu, ale matka zůstala pořád stejná, s ničím jí nepomohla a vyžadovala neustálou pozornost, takže ji Marie nakonec zavrhl. V té době již měla tři děti a velmi těžce fyzicky pracovala, například osmáct let na stavebních jeřábech, s nimiž stavěla panelové domy.

V současné době se Marie Michajlovičová těší pevnému zdraví, je nesmírně vnímavá a příjemná. Pouze občas nemůže najít vhodné slovíčko, ale vzhledem k jejímu úctyhodnému věku je obdivuhodné, že se s ní dá povídat prakticky o čemkoli. ■

Setkání k výročí bojů na Blízkém východě, na Dukle a u Dunkerque

Československá obec legionářská uspořádala v pondělí 4. října 2021 dopoledne tradiční setkání vedoucích představitelů Ministerstva obrany České republiky a Generálního štábu Armády České republiky s válečnými veterány, členy veteránských spolků a vojenskou veřejností při příležitosti 78. výročí bojů na Blízkém východě a 77. výročí bojů u Dunkerque a na Dukle.

Setkání, které se konalo v hlavním sále ministerstva obrany Na Valech v pražských Hradčanech, se kvůli zhoršené pandemické situaci nemohlo uskutečnit v loňském roce a i letošní akce se musela konat za dodržení platných hygienických opatření.

Po příchodu čestného předsednictva, které se usadilo v čele sálu, a nástupu čestné stráže se státní vlajkou, zazněla na úvod setkání slovenská a česká hymna. Moderátor br. Jiří Filip, organizační tajemník ČsOL, pak uvedl čestné hosty a vyzval přítomné k minutě ticha na památku padlých a zemřelých. Pozvání na setkání přijali: za Ministerstvo obrany České republiky zástupce ředitele Sekce rozvoje sil brigádní generál Petr Čepelka, za Zastupitelstvo Hlavního města Prahy místopředseda Výboru pro kulturu, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vztahy pan Martin Benda, za Odbor pro válečné veterány Ministerstva obrany České republiky ředitel Pavel Kugler, za Velvyslanectví Slovenské republiky v České republice přidělenec obrany generálmajor Miroslav Kocian, za Předsednictvo Československé obce legionářské sestra Eva Armeanová, za Český svaz bojovníků za svobodu plukovník ve výslužbě Bohuslav Holub, za Českou obec sokolskou sestra Květoslava Volková a za Národní archiv historik Roman Štěr. Uvítání byli také novodobí váleční veteráni zahraničních misí.

S projevem vystoupil brigádní generál Petr Čepelka, který zdůraznil význam vojenských tradic druhého odboje pro současné ozbrojené síly České republiky, a historik Roman Štěr, který přiblížil a propojil nasazení československých vojáků na třech frontách druhé světové války. Závěrečné slovo přednesla ses. Eva Armeanová. Tím skončila oficiální část setkání a následovalo neformální setkání v předsáli.

Jak se již stalo dobrým zvykem, bylo celé vzpomínkové setkání zakončeno odpolední návštěvou hrobu armádního generála Karla Klapálka, československého legionáře, velitele československé vojenské jednotky na Blízkém východě a velitele 1. československého armádního sboru v SSSR v závěru druhé světové války, na Olšanských hřbitovech. Účastníci setkání uctili jeho památku položením květinových darů. ■

Den válečných veteránů v Praze

text br. Jiří Filip, foto br. Michal Rak

U příležitosti Dne válečných veteránů se 11. listopadu 2021 v 11 hodin konal tradiční slavnostní nástup na Čestném dvoře Národního památníku na Vítkově. Československou obec legionářskou zastupoval předseda br. Pavel Budinský a místopředseda ČsOL br. Tichomir Mirkovič. Vůbec poprvé se slavnostního nástupu zúčastnila také jednotka válečných veteránů novodobých zahraničních misí a rovněž četa tankové roty „Československých legií“ Aktivní zálohy 73. tankového praporu, jejíž příslušníci jsou přes dvacet let nedílnou součástí moderních ozbrojených sil naší republiky.

Doplnění dosavadního složení nastoupených jednotek nezapomněl ve svém projevu ocenit předseda ČsOL br. Budinský: „Jsem velice rád, že Vítkov není jen místem, kde se připomíná Den válečných veteránů, ale že se stává i místem setkávání novodobých válečných veteránů.“

S hrdostí dnes vidím vůbec poprvé při této pietě jednotky složené z členů Československé obce legionářské, která si v letošním roce připomíná 100 let od svého vzniku. Stojí před námi příslušníci Aktivní zálohy Armády České republiky. Mezi nimi jsou i ti, kteří se od samého počátku podíleli na zrodu Aktivní zálohy.

Se stejným pocitem zadostiučinění sleduji také jednotku složenou z válečných veteránů našich zahraničních misí. Pro ně je dnešní den především vzpomínkou na vykonanou službu při jejich nasazení v konfliktech po celém světě, a rovněž příležitostí vzpomenout na ty z nás, kteří nás již opustili. K aktivní účasti obou jednotek Vám gratuluji!

Ministr Metnar ve svém proslovu připomněl, že oslava na Vítkově „patří našim válečným veteránům, a to jak těm, kteří se účastnili bojů s nacistickým Německem, tak i těm, kteří v posledních třiceti letech bojovali pod českou státní vlajkou v zahraničních operacích. Nikdy nesmíme zapomenout ani na třicet vojáků, kteří se z novodobých vojenských misí nevrátili. Všem patří velký dík za to, co pro Českou republiku vykonali.“

V rámci ceremoniálu položili věnce k památníku představitelé ústavních institucí, armády, církve a spolků. Věncem Československé obce legionářské, jenž zpodobňoval velký vlčí mák, položil společně s bratry předsedou a místopředsedou rovněž br. genmjr. Miloslav Masopust.

Náměstí Míru v Praze 2 patřilo opět válečným veteránům

text br. Jiří Filip
foto br. Michal Rak

V Den válečných veteránů 11. listopadu se na náměstí Míru v Praze konala již po sedmé celodenní akce s bohatým programem. Společně s iniciátorem akce, Městskou částí Praha 2, se na pořádání podílela Armáda ČR, Vojenský historický ústav, Sdružení válečných veteránů ČR a Československá obec legionářská.

Díky stánku ČsOL se návštěvníci mohli dozvědět řadu informací o československém odboji za první a druhé světové války. Pro zájemce byla připravena ukázka výstroje a výzbroje včetně automobilu Ford model T. Tento typ vozidla sloužil u našich československých jednotek a na náměstí Míru pochopitelně poutal značnou pozornost.

Odpolední oficiální program zahájila ve 14 hod. starostka MČ Praha 2 paní Jana Černochová, která připomněla mimo jiné význam vličního máku, jehož zakoupením podpořili účastníci akce Vojenský fond solidarity. Svým úvodním projevem především vyjádřila úctu válečným veteránům.

V rámci úvodních vystoupení hovořil kromě ministra obrany v demisi Lubomíra Metnara a náčelníka Generálního štábu AČR arm. gen. Aleše Opaty rovněž předseda ČsOL br. Pavel Budinský, který uvedl: „Jsem velice rád, že na tuto událost zavítala celá řada válečných veteránů. Velice děkuji organizátorům

v čele s paní starostkou Janou Černochovou, že tak příkladným a atraktivním způsobem pořádá toto již tradiční setkání. Velice si vážím přízně k válečným veteránům, kterou všichni vyjadřujete svou přítomností na této krásné události.“

Československá obec legionářská stejně jako v minulých letech vyznamenala při příležitosti konání této akce celou řadu osobností. Z rukou předsedy br. Budinského a místopředsedy ČsOL br. plk. v. v. Tichomira Mirkoviče převzala Kříž za zásluhy o projekt LEGIE 100 paní starostka Jana Černochová. Pamětní medailí „100 let ČsOL“ byl oceněn ředitel Památníku Lidice plk. gšt. Eduard Stehlík. Předseda Jednoty ČsOL Praha 5 Petr Kunštát předal rovněž ocenění ČsOL řadě přítomných příslušníků roty AZ Středočeského kraje. Významným bodem programu bylo udělení Pamětní stuhy ČsOL, kterou na praporek roty AZ Středočeského kraje připnul br. Budinský, a to za dlouholetou spolupráci v oblasti prezentace vojenských tradic a za výbornou spolupráci ČsOL a jednotky obecně. ■

Modré barety opět zaplnily druhé nádvoří zámku v Českém Krumlově

text a foto br. Miroslav Šindelář

Vsobotu 2. října 2021 se do Českého Krumlova sjelo více než 120 bývalých vojáků, kteří v minulosti sloužili pod vlajkou Organizace spojených národů. Už po osmnácté se na druhém nádvoří Státního hradu a zámku v Českém Krumlově uskutečnil slavnostní nástup těch, kteří před devětadvaceti lety poprvé opustili jedinou výcvikovou základnu Mírových sil OSN na území České republiky, aby zamířili k plnění nelehkých úkolů ve válku zmítaných zemích bývalé Jugoslávie. Právě zde tehdy českoslovenští vojáci získávali v očích spojenců dnešní renomé, které mají vojáci Armády České republiky.

Na chvíli, které provázely vojáky se světle modrými přilbami či barety, právě vzpomínal velitel 1. praporu, dnes brigádní generál, Karel Blahna. Ten také řekl: „V zahraničních misích se zrodilo trvalé dlouholeté nevšední přátelství, které přetrvává dodnes. Jasným důkazem toho je fakt, že se na každé setkání tady v Českém Krumlově těšíme a pravidelně se setkáváme.“

Velitel bývalé Výcvikové základny mírových sil OSN v Českém Krumlově brigádní generál Vladimír Trněný v projevu upozornil na blížící se 30. výročí od vyslání prvních modrých baretů do mise na území Balkánu a vyzval všechny ke spolupráci na přípravách oslav této události.

„Za práci, kterou jsme v zahraniční misi odvedli, se rozhodně nemusíme stydět. Místní lidé si na naši pomoc dobře pamatují.“

Nechali jsme tam dobrou vizitku, uvedl, mimo jiné, v projevu první místopředseda Sdružení válečných veteránů České republiky podplukovník Ladislav Sornas.

Se zdravíci před účastníky setkání vystoupili také zástupce Československé obce legionářské Viktor Šinkovec a zastupitel města Český Krumlov Vojtěch Němec.

Za letošní velmi zdařilé setkání modrých baretů jistě patří poděkování organizátorům, které vedl předseda jihočeské organizace SVV ČR a předseda Jednoty ČsOL ve Vimperku podplukovník Vojtěch Plesník. ■

Afghánský Bagram očima veterána

br. Milan Vyhliďal a br. Petr Žižka

Dne 3. listopadu 2021 v Domě armády v Olomouci proběhla beseda s členem Jednoty ČsOL Olomouc 1 a současně též novodobým válečným veteránem br. Lukášem Honzákem. Beseda věnující se nasazení našich vojenských jednotek v Afghánistánu se zařadila mezi vůbec první z plánované série, kterou se v tomto „pandemickém mezidobí“ podařilo zrealizovat. Br. Lukáš Honzák v poutavém vyprávění shrnul své několikanásobné zkušenosti z misí z této pro nás často neznámé a nepochopitelné

země, přičemž se nemluvilo pouze o vojenském aspektu celé problematiky. Beseda byla totiž okořeněna o osobní úhel pohledu a často velice silné zážitky plynoucí ze střetu obyvatele střední Evropy se specifiky této značně exotické krajiny.

Uvedeného setkání využil také předseda Jednoty ČsOL Olomouc 1 br. Tomáš Brenza, aby br. Honzákovi za jeho dlouhodobou a usilovnou činnost ve prospěch jednoty veřejně poděkoval, a jako výraz vděku mu předal Pamětní medaili „100 let ČsOL“.

Závěrem je nutné zmínit, že Jednota ČsOL Olomouc 1 s plánem série besed a přednášek na různá vojensko-historická témata přišla již před více než rokem. Bohužel se je nedařilo realizovat kvůli více či méně přísným opatřením, které vždy vycházely (a stále vycházejí) z pandemického stavu. Taktéž toto setkání bylo značně omezeno aktuálními protipandemickými opatřeními (jedná se především o rozestupy, omezení počtu návštěvníků a nutnost respirátorů). Nicméně všichni doufáme, že se situace brzy uklidní, a na prahu nadcházejícího roku se v olomouckém Domě armády podaří zrealizovat další zajímavé setkání. ■

IFOR – První nasazení české jednotky v zahraniční operaci pod vedením NATO

text br. Jindřich Plescher
foto VHÚ Praha, MO – AVIS, ČsOL

V předcházejícím řádném čísle Legionářského směru 2/2021 jste si mohli přečíst první část článku o nasazení českých vojáků v Bosně a Hercegovině, od jehož zahájení letos uplynulo již čtvrt století. V tomto vydání přinášíme druhou část textu, jehož autorem je předseda Jednoty ČsOL v Plzni br. Jindřich Plescher.

VÝSTAVBA A VÝCVIK 6. MECHANIZOVANÉHO PRAPORU IFOR

Velitelem 6. mechanizovaného praporu se stal podplukovník Josef Sedlák. Zástupcem AČR v IFOR a velitelem českého kontingentu byl ustanoven plukovník gšt. Jiří Šedivý. Výstavba praporu a výcvik vojáků probíhaly v rekordně krátké době. Tabulkové počty byly stanoveny na 834 vojáků. Jádrem tvořili vojáci 4. brigády rychlého nasazení (4. brn), především z tábořského mechanizovaného praporu doplněného o vojáky z chrudimského výsadkového praporu a dalších útvarů AČR a vojáci v záloze. Armáda se při náboru ze zálohy zaměřila především na vojáky, kteří v prosinci 1995 končili vojenskou základní službu. Výcvik u 4. brn probíhal intenzivněji než u ostatních útvarů a vojáci, kteří byli vybráni do mise, prošli tvrdou přípravou již během prosince.

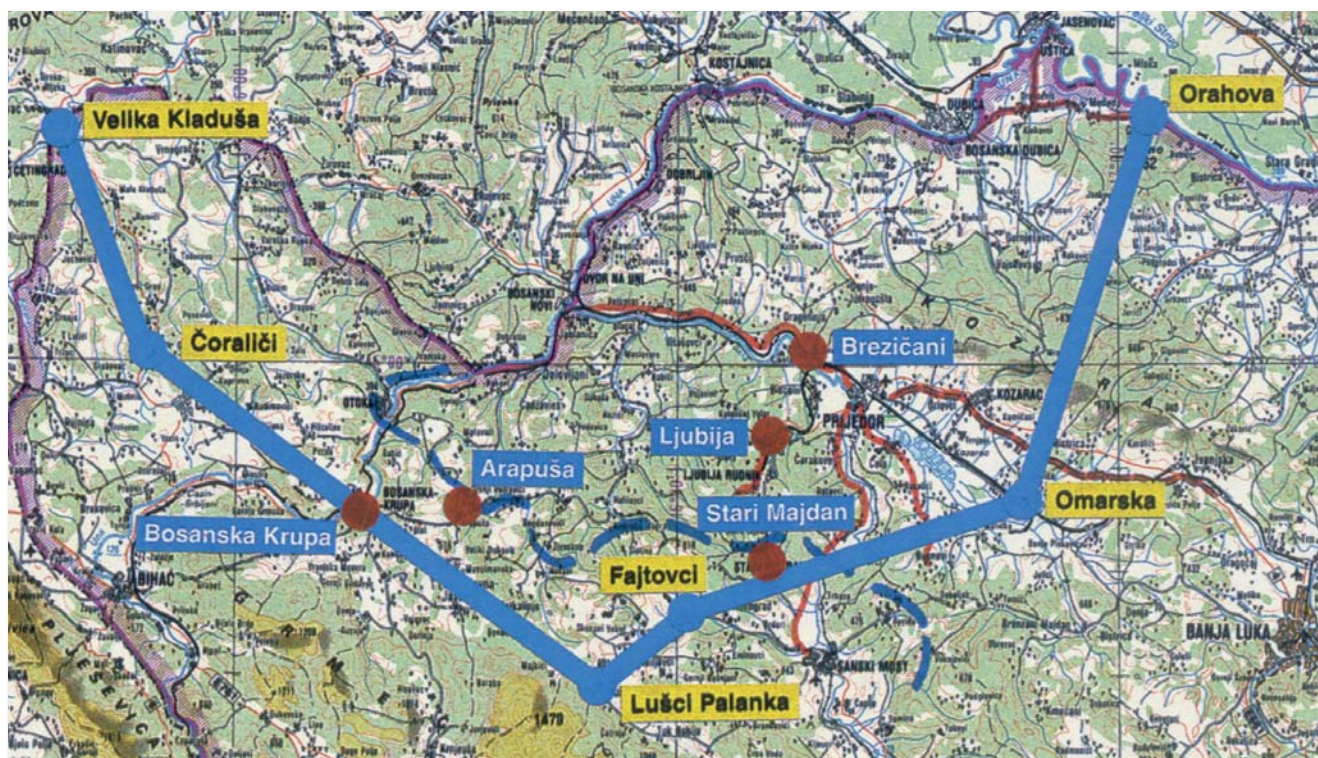
Velitelé si byli vědomi skutečnosti, že plnění úkolů v operaci IFOR bude diametrálně odlišné od misí pod hlavičkou OSN, se kterými měla naše armáda bohaté zkušenosti. Proto byli vojáci velmi pečlivě vybíráni a do výběru se aktivně zapojili i vojenští psychologové.

Na výstavbu a přípravu praporu nebylo, kvůli složitým politickým a diplomatickým jednáním finišujícím v průběhu listopadu

a prosince, mnoho času. Vlastní výcvik probíhal velmi intenzivně. Vycházelo se především ze zkušeností našich jednotek z misí UNPROFOR a UNCRO v Chorvatsku. Díky silnějšímu mandátu sil IFOR byl důraz kladen na střeleckou, taktickou a ženíjnou přípravu. Nechyběl ani výcvik v přežití. Procvičovaly se modelové situace, se kterými se vojáci mohli v bývalé Jugoslávii setkat. Vše navíc komplikovalo zimní počasí a časté mlhy.

Výcvik probíhal od prosince ve vojenském výcvikovém prostoru Boletice. Po Novém roce se v dalších útvarech a zařízeních připravovali spojaři, řidiči, obsluhy elektrocentrál, zdravotnický personál a další odbornosti. Logistika pokračovala v přebírání materiálu od útvarů a skladů AČR. Vojáci postupně absolvovali výcvik jednotlivce, družstva, čtyři, roty až po sladění celého praporu. S přestávkou během vánočních svátků pokračoval až do 26. ledna 1996.

Druhého ledna 1996 se prvních dvě stě vojáků hlásilo ve Výcvikové základně mírových sil v Českém Krumlově k závěrečnému výcviku. Nejprve museli projít nezbytnou administrativou, zdravotními prohlídkami, vystrojením, přebírali si výzbroj a další materiál. V některých komoditách nebyl zrovna ideální velikostní sortiment. Řada vojáků se musela přeskolit na novou techniku. Neustále se řešilo doplňování

Prostor odpovědnosti českého praporu IFOR v období od 12. února do 31. července 1996.

Společná patrola českých a britských vojáků se připravuje k odjezdu od základny Donja Ljubija.

praporu personálem v nejrůznějších odbornostech. Ne každý voják prošel sítím náročných psychotestů a tvrdého výcviku. Za vyřazené vojáky se musela urychleně nalézt náhrada. Problémy byly především s nábořem řidičů BVP-2 a ženistů. Společný nástup dne 8. ledna 1996 zahájil závěrečný stmelovací výcvik 6. mechanizovaného praporu IFOR.

Prezident republiky Václav Havel spolu s ministrem obrany Vilémem Holáněm přijeli za vojáky do Českého Krumlova 16. ledna 1996. „Účast Armády České republiky v mnohonárodních silách v Bosně a Hercegovině považuji za věc historického významu. Je to poprvé v našich novodobých dějinách, kdy máme příležitost a vůli vyjádřit svoji spoluodpovědnost za mír v Evropě a kdy jsme připraveni své vojáky vyslat za hranice naší země, aby střežili uskutečňování mírových dohod,“ řekl prezident Havel při setkání s vojáky připravující se do mise IFOR.

V den ukončení výcviku byl prapor personálně naplněn na 92 procent. Převážnou část velitelského sboru zastávali důstojníci z velitelství a útvarů 4. brigády rychlého nasazení. Prapor by tvořil 51 procenty vojáků z povolání a 49 procenty vojáků v záloze. Průměrný věk činil 29 let. Část vojáků se zařadila do struktury praporu přímo v Bosně, kam se přesunuli z Chorvatska, kde končil své nasazení český kontingent v misi UNCRO.

VÝZBROJ ČESKÉHO PRAPORU IFOR

Bojovou techniku a výzbroj praporu tvořily pásová bojová vozidla pěchoty BVP-2, kolové obrněné transportéry OT-64, bojová průzkumná vozidla BPzV, terénní automobily UAZ a Land Rover Defender (do Bosny byly dodány v průběhu roku 1996), nákladní vozidla Praga V3S a Tatra 815, granátomety AGS-17, pancéřovky RPG-7 a RPG-75, samopaly (útočné pušky) vz. 58, pistole vz. 52, odstřelovací pušky SVD N1 a další zbraně a speciální technika. Prapor celkem disponoval 320 kusy pásové a kolové techniky včetně přívěsů.

Bojová technika byla vybírána s ohledem na plnění operačního úkolu v místě nasazení. Významným kritériem byla bezpečnost. „Vojákům dáme to nejlepší, co v současné době má armáda k dispozici, aby se mohli účinně bránit a aby v případě bojové činnosti co nejlépe uspěli,“ zdůraznil inspektor pozemního vojska generál Karel Kuba.

Původně se uvažovalo o nasazení bojových vozidel pěchoty BVP-1. Jednalo se o ekonomičtější variantu. Ve skladech bylo k dispozici velké množství munice. Například protitančím strelám „Maljutka“ ale procházela životnost. Táborský mechanizovaný prapor, jehož vojáci tvořili jádro bojové části české jednotky IFOR, byl jako jediný v armádě vyzbrojen bojovými vozidly pěchoty BVP-2. Vojáci by se tedy museli urychleně přecvičit na BVP-1. Nakonec padlo rozhodnutí vyzbrojit prapor právě obrněnci BVP-2. Při rozhodování se zohledňovala především větší palební síla a bezpečnost vojáků.

Všechny železniční transporty s vojáky a technikou odjížděly z nádraží Polečnice do chorvatského Karlovice

Čeští vojáci byli v prvních měsících nasazení ubytovaní ve stanech. Na snímku je základna Bosanska Krupa.

Zavádění terénních vozidel Land Rover Defender do armády nabralo zpoždění. První kusy byly dodány až koncem února 1996. Řidiči ani technici s jejich provozem neměli žádné zkušenosti, a proto bylo rozhodnuto vyslat do Bosny vozidla typu UAZ. Jednalo se o techniku z chrudimského výsadkového praporu, která před rokem prošla generálními opravami. Český prapor IFOR byl Land Roverem dovybaven až v průběhu roku 1996.

Podobné problémy nastaly i s prostředky nočního vidění. Výběrové řízení na nákup nových přístrojů bylo v lednu 1996 zrušeno Ministerstvem pro hospodářskou soutěž. Nákup několika desítek kusů této techniky byl vyhodnocen jako nesystémový. Vojáci byli proto vybaveni prostředky nočního vybavení zakoupených v minulosti pro naše jednotky v misích UNPROFOR a UNCRO a dále starými typy sovětské provenience. Změna k lepšímu nastala během jara 1996, kdy prapor dostal nové prostředky typu Klára a MEO 50 od české společnosti Meopta Přerov.

HLAVNÍ ÚKOLY 6. MECHANIZOVANÉHO PRAPORU V MISI IFOR

Hlavním úkolem sil IFOR bylo splnit vojenské aspekty daytonské mírové dohody. To znamenalo oddělit dříve znepřátelené strany, dohlížet na ukončení otevřených forem nepřátelství, prosadit demobilizaci jednotek válčících stran a jejich stažení do kasáren a zajistit vojenskou bezpečnost v prostoru odpovědnosti. Dále pak monitorovat určené prostory a objekty, provádět inspekce kasáren a míst soustředění vojenské techniky na srbské i muslimské straně. Spolupracovat se zástupci místní samosprávy, nevládními organizacemi a mezinárodními agenturami. Český prapor měl také za povinnost vyčlenit záložní síly a síly rychlé reakce pro případné zásahy v celém prostoru odpovědnosti britské mnohonárodní divize.

BUDOVÁNÍ ZÁKLADEN A PŘEBÍRÁNÍ PROSTORŮ ODPOVĚDNOSTI

Český 6. mechanizovaný prapor byl zařazen do britské mnohonárodní divize, které velel generálmajor Mike Jackson. Sestavu divize spolu s námi tvořily britské, kanadské, malajské a nizozemské jednotky. Prostor odpovědnosti českého praporu se nacházel v severozápadní části Bosny a Hercegoviny. Rozkládal se podél hranice s Chorvatskem a po obou stranách zóny separace. V průběhu roku 1996 se jeho velikost třikrát změnila. Rozloha se pohybovala od 3200 km² do 3600 km². Mezietská hranice vedoucí uprostřed zóny separace měla v našem prostoru délku 62 km a oddělovala muslimské a srbské obyvatelstvo.

České jednotky byly dislokovány na pěti hlavních základnách. Velitelství a rota velení se nacházely v obci Donja Ljubija. Ve Starem Majdanu sídlila 1. mechanizovaná rota, v Arapuši 2. mechanizovaná rota a v Brezičanech 3. mechanizovaná rota. Logistika a ženijní rota pak v Bosanské Krupě.

Rekognoskační skupina byla do prostoru nasazení vyslána už 15. prosince 1995. Konkrétně do Gorneho Vakufu, kde v tu dobu sídlilo velitelství britské mnohonárodní divize (později bylo redислоkováno do Banja Luky), do jejíž struktury byl český prapor zařazen, a do Splitu, kde vznikala národní podpůrný prvek (NSE).

Předsunutá skupina v čele s plukovníkem gšt. Jiřím Šedivým odjela 4. ledna 1996 s úkolem zajištění spolupráce při plánování operace IFOR, rekognoskovat předpokládaná místa dislokace českého praporu a prověřit trasy přepravy do bývalé Jugoslávie.

První českou základnu v Bosně a Hercegovině začali naši vojáci budovat v bývalé továrně UNA na severním okraji města Bosanska Krupa 16. ledna 1996. Krátce zde sídlilo i velitelství praporu. Dále zde byly dislokovány rota zabezpečení a ženijní rota. Do Bosanské Krupy směřovaly transporty s technikou a materiálem vypravovanými z České republiky a také pořízovaným v prostoru operace.

První z osmi železničních transportů s vojáky a technikou odjel 16. ledna 1996 z jihočeské Polečnice do Karlovace v Chorvatsku. Odtud se přesouvali do Bosny a Hercegoviny po vlastní ose.

Velitelství 6. mechanizovaného praporu se začalo budovat 19. ledna v obci Donja Ljubija v bývalé textilní továrně Sana. V objektu nedaleké školy se zároveň budovala nová základna, do které se přesunulo velitelství a rota velení.

Velitelé mechanizovaných rot se svými vojáky ihned o příjezdu budovali základny v obcích Stari Majdan, Apapuša, Brezičani a zároveň urychleně přebírali svěřené prostory odpovědnosti.

Dne 12. února 1996 v 18.00 hodin byl 6. mechanizovaný prapor AČR zařazen do sestavy 2. kanadské mnohonárodní brigády v rámci operace IFOR a podřízen jejímu operačnímu velení.

Celý kontingent byl postaven a vycvičen v rekordně krátké době. Souběžně probíhala intenzivní diplomatická a politická jednání. Vojáci po příjezdu do Bosny a Hercegoviny urychleně budovali své základny. Přitom žili ve spartánských podmínkách, které jim ztěžovala tuhá balkánská zima. Postupně přebírali jednotlivé prostory odpovědnosti v zemi, která byla rozvrácena přes tři a půl roku trvající občanskou válkou. Pohybovali se v neznámé krajině plné životu nebezpečných min. Rozstřílené nebo vypálené domy, vybitá stáda dobytka a zaminovaná území dotvářely kulisu poválečné Bosny. ■

Pocta prvnímu předsedovi ČsOL

text br. Petr Tolar
foto br. Jan Steidler

Zástupci Československé obce legionářské v uplynulém období uctili památku řady osobností naší organizace, které se v průběhu její staleté historie nasmazatelně zapsaly do její historie. Vzpomínání tak byli jak předsedové jednot, tak představitelé Obce, kteří v minulosti stali v jejím čele.

Když před sto lety, v květnu 1921, vznikla Československá obec legionářská, stal se jejím prvním předsedou ruský legionář a poslanec Josef Patejdl. V čele největší legionářské organizace stál po celou dobu první republiky až do německé okupace, kdy zemřel v koncentračním táboře. Jeho památku si ve čtvrtek 30. prosince 2021, v den 143. výročí narození, připomenuli zástupci Ústředí ČsOL.

Skromný pietní akt se uskutečnil u hrobu br. Josefa Patejdlu na Vinohradském hřbitově v Praze, kam byly jeho ostatky po válce převezeny. Památce prvního předsedy se poklonili tajemníci br. Milan Mojžíš a br. Jiří Filip. ■

V Zátorčí si připomněli narození generála Aloise Lišky

ses. Marcela Volfová

Již tradičně se na konci listopadu konala vzpomínka na armádního generála Aloise Lišku. V sobotu 20. listopadu, v den jeho 126. výročí narození, se u Liškova rodného domu v Zátorčí u Malé Skály sešel starosta Malé Skály pan Michal Rezler se zástupci KVH Rota Nazdar, Jednoty ČsOL Praha 3 a s širokou veřejností, aby si společně připomněli legionáře, velitele 1. čs. obrněné brigády a předsedu Československé obce legionářské v exilu Aloise Lišku.

Vzpomínková akce, kterou již tradičně pořádá KVH Rota Nazdar, začala ve 14 hod., kdy se slova ujal Vilém Fencel, prezident KVH RN, který pozdravil všechny přítomné a poděkoval majitelům domu, že každý rok

umožňují konání vzpomínkové akce. Poté již pan starosta Rezler, zástupci KVH RN a ČsOL položili květinové dary k památníku arm. gen. Aloise Lišky, u kterého stála čestná stráž, kterou zajišťovali členové Roty Nazdar v dobových stejnokrojích. Následně přítomní uctili památku generála Lišky minutou ticha. Vzpomínkou akci ukončila dobová Československá hymna.

Na titulních stranách obálek Legionářského směru s vrocením 2021 si připomínáme tváře někdejších předsedů ČsOL. První číslo připomnělo br. Patejdlu, druhé br. Davida a třetí přineslo právě v závěru listopadu podobu br. Lišky z doby, kdy působil v Londýně ve funkci exilového předsedy ČsOL. ■

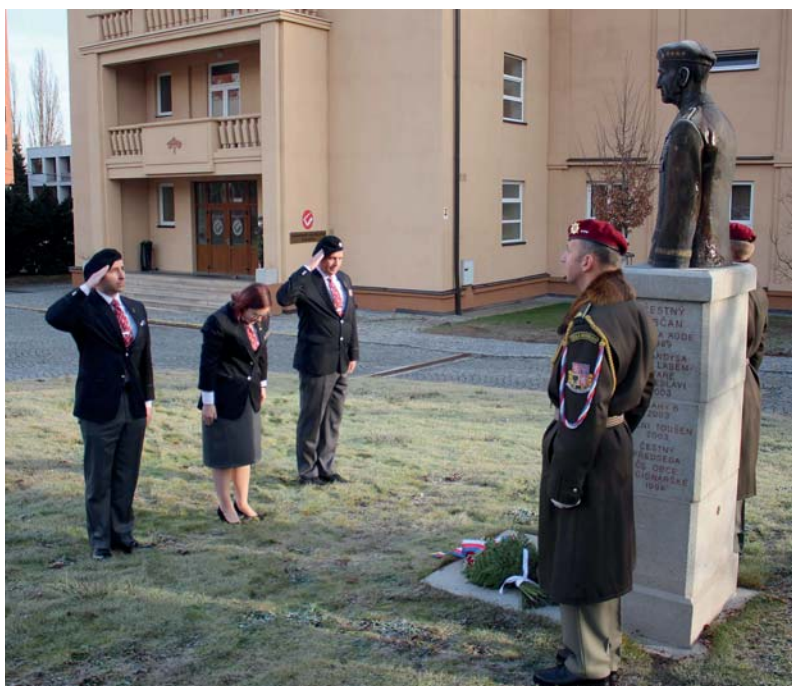
Legionáři nezapomínají na čestného předsedu br. Tomáše Sedláčka

text br. Petr Tolar
foto br. Michal Rak

Výročí narození prvního předsedy Československé obce legionářské po jejím obnovení na počátku 90. let 20. století, br. Tomáše Sedláčka, si v pátek 7. ledna 2022 připomenuli zástupci Ústředí ČsOL u jeho busty v areálu Posádkového velitelství Praha. Válečný veterán, účastník zahraničního odboje na západě i na východě i vězeň komunistického režimu v jedné osobě se stal hlavní osobností při obnově legionářských tradic po listopadu 1989 a nasměroval legionářskou Obec k dnešnímu společenskému postavení.

Odkazu br. Tomáše Sedláčka, armádního generála ve výslužbě, se přišli poklonit členové ČsOL v čele s řídicím tajemníkem br. Milanem Mojžíšem. Položením kytice k pomníku v podobě busty si připomněli 104. výročí generálova narození. Patří se poděkovat vojákům Posádkového velitelství Praha, kteří zajistili čestnou stráž a umožnili přístup k pomníku v areálu svých kasáren, aby připomínal, že armádní generál Sedláček byl rovněž čestným příslušníkem pražského posádkového velitelství.

Čestný předseda ČsOL Tomáš Sedláček zemřel 27. srpna 2012. Na jeho památku byl dvacátý sedmý srpen jmenován Památným dnem Československé obce legionářské. ■

Vzpomínka na generála Václava Kuchynku

br. Petr Tolar

Ve středu 15. prosince 2021 si členové Československé obce legionářské připomenuli komorní pietou rok od úmrtí válečného veterána, místopředsedy ČsOL a čestného předsedy litoměřické jednoty ČsOL bratra brigádního generála ve výslužbě Václava Kuchynky, bývalého příslušníka 1. československého armádního sboru v SSSR. Jeho památku uctili položením květin na hrob v obci Liběšice.

Na liběšickém hřbitově spí věčný sen hned několik válečných veteránů, kteří prošli boji druhé světové války na východní frontě. Jedná se o volyňské Čechy, kteří se Svobodovou armádou osvobodili Československo a následně zůstali ve vlasti svých předků. Nemálo z nich se usadilo právě na Litoměřicku. Na náhrobcích tak najdeme jména Opočenských, Vlkových či Šerákových. Právě s Boženou Šerákovou, sestrou válečného veterána a člena ČsOL Karla Šeráka (zemřel v roce 2016 a je rovněž pochován na hřbitově v Liběšicích), se Václav Kuchynka po válce oženil. Božena Kuchynková, rozená Šeráková, zemřela v červenci 2018. Manželé Kuchynkovi jsou nyní opět spolu, pochováni ve společném hrobě na jižní straně liběšického hřbitova.

Ke vzpomínce na věčně veselého bratra generála Václava Kuchynku se sešlo osm legionářů – čtyři zástupci Ústředí ČsOL a čtyři členové Jednoty ČsOL v Litoměřicích. Organizační tajemník ČsOL br. Jiří Filip a předseda litoměřické jednoty ČsOL br. Oldřich Lacina položili na hrob kytice, třetí pak bratři Josef Sobota, Petr Bartošik a vedoucí projektu Péče ČsOL

o válečné veterány br. Viktor Šinkovec. Svíčky zapálili také sestra Marcela Tolarová a bratr Jiří Albrecht.

Je jisté, že se z tohoto setkání nad hrobem bratra Kuchynky stane pro novodobé legionáře nová tradice, kterou nenechají zapomenout na člověka, který se významně zapojoval do práce volených orgánů legionářské Obce. Byl vždy příkladem válečného veterána, který nerezignoval na svůj vysoký věk a až do konce života byl aktivním členem významného veteránského spolku.

Od roku 2015 vykonával funkci místopředsedy ČsOL, do které byl naposledy zvolen v roce 2019. V roce 2017 byl povýšen do hodnosti brigádního generála ve výslužbě. Zemřel večer 15. prosince 2020 ve věku 95 let. ■

30. výročí od obnovení činnosti ČsOL v Československu

br. Jiří Filip

Rok 2021 byl pro Československou obec legionářskou ve znamení oslav 100. výročí vzniku. Přestože toto tak významné jubileum v uplynulém roce dominovalo, nelze zapomenout ani na další důležité výročí. Obnovení ČsOL na podzim 1991 nám připomíná, že se v současnosti naše organizace těší zatím nejdelšímu období nerušené činnosti.

Po listopadových událostech roku 1989 již nežil nikdo z představitelů poválečné ČsOL, což mělo výrazný vliv na fakt, že organizace nebyla na území svobodného Československa obnovena ihned počátkem roku 1990, jak se to podařilo jiným organizacím, zakázaným komunistickým režimem. Svůj vliv měla i skutečnost, že řada bývalých členů ČsOL byla roztržena po základních organizacích Československého svazu protifašistických bojovníků, který volal po jednotě odbojářů. Množství prvoválečných i druhoválečných legionářů ale stálo pro své protikomunistické názory a zkušenost s komunistickou perzekucí mimo ČSPB, který byl jedním z pilířů odstraněného režimu.

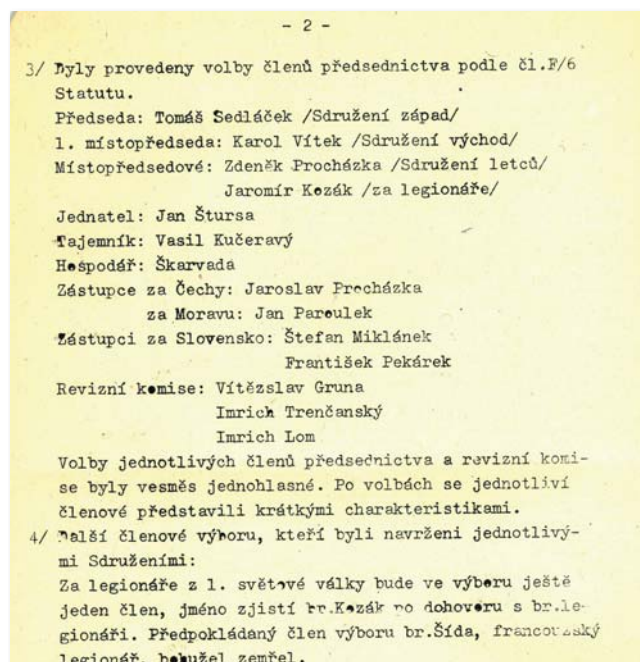
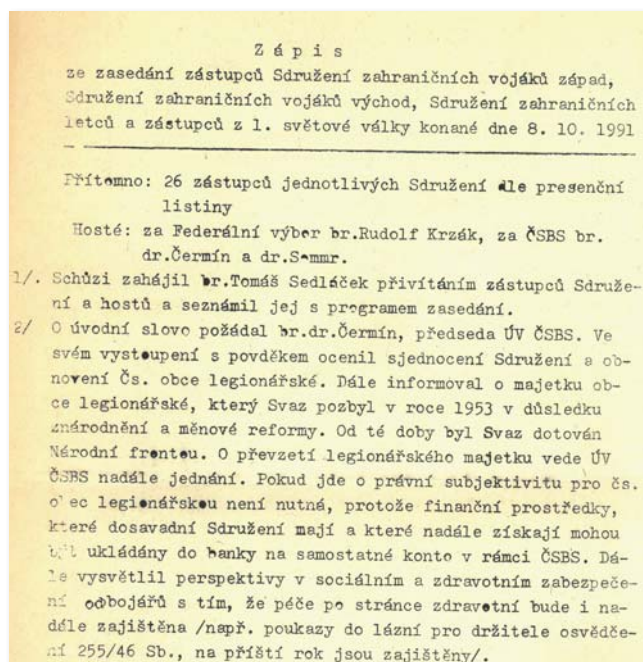
Na sjezdu bývalých čs. zahraničních vojáků druhé světové války – skupiny Západ, jenž se konal dne 16. června 1991 ve Vinohradském divadle v Praze, bylo jeho výboru uloženo připravit obnovení Československé obce legionářské, a to jako právního subjektu v rámci ČSBS. Obnova měla probíhat v úzké spolupráci se Sdružením zahraničních vojáků – skupiny Východ, Sdružením zahraničních letců a organizacemi zahraničních vojáků v cizině.

Záměr se podařilo během několika měsíců na základě řady přípravných jednání realizovat, když se zástupci uvedených organizací setkali dne 8. října 1991 v 9.00 hod. v 1. patře Ústředního domu armády v pražských Dejvicích, aby obnovili na území Československa činnost nejstarší odbojové organizace.

Bratr generál Tomáš Sedláček, předseda obnovené ČsOL

Ustavující schůzi zahájil br. Tomáš Sedláček, který byl krátce na to ve volbách zvolen předsedou obnovené ČsOL. Poté, co bylo zpravidla jednohlasně navoleno předsednictvo, konstatovalo zasedání, že „aktem volby bylo provedeno obnovení

Čs. obce legionářské.“ Následně bylo rozhodnuto, že obnovení ČsOL bude oznámeno dopisem prezidentu republiky, vládním činitelům a institucím, Sokolu či zahraničním odbojovým organizacím. V neposlední řadě bylo dopisem informováno také zhruba 100 dosud žijících československých legionářů. (Na druhý den byla na brífinku ministerstva obrany informována média.)

Bylo konstatováno, že pro činnost ČsOL je nezbytně nutná správná evidence členů, která byla v danou chvíli nedostatečná a neúplná, jelikož „ČSBS nemá počítač.“ Na jeho nákup byl proto vznesen požadavek. Důležitým výsledkem jednání byl úkol k vypracování jednotného plánu činnosti pro rok 1992 podle dosavadních dílčích plánů jednotlivých sdružení. Ještě do konce roku 1991 se ostatně členové obnovené ČsOL měli účastnit celé řady akcí. Zevrubně byl probírán rovněž průběh rehabilitací včetně těch zahraničních vojáků a odbojářů, kteří byli popraveni v 50. letech.

Jak uvádí bod 19 zápisu: „Na závěr jednání poděkoval nově zvolený předseda br. Sedláček všem účastníkům

za projevenou důvěru a současně požádal, aby členové předsednictva a celého výboru co nejlépe pracovali ve svých funkcích v obnovené ČsOL. Zdůraznil, že dobrý výsledek je vždy vizitkou celého výboru a nikoli jednotlivce. Popřál všem hodně zdraví.“

O 30 let později, dne 8. října 2021 si pracovníci Ústředí ČsOL, připomněli toto neméně významné výročí novodobé historie naší organizace komorně – společným neformálním setkáním s předsedou ČsOL br. Pavlem Budinským, o to však srdečněji. Zvláště pak díky mnoha milým vzpomínkám na představitele ČsOL, členy Republikového výboru ČsOL, válečné veterány, kteří formovali směr současné organizace, ale bohužel už dnes nejsou mezi námi.

Věříme, že výjimečné období nerušené činnosti ČsOL, kterému se těšíme již 30 let, potrvá i nadále, a členové ČsOL budou moci posilovat odkaz hrdinů našeho národa – odkaz, který jak se zdá, se nám společnou prací podařilo za těch 30 let plně rehabilitovat v povědomí široké veřejnosti. ■

Oblíbené pojízdné muzeum bude dál plnit své poslání

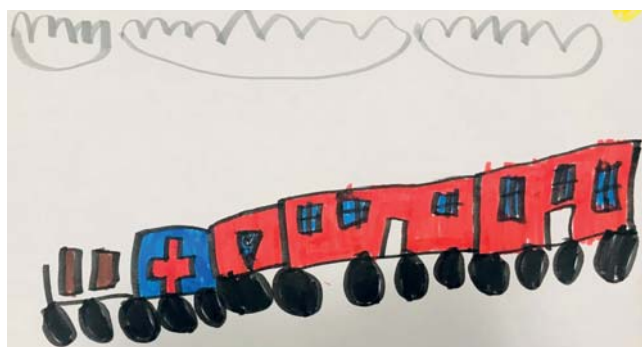
br. Jiří Charfreitag

Pravděpodobně každý čtenář Legionářského směru zná nejúspěšnější projekt ČsOL posledních let, kterým se po právu stal Legiovlak. Muzeum na kolečkách, které navštívilo v uplynulých letech již více než milion návštěvníků, se ocitl v roce 2021 na rozcestí a jeho osud byl nejistý. S koncem projektu Legie 100, jehož hlavní součástí byl právě Legiovlak, skončila v roce 2020 i státní podpora Legiovlaku, která již neměla od této chvíle oporu v usnesení vlády. S vědomím této skutečnosti jsme již od konce roku 2019 jednali o prodloužení podpory tohoto muzea i v dalších letech.

Jak sami víte, v roce 2020 nás všechny ovlivnila celosvětová pandemie a jednání o prodloužení jízdy vlaku se tak zásadně zkomplikovala. Loňský rok se tak stal milníkem a jen díky pochopení ze strany členů Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a ministra obrany se podařilo realizovat jízdu v roce 2021. K samotné realizaci nám pak zásadní měrou pomohli naši partneři v čele s Českými drahami a Správou železnic, kteří se rozhodli v podpoře Legiovlaku setrvat a nadále s námi šířit osvětu o zakladatelích našeho státu.

S ohledem na zdravotní opatření sice Legiovlak nevyjel v březnu, jak tomu bylo zvykem v předešlých letech, ale až na začátku června, kdy zahájil za účasti představitelů Ministerstva obrany, Armády České republiky a našich partnerů svou jízdu. Celkem se nám v roce 2021 podařilo s Legiovlakem zastavit na 21 stanicích napříč celou naší republikou, přičemž jsme se od sklonku srpna vydali opět navštívit krajská města, která jsme s naším vlakem projeli v letech 2015 a 2016 a za uplynulé roky se v těchto městech

obměnila školní mládež. Právě té se totiž snažíme věnovat nejvíce péče a seznamovat je poutavou formou s naší obdivuhodnou historií.

Statistiky návštěvnosti jasně dokládají, že o Legiovlak je stále veliký zájem. Vždyť za 187 dní, po které byl Legiovlak na své trase, jej navštívilo více než 66 000 návštěvníků, z čehož bylo přes 10 000 žáků a studentů všech věkových kategorií. Těší nás tak veliký zájem ze strany učitelského sboru. Učitelé a učitelky často neváhali investovat několik hodin

svého dnes drahocenného času a se svými třídami strávili ve vlaku více než hodinu při každé komentované prohlídce. Abychom Legiovlak udělali pro návštěvníky ještě lákavější, podařilo se nám po dobu více než jednoho měsíce Legiovlak přepravovat skutečně autenticky, tedy za pomoci parní lokomotivy. Konkrétně se jednalo o parní lokomotivu 431.031, kterou k soupravě laskavě zapůjčili naši kolegové ze Žamberku a která byla cílem mnohých milovníků železniční historie.

A co bude s Legiovlakem dále? To už naštěstí také víme. Díky usilovné práci našich mnohých podporovatelů a spolupracovníků se dne 15. listopadu 2021 na jednání vlády ČR projednával osud legionářského vlaku. Vláda České republiky se nakonec usnesla, že náš projekt bude podpořen i v následujících letech, a to konkrétně v období 2022–2026 za podpory Ministerstva obrany a Ministerstva dopravy ČR. Toto usnesení vnímáme jako uznání výborné práce mnohých členů naší organizace a jsme za něho samozřejmě velice vděční.

Pokud tedy budete mít chuť Legiovlak opět navštívit, bude to v následujících letech možné. Přestože trasa jízdy na rok 2022 ještě není definitivní, naší prioritou zůstávají krajská města, která jsme nestihli navštívit v roce 2021. Tedy Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice a Zlín. ■

**USNESENÍ
VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY**
ze dne 15. listopadu 2021 č. 1026

k informaci o zabezpečení projektu „Legiovlak“ v roce 2021 a zajištění jeho dalšího financování v letech 2022-2026

Vláda

- I. bere na vědomí informaci o zabezpečení projektu „Legiovlak“ v roce 2021 a zajištění jeho dalšího financování v letech 2022-2026 obsaženou v části II materiálu čj. 1341/21;
- II. ukládá
 1. ministru obrany umožnit financování projektu Legiovlak v letech 2022-2026,
 2. místopředsedovi vlády, ministru průmyslu a obchodu a ministru dopravy umožnit spolufinancování drážního provozu projektu Legiovlak v letech 2022-2026.

Provedou:
ministr obrany,
místopředseda vlády, ministr průmyslu a obchodu
a ministr dopravy

Ing. Andrej Babiš, v. r.
předseda vlády

Den legií ve Zbirohu

V neděli 29. srpna 2021 uspořádala Československá obec legionářská tematický Den legií, který poutavou formou zpřístupnil návštěvníkům této akce reálie z dob boje československých legionářů proti bolševikům v roce 1918. Přestože celodenní program směřoval k uspořádání bojové ukázky, nebylo to rozhodně to jediné, co mohli návštěvníci této akce shlédnout.

Ti, kteří na Den legií ve Zbirohu zavítali, si mohli prohlédnout výcvik, obsluhu a střelbu z kulometů Maxim. U této zbraně si navíc mohli prohlédnout rozborku této zbraně a podrobně se seznámit s její konstrukcí. Stejně tak byla pro návštěvníky připravena dynamická ukázka obsluhy carského polního děla M1902, které bylo hlavní výzbrojí našich dělostřelců, kteří byli zformováni již v roce 1917. Ukázka obsluhy této zbraně probíhala uvnitř obrněného vozu našeho Legiovlaaku, který byl nedílnou součástí celého Dne legií a jehož interiéry byly po většinu dne návštěvníkům přístupné.

Celému programu pak vévodily ukázky jízdy parní lokomotivy a historických vozů, které byly zakončeny inscenací bojového sražení legionářů s bolševiky. Tentokrát jsme s bratry v historických stejnokrojích představili boj našich legionářů s rudými

v roce 1918 a konkrétně pak obsazení nepřátelského nádraží, v našem případě historické budovy zrušeného nádraží Zbiroh.

Celý program byl koncipován jako odpolední pro rodiny s dětmi a během programu, který zajišťovalo několik desítek našich členů, jej navštívilo postupně více než dva tisíce návštěvníků. Velice nás pak potěšilo mediální pokrytí akce, zajištěné především Českou televizí, která z akce vysílala živý šestiminutový vstup a odvysílala sestřih z ukázky v hlavních večerních Událostech. ■

Ministr obrany navštívil Legiovlak v Havířově

text br. Jiří Filip
foto br. Vítězslav Uvíra

Na konce září letošního roku zavítal Legiovlak také do Havířova, kde byl naposledy na jaře roku 2019. V sobotu 25. září 2021 Legiovlak při této příležitosti podpořil svou návštěvou tehdejší ministr obrany ČR Lubomír Metnar.

Po deváté hodině dopolední přivítal na havířovském nádraží pana ministra předseda ČsOL br. Pavel Budinský, který jej doprovodil na peron, při kterém byl Legiovlak zpřístupněn. Zde se již nacházeli další významní hosté slavnostní chvíle – primátor statutárního města Havířova Josef Bělíca, ředitel KVV Ostrava plk. gšt. Jaroslav Medek, ředitel Muzea Těšínska Zbyšek Ondřejka, ředitelka Knihovny & Šenovského muzea

Simona Slavíková a zástupci Jednoty ČsOL v Havířově v čele s předsedou br. Petrem Kaňou.

Na úvod promluvil k přítomným pan ministr Metnar, který mimo jiné zdůraznil, že „projekt Legiovlak patří k těm nejzdařilejším prezentacím legionářských tradic. Možnost osahat si v jakých podmínkách žili naši legionáři, kterým vděčíme za vznik Československa, je nepochybně velkým tahákem nejen pro nejmladší generaci. (...) I díky naší podpoře má projekt za sebou sedm úspěšných let a pevně věřím, že se s Legiovlakem budeme na nádražích potkávat i v budoucnu.“ Po něm se slova ujal pan primátor Bělíca, který velmi kvitoval, že Legiovlak opět zavítal do Havířova a vyzdvihl význam boje legionářů za samostatnost pro naši současnost.

Na závěr promluvil předseda ČsOL br. Pavel Budinský, který nejprve popřál Legiovlakovi při jeho opětovném zastavení v Havířově úspěch. „Věřím, že jej během čtyř dnů, kdy bude na této železniční stanici přístupný, vyhledá řada zájemců z řad široké veřejnosti. Předcházející roky ukázaly, jak atraktivní a zároveň efektivní je Legiovlak i ve vztahu k nastupující mladé generaci. Dokladem je, že i zde v Havířově se na jeho prohlídku přihlásilo již více než 20 školních exkurzí, s nimiž sem zavítá několik stovek žáků a studentů. Připojí se k milionu lidí, kteří doposud Legiovlak navštívili. Dosáhnout takového úspěchu by nebylo možné bez dlouholeté spolupráce a podpory ze strany Ministerstva obrany ČR. S ministerstvem pracujeme na řadě projektů, jejichž nositelem je právě Československá obec legionářská. Ostatně Legiovlak, před nímž stojíme, je do značné míry výsledkem našich společných snah a jeho provoz by byl bez podpory ministerstva jen těžko myslitelný.“

Pro zdrcivých již následovalo symbolické zpřístupnění Legiovlakovi přestřížením pásky. Přítomné hosty následně se svým výkladem provedl celou soupravou vedoucí projektu br. Jiří Charfreitag. Poté již byl Legiovlak v Havířově k dispozici zájemcům z široké veřejnosti. ■

Branný den na Čihadle u Točné

text br. Petr Tolar
foto br. Jiří Charfreitag

Vrch Čihadlo v blízkosti obce Točná je nejsevernějším bodem Brdské vrchoviny, na jehož nejvyšším bodě byl mezi 70. a 90. lety umístěn útvar protivzdušné obrany hlavního města. Dnešními pozůstatky jsou jen zpustlé betonové bunkry pohlcené trávou, keři a stromy. A právě zde, ve snaze smysluplně prostor využít, uspořádala Městská část Praha 12 ve spolupráci s Československou obcí legionářskou a klubem vojenské historie Deutschmeister Infanterie branný den pro rodiny a školní mládež.

Akce na Čihadle se konala během neděle 3. a pondělí 4. října 2021. O dva týdny dříve jí ale předcházela úklid lokality v rámci akce Uklidme Česko, do kterého se zapojili také členové Airsoft Praha s.r.o., kteří se v kulisách bývalého vojenského útvaru na Čihadle věnují svému koníčku. Díky tomuto úklidu bylo možné v relativně čistém prostředí přivítat stovky návštěvníků. K hojnému zájmu přispělo také příjemné počasí teplého podzimu.

Členové ČsOL a KVH Deutschmeister Infanterie se rozdělili na několik stanovišť. Na jednom seznamovali návštěvníky s vojenským arzenálem od 15. do 20. století, včetně ukázek střelby, na dalším předváděli palbu z britského šestiliberního rychlopalného kanónu, který byl součástí výzbroje i Československé samostatné obrněné brigády. Jiná stanoviště prověřovala

fyzickou zdatnost malých návštěvníků – překážková lanová dráha, plížení pod „ostnatým drátem“, střelba ze vzduchovky s optikou, střelba z airsoftových zbraní (v režii Airsoft Praha s.r.o.) apod. Samozřejmostí byl také informační stánek ČsOL s letáčky a časopisy zdarma. Plnění různých vědomostních i fyzických úkolů mohli děti i dospělí zaznamenávat do listů, na které se jim udělovala razítka za úspěšné absolvování aktivity. Jedním z důležitých zastavení byl stánek Oblastního spolku Českého červeného kříže Praha 1, kde si návštěvníci mohli vyzkoušet základní pomoc zraněnému a osvojit si pravidla, jejichž znalosti pak mohou pomoci zachránit lidský život.

Oproti nedělnímu odpolední, během kterého se na akci vypravily hlavně rodiny s malými dětmi, bylo pondělí dopoledne věnováno školním výpravám. Nabídky nakonec využily dvě základní školy – ZŠ Jakutská Praha 10 a ZŠ Na Beránku Praha 12. Celkově se jednalo o více než 100 školáků, převážně deváťáků. Rozdělení do menších družstev mezi sebou soupeřili a soutěživost vedla k většímu nasazení a vzájemnému povzbuzování.

Po oba dva dny mohli návštěvníci při cestě na branný den využít Stezky svobody 1938–1945. Tato naučná stezka provází po místech dramatických historických událostí z let německé okupace a přibližuje příběhy lidí, kteří bojovali za naši zemi. Stezku vybudovali členové KVH Deutschmeister Infanterie a Spolek pro Komořany za podpory MČ Praha 12 a ČsOL v loňském roce.

Poděkování za akci patří všem zapojeným subjektům i jednotlivcům, bez kterých by se akce nedočkala úspěšného naplnění. A hlavně také všem, kteří si v neděli i pondělí našli cestu na Čihadlo a dali tak najevo zájem o podobné akce. Zvláštní poděkování patří Zdeňku Munzarovi a Jiřímu Charfreitagovi. ■

Kubova Huť má stálou expozici malíře a legionáře Oty Matouška

Ota Matoušek patří k nejvýznamnějším jihočeským malířům, kteří byli zároveň příslušníky československých legií bojujících za první světové války v Rusku. Jeho bohatý poválečný malířský život mapuje stálá expozice, která vznikla na Kubově Huti v hotelu Kristian. Slavnostní představení expozice proběhlo za účasti vzácných hostů dne 20. října 2021.

Kubova Huť a především její hotel Kristian se stal v šedesátých letech oblíbeným místem pro pobyt a tvorbu významného jihočeského malíře a legionáře Oty Matouška, který v letech 1925–1950 předsedal Sdružení jihočeských výtvarníků. Při hledání inspirace v šumavských lesích ve svých kresbách a grafikách ztvárnil každodenní těžkou práci dřevorubců, jeho krajinomalby zachycují okolní krajinu v proměnách ročních období. „Matoušek vystudoval pražskou Akademii výtvarných umění, kde byl žákem řady významných umělců své doby, jeho vlohy pro krajinomalbu byly přímo ovlivněny slavným českým impresionistou Antonínem Slavíčkem,“ říká Jiří Charfreitag z Československé obce legionářské, spoluorganizátor výstavy, „Jsme rádi, že spolu s rodinou a provozovateli hotelu Kristian můžeme veřejnosti představit průřez jeho dílem, ať už se jedná o tvorbu válečnou či mírovou.“ Expozice v hotelu Kristian je jeho hostům přístupná zdarma vždy v otevíracích hodinách restaurace a obsahuje na dvě desítky originálních děl Oty Matouška.

Život umělce byl ale poznamenán první světovou válkou. Zatímco do války narukoval s plzeňským „pětatřicátým“ pěším plukem, v roce 1915 upadl v Bělorusku do zajetí a do vlasti se vracel jako medailem a řády ověčený hrdina – legionář. „Matoušek se jako důstojník osvědčil, svými veliteli byl velmi pozitivně hodnocen jako čestný a obětavý člověk a opravdový voják, duši umělce ale válka neumlčela,“ říká Charfreitag a vysvětluje: „Matoušek byl velitelem výzvedné tedy průzkumné roty 6. pěšího pluku Hanáckého a bojoval s ním už ve slavné bitvě u Bachmače. Boji si prošel i na velké části Transsibiřské magistrály od Marianovky po Omsk a také v okolí Jekatěrinburgu a Permu. V roce 1919 byl poslán Informačně-osvětovým odborem Ministerstva vojenství v Rusku, aby studoval grafiku v Japonsku, odkud si přivezl velké množství inspirace pro krajinomalbu.“ V Matouškových sbírkách se z tohoto období nachází velké množství pohlednic Japonska z počátku 20. století včetně

například atomovou bombou zničeného Nagasaki. Po svém návratu z Japonska ke svému pluku se stal Matoušek redaktorem časopisu „Hanák.“ Do vlasti se vrátil přes Hongkong, Singapur a Colombo na lodi „Prezident Grant“ v červnu 1920.

V meziválečném období byl Matoušek aktivním důstojníkem československé armády. „Už v roce 1922 byl vyslán na Ukrajinu, kde se jako člen dokumentační komise podílel na vyzvednutí ostatků neznámého vojína. Návštěva jednoho z nejslavnějších bojišť našich legií na Rusi pak byla inspirací pro řadu grafik a linorytů,“ říká Charfreitag a dodává: „I další Matouškovo působení v českobudějovickém pěším pluku 1 bylo spojeno s uměním, do roku 1938 spolupracoval s redakcí časopisu „Naše vojsko“, pro které připravil na 200 časopisových obálek.“ Matoušek se jako legionář zapojil do odboje i během německé okupace, v březnu 1943 byl zatčen a vězněn v koncentračním táboře Flossenbürg, kde byl na konci války zařazen do pochodu smrti. Tato zkušenost se na něm hluboce podepsala a opět jí zasvětil i svou tvorbu. Ještě v roce 1945 tak vzniká cyklus „Koncentrák“. V poválečné éře působil Ota Matoušek v celé řadě uměleckých organizací a posbíral řadu ocenění. Zemřel dne 3. března 1977 v Českých Budějovicích.

Dědeček miloval tvorbu mimo atelier a trávil hodně času tím, že dlouhodobě pobýval na svých oblíbených místech, kde maloval a kreslil. Vedle jihočeských Doudleb a Frymburka to byla právě Kubova Huť, kde v tehdejší hotelu ČZ Strakonice, tedy současném hotelu Kristián 1000, měl se svou manželkou Miladou řadu let v létě pronajaté pokoje. Přímo na Kubově Huti vzniklo mnoho jeho zásadních děl a jsem moc rád, že se podařilo spolu s ČsOL a vedením hotelu zrealizovat krásnou stálou expozici jeho děl v místě které měl tak rád.

Ota Matoušek, vnuk

Operace Anthropoid v centru Evropy

Jen před několika dny jsme si připomněli událost z prosince roku 1941, kdy byly do Protektorátu Čechy a Morava vysazeni příslušníci výsadkových operací Silver A, Silver B a Anthropoid, kteří měli před sebou velice složité úkoly. Právě pro seznámení s činností nejen těchto paradesantních výsadků jsme společně s Iniciativou A. vytvořili již před pěti lety putovní výstavu s názvem 75 let operace Anthropoid, která byla v uplynulé době vystavována napříč Českou republikou, ale též v zahraničí, například v koncentračním táboře Mauthausen.

Samotná výstava byla připravena kolektivem autorů spolu s předními odborníky na atentát a heydrichiádu Jaroslavem Čvančarou a Vlastislavem Janíkem a její přesah nás ujistil o potřebě dalšího putování výstavy u příležitosti kulatého 80. výročí od dějinných událostí popisovaných na jednotlivých panelech. A právě proto náš

spolupracovník Karel Polata začal již před několika měsíci shánět prostory pro umístění této výstavy v zahraničí, tak aby se s těmito pohnutými osudy seznámili i diváci, kteří neznají činnost Čechů a Slováků za druhé světové války, tak jako je tomu v naší domovině. Korespondence k zajištění prostoru pro výstavu se nakonec přemístila do Belgie, kde jsme díky

pochopení a nasazení paní Mgr. Sandry Miholové z naší ambasády v Bruselu, začali jednat o umístění této výstavy. Po několika telefonátech a konzultacích se tak pro naši myšlenku podařilo sehnat silného partnera v podobě Bastogne war museum, které se pyšní enormní návštěvností zájemců o vojenskou historii. Abychom naše partnery přesvědčili o tom, že výstava bude pro jejich návštěvníky zajímavá, rozhodli jsme se zástupce muzea, ale také obce Bastogne pozvat k nám do ČR a ukázat jim místa spjatá jak s atentátem na Heydricha, ale také naší společnou historií na konci druhé světové války.

Čtyřčlenná delegace s Bastogne přistála na pražském ruzyňském letišti v neděli 5. prosince v noci, kde byla přivítána zástupci ČsOL a Iniciativy A. a následně jsme naše kolegy převezli do místa jejich ubytování, kterým se stal hotel Occidental Praha Wilson situovaný přímo naproti budově Národního muzea na Václavském náměstí. Odtud jsme již s našimi kolegy vyrazili v pondělí 6. prosince po stopách paravýsadku Anthropoid, tedy nejprve na místo samotného útoku na R. Heydricha. Na tomto místě jsme popsali situaci přecházející samotnému atentátu a vysvětlili důležitost celé operace s ohledem na globální dopad pro náš národ i naše spojence.

Ze „zátáčky“ jsme již jeli proti směru času, tedy do Panenských Břežan, odkud R. Heydrich 27. května 1942 vyrážel do Prahy. V této obci nás přivítal náš kolega, spolupracovník a dnes také ředitel Památníku národního útlaku a odboje Panenské Břežany pan Vlastislav Janík. Ten naší delegaci nejprve ukázal instalovanou výstavu, která je cílem našeho společného zájmu, ale také popsal vize muzea do nejbližší budoucnosti.

Následovala již prohlídka interiéru samotného muzea, které ve své expozici představuje především období 1938–1945, ale také vypořádání se s válečnými zločinci pro roce 1945. Po prohlídce muzea a následně také Dolního zámku, ve kterém Heydrich sídlil, jsme se již přesunuli do středočeských Lidic. U lidického památníku nás přivítal jeho ředitel br. Eduard Stehlík. Ten svým poutavým vyprávěním seznámil naše belgické kolegy s hrůzami, které lidickým nacisté připravili, a na krátké procházce jim též ukázal místa, která se marně snažili vymazat z naší paměti.

Naše trasa dále směřovala do Plzně, kde jsme již dali naší návštěvě okusit tradiční Plzeňské pivo, ale především jsme je zavedli do Patton Memorial Pilsen, v jehož interiéru jsme navázali na to, co naše národy pojí již desítky let. Tím je cesta 3. americké armády v čele s generálem Georgem S. Pattonem, která pomohla s osvobozením města Bastogne a její cesta na evropském bojišti skončila právě v Plzni. V expozici se tak naše návštěva seznámila s mnoha artefakty po armádě, která osvobozovala obě naše země. Již za tmy jsme se po zhlédnutí plzeňských památníků vraceli do Prahy.

Poslední den pracovní návštěvy našich kolegů jsme pak společně strávili v Praze. Po snídani jsme navštívili Muzeum čs. legií v Hotelu Legie, které provozujeme od roku 2018 a jehož hlavní zaměření je historie našich legionářů na všech válčích. Nadšení našich kolegů ze zajímavé historie legionářů, ale i samotné expozice bylo patrné, což nás velice potěšilo. Téměř po dvouhodinové prohlídce jsme se již přesunuli do kanceláře Ústředí ČsOL, kde proběhla víc než hodinová telekonference s paní Sandrou Miholovou, při které jsme probírali možnosti naší spolupráce. Jsme velice rádi, že jsme se nakonec shodli na zájmu vzájemné spolupráce a příslibu umístění naší výstavy v Bastogne. Samotná výstava by měla být instalována v druhé polovině letošního roku, a na místě bude vystavena po dobu několika měsíců. Stejně tak jsme se domluvili na tom, že druhé páre výstavy bude umístěno na kratší dobu na několika dalších místech v Belgii a to u příležitosti našeho předsednictví v EU.

Operace Anthropoid a osudy našich statečných odbojářů se tak dostanou daleko za hranice naší republiky, což u příležitosti 80. výročí operace Anthropoid kvitujeme s povděkem. Delegace se po společném jednání přesunula na prohlídku místa posledního boje našich parašutistů, do Resslerovy ulice a odtud jsme již naše přátele odvezli zpět na Letiště Václava Havla. Na závěr bych rád poděkoval všem, kteří se na přípravě této cesty podíleli a především pak paní Sandře Miholové za zprostředkování kontaktu a Michalu Mojžíšovi za perfektní překlad během cesty našich kolegů po České republice. ■

br. Milan Mojžíš

Návrat zapomenutých vojáků

U příležitosti 75. výročí příchodu 12. tankové brigády, která byla jedním s nástupnických útvarů Československé samostatné obrněné brigády z Velké Británie, do Českého Krumlova připravilo Regionální muzeum v Českém Krumlově velkolepou výstavu „Se lvem za svobodu – Československá samostatná obrněná brigáda za II. světové války“. Kurátorce výstavy Mgr. Vladimíře Podané se ve spolupráci s kluby vojenské historie a soukromými sběrateli podařilo vystavit velké množství unikátních předmětů, které připomínají nejen vojáky naší zahraniční armády, ale i konec druhé světové války v regionu jihozápadních Čech.

Vernisáž výstavy proběhla 19. června 2021 za účasti klubů vojenské historie při dodržení platných epidemiologických opatření. V souvislosti s ústupem jarní vlny pandemie nemoci COVID-19 proběhla 26. června doprovodná celodenní akce s názvem Návrat zapomenutých vojáků. V parku za Městským divadlem nedaleko muzea byl postaven vojenský tábor, kde se návštěvníci mohli setkat s členy klubů vojenské historie v britských, amerických a československých uniformách a prohlédnou si polní ležení či dobovou vojenskou techniku a mnoho dalšího z období konce 2. světové války.

Členové klubů vojenské historie a Československé obce legionářské připravili na celou červnovou sobotu bohatý program včetně slavnostního nástupu, pochodu jednotlivých jednotek na náměstí a položení věnce u pamětní desky na budově radnice. Uniformy československé

a americké armády i příslušníků československých vojenských jednotek na Západě byly představeny během komentovaných přehlídek. Ve stanu britské polní ambulance byla připravena praktická ukázka operace zraněného vojáka, polní kuchyně připravovala občerstvení a velitelské stanoviště Československé samostatné obrněné brigády a americké armády bylo možno navštívit s komentovanou prohlídkou. Američtí ženisté předvedli ukázkou odminování či ukázky ženijní výstroje včetně minohledačky. K vidění byla také britská a americká dobová vojenská technika, jako například britský Chevrolet Canada, Humber F.W.D. 4x4, štábní vůz Vauxhall, motocykly BSA M20 nebo americký nákladní vůz GMC, štábní vůz Dodge či motocykly Harley Davidson, a to v markingu 94. pěší divize americké armády působící v létě

1945 v Českém Krumlově, nebo Československé samostatné obrněné brigády, která v letech 1944 a 1945 obléhala okupovaný francouzský přístav Dunkerque a z jejichž tankových praporů vznikly po ukončení druhé světové války tankové brigády obnovené československé armády. Po celou dobu prezentační akce byl vstup do Regionálního muzea v Českém Krumlově zdarma.

Potřetí se do Českého Krumlova sjeli členové klubů vojenské historie a ČsOL 25. září, aby svou přítomností v rámci Svatováclavských slavností ve městě doprovodili večerní derniéru výstavy. Všichni odměnili ředitele muzea Mgr. Filipa Lýska po jeho vystoupení potleskem, neboť vyhlásil, že pro velký zájem bude výstava prodloužena

až do 9. ledna 2022. Zájemci o historii tak získali další týdně ke zhlédnutí mnoha unikátních předmětů pocházejících především ze soukromých sbírek, které jsou zde vystaveny. ■

Cesta domů

text br. Milan Mojžíš, foto br. Evžen Petřík

V roce 2020 uplynulo 75 let od návratu čs. letců z Velké Británie a jejich slavnostního pochodu Prahou. Bohužel platná protiepidemická opatření v boji s nemocí Covid 19 tehdy neumožnila zorganizovat větší vzpomínkovou akci, a tak se Československá obec legionářská rozhodla uspořádat vzpomínkové akce v letošním roce.

Československé stíhací křídlo vedené mjr. Jaroslavem Hladěm přilétlo se svými stroji 54 Spitfiry LFMk.IXE 13. srpna 1945 okolo 17. hodiny na Ruzyňské letiště, kam je přišly přivítat tisíce lidí. Postupně dosedaly další letouny, které přivázely další letce z Velké Británie včetně jejich nejvyššího představitele – inspektora čs. letectva ve Velké Británii div. gen. RNDr. Karla Janouška, KCB. Oslavy pak pokračovaly 15. srpna, kdy na slavnostně vyzdobeném ruzyňském letišti proběhlo oficiální uvítání československého letectva ministrem národní obrany div. gen. Ludvíkem Svobodou. Vítání čs. letectva z Velké Británie vyvrcholilo 21. srpna slavnostním pochodem příslušníků 310., 313. a 312. stíhací, 311. bombardovací perute a leteckého depa ulicemi Prahy a nástupem na Staroměstském náměstí před prezidentem republiky dr. Edvardem Benešem.

Československá obec legionářská s kluby vojenské historie a s podporou Ministerstva obrany připomenula tyto historické události v době 76. výročí od jejich návratu. V polovině srpna 2021 se uskutečnily veřejné pietní akty u pomníku čs. letců

na Klárově, ale také na náměstí Svobody či u desky věnované čs. parašutistům na kostele sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici. Na připomínku legendárního pochodu čs. letců Prahou před 76 lety, pak 4. září 2021 pochodovali pražskými ulicemi členové klubů vojenské historie v replikách dobových stejnokrojů příslušníků RAF a s doprovodem historické techniky, kterou letci ve Velké Británii tehdy využívali. Pochod byl zakončen na Vítkově, kde v parku za Národním památníkem vyrostl historický tábor připomínající čs. letce z Velké Británie. Opět zde byla k vidění nejen dobová výstroj a výzbroj, ale i historická technika, které vévodila replika stíhacího letounu Spitfire. Po celé odpoledne zde probíhaly přednášky či komentované přehlídky za účasti velkého množství přihlízejících a vstupů ČT. Realizací vzpomínkové akce se tak po 76 letech podařilo připomenout naše letce a jejich slavný návrat do vlasti. ■

Zpráva o průběhu setkání potomků „tobručáků“ a „tobruckém“ čaji

text ses. Monika Čížková
foto br. Evžen Petřík

V rámci VI. manifestačního sjezdu Československé obce legionářské se uskutečnilo setkání potomků účastníků zahraničního odboje na Blízkém východě (někdy nazývaném podle britského úzu překladem anglického termínu Middle East – Střední východ), „tobručáků“, kteří jako pěšáci bránili obležené přístavní město Tobruk před německým Afrikakorps a Italy v období od října do prosince 1941. V měsících od prosince následujícího roku do června 1943 pak zajišťovali jeho protiletectvou obranu.

Při setkání potomci prožili na vlastní kůži jeden důležitý aspekt tobrucké každodennosti, a sice pití čaje. Čaj byl černý a chutnal slaně, protože do vody ve studni prosakovalo moře.

Ve vzpomínkách bojovníků od Tobruku organizátoři setkání, jedna tobrucká vnučka a jeden tobrucký vnuk, nenašli přesné vyjádření slanosti tohoto nápoje, proto improvizovali. Bylo rozhodnuto, že každý z účastníků setkání si do čaje nasype soli podle svého uvážení a libosti. Personál kavárny Národního památníku Vítkov, která setkání hostila, nabídl čaj připravený dle receptu objeveného v online rukověti přípravy teplých nápojů, kde čaj kromě soli obsahoval i lžičku másla, ale marně. Do šálků připravených pro pět osob si někteří odvážlivci nasypali i dvě lžičky soli v domnění, že se

jedná o cukr. Méně odvážní se spokojili s dávkou poloviční lžičky. Přitukli si všichni, leč nikdo nedopil. Někdo navrhl chuť vylepšit cukrem, padlo i doporučení přidat plátek citronu. Nepomohlo to.

Na setkání zazněly nejen vzpomínky přenesené ze zápisků našich, ale i takové, které každý z přítomných na své blízké „tobručáky“ měl. Prostřednictvím potomků se u šálku slaného čaje sešli tehdy nadporučík Karel Štěpán, voják Stanislav Hnělička, voják František Bajgar a voják Ota Zvěřina. ■

Předání čestného názvu

text br. Viktor Šinkovec
foto kpt. Tereza Kembická,
KVV Pardubice

Jedním z řady způsobů, kterými armáda upevňuje a rozvíjí své tradice, je udělování čestných názvů, které vojenským útvarům a zařízením uděluje prezident republiky. Po vzniku jednotek Aktivní zálohy začaly žádat o udělení čestného názvu i nižší jednotky ve stupni rota, což z hlediska armádní legislativy nebylo možno řešit. Z iniciativy čestného předsedy ČsOL armádního generála Tomáše Sedláčka tak došlo mezi náčelníkem Generálního štábu, Vojenským historickým ústavem a vedením Československé obce legionářské k dohodě o udělování čestných názvů jednotkám AZ. Velení jednotky ve spolupráci s ředitelem příslušného KVV si vybere svého patrona, nebo i jiný název z vojenských tradic ČRA a po získání kladného stanoviska z Vojenského historického ústavu udělí jednotce čestný název Československá obec legionářská.

Postupně tak při různých významných příležitostech či nástupech udělili zástupci ČsOL několik stuh s čestným názvem a příslušným dekretem jednotkám AZ. Po několikaleté odmlce přišla v létě letošního roku na Ústředí ČsOL žádost ředitele Krajského vojenského velitelství Pardubice o propůjčení čestného názvu „Praporečnicka Karla Bezdíčka“ pěší rotě Aktivní zálohy KVV Pardubice. Karel Bezdíček je spjatý s Pardubickým krajem, neboť vyrůstal v Sezemicích u Pardubic. Po vypuknutí první světové války se mezi prvními krajany ve Francii přihlásil do Cizinecké legie, aby mohl bojovat za obnovení samostatnosti českého státu. Stal se praporečníkem legendární rotě „Nazdar“ a padl hrdinou smrtí při památném útoku 9. května 1915 v bitvě u Arrasu.

Pro vlastní akt předání čestného názvu bylo zvoleno 3. září 2021, kdy v Pardubicích probíhal Den Pardubického kraje. Již dopoledne proběhl za účasti zástupců ČsOL a starosty města Sezemice Martina Staňka komorní pietní akt u pomníku Karla Bezdíčka v Sezemicích. Odpoledne na Pernštýnském náměstí v Pardubicích nastoupili příslušníci pěší rotě AZ Krajského vojenského velitelství Pardubice. Ředitel KVV plk. gšt. Petr Holý uvítal významné hosty a poté velitel nastoupené pěší rotě npor. v zál. Vratislav Šembera podal hlášení o připravenosti jednotky ke slavnostnímu aktu veliteli Velitelství teritoria plk. gšt. Antonínu Genserovi. Předáním čestného názvu byl předsednictvem Československé obce legionářské pověřen vedoucí projektu Péče ČsOL o válečné veterány plk. v zál. br. Viktor Šinkovec, který veliteli rotě předal dekret o udělení čestného názvu. Součástí ceremonie bylo i věnování pamětních stuh pěší rotě Aktivní zálohy hejtnem Pardubického kraje Martinem Netolickým, primátorem města Pardubice Martinem Charvátkem a poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Janem Řehounekem. Po provedeném předání čestného názvu i pamětních stuh promluvil k nastoupené jednotce br. Viktor Šinkovec: „Věřím, že tak jako Karel Bezdíček, 27letý mladý člověk, který před více jak 100 lety bojoval za nezávislost své země, svobodu a sebeurčení svého národa, budete i vy hájit základní kameny naší státnosti – svobodu, humanismus a demokracii. Věřím, že i Vy, jako jednotka i jednotlivci, přijmete jeho odkaz za svůj.“ Nastoupenou jednotku pak pozdravil i předseda Jednoty ČsOL v Paříži a prezident Asociace československých dobrovolníků ve Francii br. Pavel Lešák a další řečníci.

Tělo praporečnicka Bezdíčka se po bojích nikdy nenašlo, vzniku samostatného Československa se nedožil, ale jsme pevného přesvědčení, že pěší rota Aktivní zálohy Krajského vojenského velitelství Pardubice bude důstojným nositelem jeho odkazu. ■

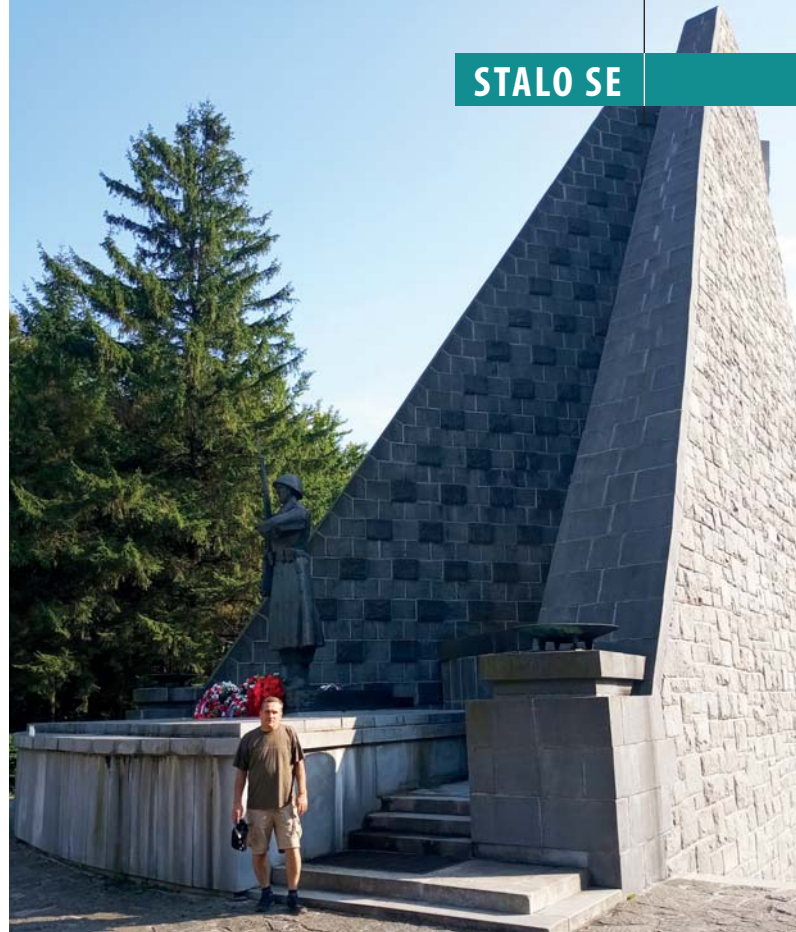
Dukla 2021

text br. Milan Mojžíš a Marcel Hoblík
foto br. Marcel Hoblík

Připomínky 77. výročí Karpatsko-dukelské operace byly i v letošním roce omezeny další vlnou pandemie nemoci Covid 19, a tak se tradiční cesta veteránů neuskutečnila. Přesto ale Československá obec legionářská měla přímo na autentických místech své zastoupení. Bratr Marcel Hoblík z Jednoty při Vojenském muzeu na demarkační linii v Rokycanech navštívil ve dnech 13. až 17. září dukelské bojiště, aby se zde poklonil památce padlých čs. vojáků.

Bratr Marcel Hoblík ve své krátké zprávě píše: „Trasu svého ‚dukelského‘ putování jsem si připravil s pomocí mapovými podkladů od pravnuka gen. Svobody br. Miroslav Klusáka, za což mu ještě jednou děkuji. Při cestě z Prahy do Košic jsem použil autovlak a své putování jsem zahájil, stejně jako naši vojáci, od města Krosno v Polsku. Ještě před tím jsem ale navštívil obec Pastwisko, abych si zde prohlédl malé muzeum, a u památníku poručíka Františka Geislera jsem se symbolicky poklonil padlým příslušníkům 2. čs. samostatné

paradesantní brigády, kteří zde byli na počátku září nasazeni. Zde jsem se setkal se synem poručíka Geislera Františkem, kterému jsem předal pozdrav z Ústředí ČsOL a knihu Andělé se samopalem, ve které je osud jeho otce zmíněn.

Z Krosna jsem postupoval pěšky po trase přesunu našich vojáků do vesnice Wrocanka, kde jsem marně hledal památník připomínající první boj našich vojáků. Ten se ale nachází u silnice za vesnicí Mach-

nówka. Přes Kobylany jsem pak postupoval na legendární kótu 534. I když jsem putoval ve stejných zářijových dnech, jako naši vojáci před 77 lety, měl jsem podstatně lepší počasí a nikdo po mně nestřílel. Samotný vrchol kóty mně však přinesl dvě zklamání. Nejprve, ještě kousek pod vrcholem ze strany odkud útočili a umírali naši vojáci, jsem na této krvi prosáklé zemi narazil na nový velký dům s velkou zahradou. A památník na vrcholu byl obklopen odpadky a nese stopy poškození. Odpadky jsem dokázal posbírat, ale pomník by potřeboval větší opravu a také polský text by si určitě zasloužil český a slovenský ekvivalent.

V dalším dnu jsem přes Teodorówku, Chyrowu, Tylawu došel do Barwinku a o den později jsem přes Zydranowu dorazil na rozhlednu nad Dukelským průsmykem. Odtud jsem se stopem vrátil pro auto a na zpáteční cestě jsem se zastavil u Památníku příslušníkům 1. československého armádního sboru a na přilehlém hřbitově jsem položil svůj poslední věnec.

Pěší putování po dukelském bojišti bylo pro mne silným zážitkem a jistě se sem znovu vrátím, abych mohl projít i slovenskou část průsmyku, kde se boje odehrávali po 6. říjnu 1944.“ ■

103 let od bojů na Doss Alto

text br. Petr Tolar
foto ses. Marcela Tolarová

Československá obec legionářská uspořádala v úterý 21. září 2021 ve spolupráci s Ministerstvem obrany České republiky pietní akt u příležitosti 103. výročí vítězné obrany vrcholu Doss Alto, tzv. kóty 703, příslušníky československé legie v Itálii. Boje na Doss Alto v pohorí Monte Altissimo patří mezi nejslavnější bojová vystoupení našich legionářů.

Pietní akt se uskutečnil v den 103. výročí bitvy v deset hodin dopoledne na Čestném vojenském pohřebišti Olšanských hřbitovů v Praze, u Památníku obětí první světové války a československých legionářů. Právě zde, v půlkruhu kolem památníku, leží pochováni českoslovenští legionáři popravení rakousko-uherskými polními soudy pro své odhodlání bojovat za samostatný československý stát. Jejich ostatky byly do Prahy převezeny na počátku 20. let 20. století. Jsou mezi nimi i čtyři hroby legionářů – Antonína Ježka, Karla Nováčka, Jiřího Schlegla a Václava Svobody – kteří byli popraveni 22. září 1918, den po boji na Doss Alto, v němž padli do nepřátelského zajetí. Sedm legionářů – František Svoboda, Oldřich Trojáněk, Josef Polák, František Havel, Alois Janků, Josef Kovář a Vavřinec Kříž – položilo život během boje 21. září 1918, dalších 31 bylo raněno. Padlí legionáři byli pochováni na hřbitově Malga Prato, odkud pak byly jejich ostatky převezeny do osária Památníku Castel Dante u Rovereta.

Bitva o Doss Alto nebyla významná z vojenského hlediska, z politického však velmi. Úspěch Čechoslováků byl již následující den uveden v denní zprávě vrchního velitelství italské armády, odkud se roznesl do celé Itálie a pak i zbytku světa. O následcích bojů o Doss Alto se v říjnu 1918 rozepsal také legionář Jan Laška, důstojník 34. čs. střeleckého pluku. Zde jsou jeho vzpomínky: „Po bitce na quotě 703 na jednom místě nalezení dva naši bratři probodnutí – v bezprostřední jejich blízkosti leželi 4 rakouští vojáci také probodnutí. Odehrál se zde boj na život a na smrt, v němž útočící i obránci navzájem se pobili.“

Pietní vzpomínky se zúčastnila řada čestných hostů: paní senátorka Miroslava Němcová, členka Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu Parlamentu

České republiky, pan Martin Benda, místopředseda Výboru pro kulturu, výstavnictví, cestovní ruch a zahraniční vtahy Zastupitelstva Hlavního města Prahy, podplukovník Pavel Kácl, vedoucí starší důstojník-specialista Krajského vojenského velitelství hlavní město Praha, pan Milan Bachan, vedoucí Oddělení péče o válečné veterány Ministerstva obrany České republiky, generálmajor Miroslav Kocian, přidělenec obrany Slovenské republiky v České republice, pan Emil Kulfánek, místopředseda Českého svazu bojovníků za svobodu, pan Ladislav Lhota, zástupce České a slovenské obce dělostřelecké a paní Jindřiška Nevyjelová, výkonná tajemnice Masarykova demokratického hnutí. Pořádající Československou obec legionářskou reprezentoval místopředseda bratr Tichomír Mirkovič a bratr Viktor Šinkovec, vedoucí projektu Péče ČsOL o válečné veterány.

Po uvítání a položení květinových darů, které zajistili příslušníci Čestné jednotky z Posádkového velitelství Praha, vystoupili s projevem paní senátorka Němcová a bratr Šinkovec. O organizaci a moderování akce se postaral organizační tajemník ČsOL bratr Jiří Filip. Na závěr zazněla slovenská a česká státní hymna. Kromě zmíněných hostů a jejich doprovodů se akce zúčastnili i další členové vlasteneckých organizací, převážně z řad ČsOL. Všem jim patří dík za vzpomínku, kterou věnovali československým legionářům. ■

VZPOMÍNKA na vyhnané z pohraničí

text br. Jiří Filip
foto Eduard Karkan

Letos již potřetí v řadě zaštitila a podpořila Československá obec legionářská pořádání pietního aktu u pamětní desky, věnované Čechům, Židům a protinacisticky smýšlejícím Němcům vyhnáným v roce 1938 v souvislosti s událostmi kolem podpisu mnichovské dohody z našeho pohraničí sudetoněmeckými henleinovci.

Pietní akt se konal ve středu 29. září 2021 od 17 hod. v odbavovací hale Masarykova nádraží v Praze v prostoru před pamětní deskou. Zahájil jej armádní trubač signálem Pozor!, po němž moderátor Martin Hrdinka z Českého rozhlasu vyzval přítomné k položení květinových darů a následně k minutě ticha, jež doprovodil trubač tóny Večerky. Následovalo přivítání hostů, mezi nimiž byli 1. místopředseda Senátu Parlamentu ČR Jiří Růžička, místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Vojtěch Filip, 1. místopředseda MěČ Praha 1 Petr Burgr, ředitel KVV Hlavní město Praha plk. gšt. Marián Margai, zástupkyně velvyslance Slovenské republiky v ČR Soňa Budayová, vojenský přidělenec Slovenské republiky v ČR genmjr. Miroslav Kocián, vedoucí Oddělení

zahraničních vztahů a protokolu Magistrátu hlavního města Prahy Martin Churavý, předseda Společnosti gen. M. R. Štefánika Vojtech Čelko a místopředseda ČSBS Emil Kulfánek. Mezi přítomnými byl i spoluorganizátor, zástupce Centra české historie, Jaroslav Těšínský, který stál za iniciativou zřídit na Masarykově nádraží pamětní desku na památku vyhnáných z pohraničí.

Následně byly dětmi předneseny vzpomínky vyhnáných, které byly pro přítomné velmi působivé. S projevy poté vystoupili místopředsedové Senátu a Poslanecké sněmovny a za Armádu ČR promluvil plk. gšt. Margai. Pietní akt, jenž provázela vysoká účast, zakončila Slovenská a Česká hymna. Celé akci dodala důstojnost součinnost vojáků a vojaček z Posádkového velitelství Praha.

Po skončení pietního aktu proběhlo pro zájemce ze strany pozvaných hostů společenské setkání v Masarykově salonku, jež bylo spojené s uvedením nového vydání knihy „Vyhnání Čechů z pohraničí 1938“. Tím byl oficiální program celé události ukončen. ■

Kronika Velitelství zvláštních bojových útvarů 1918–1922

br. Michal Rak,
Milan Mojžíš

Ve spolupráci Československé obce legionářské, Difrologického klubu, Nakladatelství Epoque a především badatele Jaroslava Špitálského vyšla na konci října nová kniha z vědecky zaměřené edice Knihovna Československé obce legionářské pojednávající o počátku zavádění obrněné techniky v armádě nově vzniklé Československé republiky.

Vpátek 29. října 1920 bylo ustanoveno výnosem Ministerstva národní obrany Velitelství zvláštních bojových útvarů (V.Z.B.Ú.). Od tohoto dne se v Milovicích začala psát slavná historie československé útočné vozby. Usilovná práce důstojníků V.Z.B.Ú. vedených kpt. Karlem Eichmannem umožnila přeměnu útvaru nejprve na prapor a následně i pluky útočné vozby. V únoru 1929 byl zástupce velitele praporu útočné vozby plk. Josef Hranáč pověřen sepsáním kroniky historie vzniku jednotky. Úkolu se ujal okamžitě a zpracoval listinný materiál, který byl k dispozici v archivu obrněných vlaků a praporu útočné vozby od roku 1919 včetně informací získaných od zúčastněných osob. Ale nepodařilo se mu a ani jeho zástupcům kroniku dokončit. Po okupaci se rozepsaný materiál dostal do soukromých rukou a jen díky vstřícnosti majitele si ho členové Difrologického klubu mohli opsat a ofotit, a tak zůstal zachován.

U příležitosti 100. výročí vzniku našeho prvního „obrněného“ útvaru se Jaroslav Špitálský rozhodl kroniku dokončit a vydat, aby ji zpřístupnil všem zájemcům. Od myšlenky uběhl rok a díky spolupráci s Martinem Říhou, Michalem Rákem, Jiřím Charfreitagem a Zdeňkem Špitálníkem, podpoře Československé obce legionářské a vstřícnosti Nakladatelství Epoque spatřila světlo světa nová kniha – Kronika Velitelství zvláštních bojových útvarů 1918–1922. O úvodní slovo do ní byl požádán velitel 73. tankového praporu „Hanáckého“ podplukovník Ing. Vít Ducháček, jehož útvar nese jako jediný v současné Armádě České republiky tradice československého tankového vojska. A kde jinde než u tohoto tankového útvaru mohla být kniha představena veřejnosti. Stalo se tak 27. října 2021 v Přáslavicích v rámci slavnostního nástupu 73. tankového praporu u příležitosti státního svátku vzniku Československé republiky.

Slavnostní nástup 73. tankového praporu byl součástí dne otevřených dveří útvaru, a tak si v areálu kasáren rodiny přáslavických vojáků mohly prohlédnout vybavení a výzbroj praporu a pro děti bylo v rámci obnoveného „Dne Pásovce“ připraveno mnoho soutěží a aktivit, za jejichž splnění získávaly i malou odměnu. Ještě před tím, než se návštěvníci rozprchli po posádce, zhlédli slavnostní nástup svých blízkých. Během ceremoniálu byl přečten rozkaz ministra obrany k výročí vzniku samostatného Československa a medailemi a noži byli oceněni členové praporu za jejich službu v ozbrojených silách ČR. Poté předal řídicí tajemník ČsOL br. Milan Mojžíš veliteli praporu Pamětní medaili „100 let ČsOL“, kterou u příležitosti 100. výročí vzniku Československé obce legionářské útvar obdržel za dlouholetou podporu činnosti a aktivní spolupráci s Obcí. Na závěr nástupu proběhl slavnostní křest nové knihy. Kmotrem Kroniky

Velitelství zvláštních bojových útvarů 1918–1922 se vedle autora Jaroslava Špitálského a spoluautora Michala Raka stal velitel 73. tankového praporu pplk. Ing. Vít Ducháček a jeho zástupce z řad Aktivních záloh mjr. Ing. Milan Mojžíš.

Po nástupu se autorský kolektiv doplněný několika kolegy z Difrologického klubu zapojil do prohlídky základny. Průvodcem jim byla osoba nejvíce povoláná a to řídicí tajemník br. Milan Mojžíš, který v současné době slouží u útvaru ve funkci zástupce velitele praporu (AZ) a před tím byl dlouholetým velitelem tankové rotы Aktivních záloh, která je součástí praporu od roku 2004. Při prohlídce techniky praporu, který se skládá z velitelství, tří tankových rot vyzbrojených tanky T-72 M4CZ, rotы aktivních záloh s tanky T-72 M1, mechanizované rotы s bojovými vozidly pěchoty BVP-2, velitelské rotы, rotы logistiky a obvoziště, zaujaly všechny především stísněné prostory, které mají osádky v současném modernizovaném tanku T-72 M4CZ. I při srovnání s předválečnou československou tankovou technikou, která se svými venkovními rozměry a hmotností nemůže s mohutnými současnými tanky vůbec srovnávat, byly republikové tanky pro osádky uvnitř daleko prostornější a méně klaustrofobické. Nejvíce všechny zaujaly učebny s trenažéry určenými k výcviku osádek tanků T-72, a díky osobním kontaktům br. Mojžíše si je zájemci mohli i vyzkoušet v provozu, přičemž více zřejmě zaujal starší trenažér v podobě odstojené věže korby tanku, než moderní počítačový systém.

Autorský kolektiv knihy byl poté pozván pplk. Ducháčkem na „velitelský guláš“, během kterého mu byl předán dobový portrét velitele pluku útočné vozby 2 plk. Josefa Morávka a diskutována historie praporu. Přáslavice jsou totiž jednou z kolébek našeho tankového vojska (dobově útočné vozby) a 73. tankový prapor je pokračovatelem zde působících jednotek. V Přáslavicích byla dislokována nejprve rota praporu útočné vozby a následně i některé prapory pluku útočné vozby 2. Stávající 73. tankový prapor ale na tyto jednotky nenavazuje, neboť je

přímým historickým nástupcem 7. protitankového dělostřeleckého pluku 4. čs. pěší brigády v SSSR vytvořeného v únoru 1945. Po skončení druhé světové války byl na jeho základě zformován protitankový oddíl a po několika transformacích a přesunech byl již jako 33. tankový pluk „Československo–polského přátelství“ v květnu 1966 přemístěn do posádky Přáslavice. Jako první útvar tehdejší ČSLA byl v osmdesátých letech vyzbrojen moderními tanky T-72, vyrobenými tehdy ještě v Sovětském svazu. Čestný název pluku byl 26. října 1991 upraven na „Hanácký tankový pluk československo-polského přátelství“ a v roce 1993 na „Hanácký“, čímž došlo k připomenutí existence bývalého legionářského 6. čs. střeleckého pluku, vytvořeného v roce 1917 v Rusku a zrušeného koncem roku 1950 v Olomouci. Koncem září 1994 byl 33. tankový pluk transformován v rámci nové 7. mechanizované brigády Armády ČR na 74. výcvikové středisko a 73. mechanizovaný prapor, který byl v prosinci 2003 přejmenován na 73. smíšený mechanizovaný prapor a v lednu 2005 na 73. tankový prapor „Hanácký“. Představení nové knihy Kronika Velitelství zvláštních bojových útvarů 1918–1922 tak proběhlo na památném místě za skvělé atmosféry. ■

Kronika Velitelství zvláštních bojových útvarů 1918–1922

Knihy pojednává o počátku zavádění obrněné techniky v armádě nové Československé republiky od jejího vzniku do léta roku 1922, kdy Ministerstvo národní obrany rozhodlo o přeměně dosavadního Velitelství zvláštních bojových útvarů a jeho částí na Prapor útočné vozby. Autoři jako základ svého díla využili kroniku útvaru, která sice nebyla plně dokončena, ale naštěstí se shodou okolností zachovala. I nová kniha tak má formu kroniky a popisuje historii útvaru, jehož základem byly obrněné vlaky, několik prvních obrněných automobilů a až na konci popisovaného období také první tank.

Samotná kronika je doplněna několika přílohami se stovkou dobových fotografií. Přílohy přináší nejen popis a technicko-taktická data používaných obrněných automobilů, pancéřových vlaků a prvního tanku, ale i popis stejnojmenných příslušníků Velitelství zvláštních bojových útvarů. Velice zajímavá je vzpomínka Josefa Dvořáka na jeho nasazení coby člena jednoho z obrněných vozů

Lancia na boje s maďarskými bolševiky na Slovensku v roce 1919 a také další zaznamenané poznatky a zkušenosti čs. důstojníků s obrněnou technikou. Autoři také zpracovali životopisy většiny důstojníků, kteří u jednotky za dobu její existence sloužili. Na závěrečných stránkách je představen stávající 73. tankový prapor „Hanácký“ a jeho rota aktivní zálohy, která nese čestný název „Československých legií“. Díky práci Jaroslava Špitálského se podařilo dokončit dílo, která započalo před více než devíti desítkami let a všem zájemcům nejen o obrněnou techniku jej doporučujeme.

103 let od vybojování československé samostatnosti

text br. Jiří Filip
foto bři. Stanislav Pítr a Michal Rak

Dne 28. října se v mlžném dopoledni u příležitosti 103. výročí vyhlášení samostatného československého státu konala na Čestném dvoře Národního památníku na Vítkově pieta, kterou zahájily tóny státní hymny, po které byly vojáky Čestné stráže AČR přineseny historické prapory.

Přítomní představitelé ústavních institucí, armády, církve a spolků položili poté k památníku věnce. Československou obec legionářskou reprezentoval předseda br. Pavel Budinský. V loňském roce se přítom tradiční program s nastoupení čestnými jednotkami nekonal vzhledem k přísným protiepidemickým opatření.

Ústředí Československé obce legionářské pořádalo letos v den státního svátku v odpoledních tradičně ve spolupráci s Ministerstvem obrany ČR a Posádkovým velitelstvím Praha pietní akt k uctění památky padlých československých legionářů u Pomníku „Praha svým vítězným synům“ Pod Emauzy.

Na úvod programu zazněl signál Pozor!, po kterém kladli vzácní hosté květinové dary k památníku. Úvodní hold památce

padlých zakončila minuta ticha, do které vojenský trubač zahrál Večerku. Po uvítání hostů již následoval projev předsedy Senátu Parlamentu ČR pana Miloše Vystrčila. Za hlavní město Prahu k přítomným promluvil I. náměstek primátora pan Petr Hlaváček. Jménem české armády ocenil boj československých legionářů velitel Vzdušných sil brig. gen. Petr Lančí a za slovenskou stranu promluvila Jeho Excelence Rastislav Káčer, velvyslanec Slovenské republiky v ČR. Mezi přítomnými vzácnými hosty nechyběli náměstek pro řízení Sekce správy a řízení organizací MO ČR pan Lukáš Klučka, velitel Hradní stráže plk. gšt. Jaroslav Ackermann, ředitel Odboru pro válečné veterány MO pan Pavel Kugler nebo místopředseda ČSBS br. Emil Kulfánek.

Na závěr promluvil předseda ČsOL br. Pavel Budinský, který uvedl: „Právě dnešního dne je důležité si uvědomit, že 28. říjen 1918 by nikdy nebyl možný bez obětavé práce a hrdinného boje, jež mu předcházely. V hluboké úctě stojíme před všemi muži a ženami, kteří – mnohdy od samého počátku první světové války – vložili všechnu svou sílu, svůj um a inteligenci do boje za ideu samostatného, moderního státu.“ Pietní shromáždění u pomníku pod pražskými Emauzy, jež se těšilo zájmu místních i celorepublikových médií, ukončily státní hymny Slovenské a České republiky v podání Vojenské ústřední hudby AČR. ■

Zprávy ze Srbska

br. Milan Mojžiš

Nadšeným účastníkem VI. manifestačního sjezdu ČsOL byl i náš srbský člen, vnuk československého legionáře Obrada Hornjaka, br. Novica Hornjak. V Praze nebyl poprvé, neboť se v minulých letech aktivně zapojoval do projektu Legie 100, za což byl v rámci oslav 100. výročí trvání ČsOL oceněn Pamětní medailí 100 let ČsOL a zároveň i Křížem za zásluhy za aktivní účast v projektu Legie 100.

Nedávno jsme ze Srbska obdrželi zprávu, že se v pátek 26. listopadu konala v Českém domě v Bělehradě zajímavá přednáška PhDr. Milana Miciće, PhDr. Sonji Pajiće a br. Novici Hornjaka. Přednášku pořádala Česká beseda Bělehrad, což je dobrovolný, nevládní a neziskový spolek, který se zabývá záchranou kulturního dědictví, jazyka a zvyků Čechů v Bělehradě. Spolek byl založen již 24. února 1869 a vyjma období dvou světových válek pracuje dosud. Česká beseda Bělehrad je sdružením Čechů, jejich potomků a také přátel České republiky. PhDr. Milan Micić v Českém domě představil svou knihu *Nezapomněná bitka*, kterou v překladu doplněnou několika přílohami vydala v roce 2020 ČsOL pod názvem *Zapomenutý boj* v edici *Knihovna Československé obce legionářské*. Kniha připomíná osudy srbských dobrovolníků v Rusku v letech první světové války včetně účasti Čechů. O vydání této přínosné knihy vás informoval br. Petr Tolar v letošním 1. čísle *Legionářského směru*.

Br. Novica Hornjak ve svém referátu nejprve přítomné seznámil s historií a současností Československé obce legionářské a poté dlouze hovořil o oslavách 100. výročí vzniku ČsOL, kterých se zúčastnil a ze kterých byl nadšen. Br. Novica

mluvil i o svém legionářském předkovi: „Vyrůstal jsem se svým dědečkem Obradem a poslouchal jsem jeho vyprávění o jeho neuvěřitelných zážitcích z Velké války. Celý život mluvil o organizaci a obětech československých legií, které mu poskytly útočiště v divočině chladné Sibiře a statečně bojovaly, aby se z ní dostaly.“ Na závěr br. Hornjak uvedl: „Kultura vzpomínání je jedním z pilířů udržitelného míru a soužití v každé zemi, a její nedílnou součástí jsou lidé. Jsme to, co si pamatujeme dnes, a bez paměti neexistuje identita ani budoucnost.“

A těmito slovy se i br. Novica řídí ve svém životě. Do řad ČsOL přivedl svou dceru, aby i ona pokračovala ve stopách svých předků a na příští rok v Bělehradě společně připravujeme instalaci naší výstavy Čs. legionáři v Srbsku, kterou bychom měli v rámci připravované vzpomínkové poutě do Srbska a k Dobrudži na podzim slavnostně zahájit. ■

Obrad Hornjak se narodil 17. února 1898 v Srpski Elemiru a jako šestnáctiletý se dostal v řadách rakousko-uherské armády do Přemyšlu, kde po jeho kapitulaci upadl do ruského zajetí. Dobrovolně vstoupil na jaře 1916 do formující se srbské armády v Oděse. V 1. pluku srbské dobrovolnické divize bojoval v Dobrudži a za statečnost obdržel zlatou

„Obilicovu medaili“. Po stažení divize zpět do Ruska Obrad vážně onemocněl a během jeho pobytu v nemocnici byla divize přesunuta na soluňskou frontu. Ve velmi nejisté situaci a bez spojení se svou jednotkou vstoupil Obrad spolu s kamarády z nemocnice počátkem března 1918 do československých legií. S 12. rotou 4. čs. stří. pluku „Prokopa Velikého“ prošel celou Sibiřskou anabází. Po příjezdu pluku do ČSR obdržel Československou revoluční medaili a záhy se vrátil do svého rodného Banátu, kde pracoval do roku 1954 jako uhlíř. Obrad Hornjak byl svědkem zániku tří monarchií (Rakousko-Uherska, Ruska a Osmanské říše) a vzniku dvou slovanských států (Československa a Jugoslávie). Miloval obě země, za které bojoval a bohužel zažil i jejich rozpad – mírové rozdělení Československa a krvavý rozpad Jugoslávie. Zemřel 21. února 1997 v Elemiru a zanechal po sobě dva syny a dceru.

K odkazu armádního generála Karla Janouška

text br. Jiří Filip

foto MČ Praha 2, ZŠ Hanspaulka, MO ČR

Poslední říjnové dny patří pravidelně připomínání osobnosti armádního generála Karla Janouška, který byl jediným Čechoslovákem, kterému byla udělena hodnost maršál RAF. K tradiční pietě u jeho hrobu letos přibýlo i slavnostní odhalení nové pamětní desky věnované této výjimečné osobnosti našich vojenských dějin.

V úterý 27. října 2021 byla na domě v Malé Štěpánské na Praze 2 odhalena pamětní deska upomínající na roky, které zde gen. Janoušek prožil. Slavnostního odhalení se ujala starostka Městské části Praha 2 paní Jana Černochová, velvyslanec Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku J. E. Nicholas Stewart Archer a iniciátor projektu, redaktor EuroZprávy.cz Petr Třešňák.

K nově odhalené pamětní desce, jejímž autorem je akademický sochař Petr Císařovský, položil kytici za Vzdušné síly AČR genmjr. Petr Mikulěnka a za Československou obec legionářskou její místopředseda br. Tichomir Mirkovič.

Ústředí ČsOL ve spolupráci v Ministerstvem obrany ČR, Odborem dohledu nad vojenským letectvím a Posádkovým velitelstvím Praha uspořádalo pietní akt na hřbitově Šárka u kostela sv. Matěje v pražských Dejvicích, kam byly v roce 2014 přeneseny ostatky gen. Janouška.

Na pietním aktu, který se letos konal 3. listopadu, promluvila k osobě pana generála místopředsedkyně Senátu Parlamentu ČR paní Jitka Seitlová a Velitel křídla 24. základny dopravního letectva

plk. gšt. Jaroslav Falta. Květinové dary na hrob gen. Janouška položili rovněž pražský zastupitel pan Martin Benda, slovenský vojenský přidělenec genmjr. Miroslav Kocián, ředitel Odboru pro válečné veterány MO pan Pavel Kugler a za Českou obec sokolskou br. Jiří Frynta. Památce gen. Janouška se také poklonili přítomní žáci deváté třídy ZŠ Hanspaulka.

Ve stejný den odpoledne byly v Domě armády tradičně předávány Pamětní medaile arm. gen. Karla Janouška. I zde byla čestným hostem, stejně jako na všech předchozích akcích, praneteř pana generála paní doc. Mahulena Křenková. Mezi oceněnými byl i plk. v. v. Ivan Pospíchal, jehož ocenění navrhla ČsOL. Plukovník Pospíchal drží se svými 6 600 hodinami již těžko překonatelný rekord v nalétaných hodinách na bitevním vrtulníku MI 24/35. Nejen tím se stala úctyhodnou jeho služba jako vojenského pilota. ■

Vrátit se domů...

text br. Petr Tolar
foto Lukáš Homola

Společnost pro moderní dějiny Klatovska a Městská část Praha 2 ve spolupráci se Správou pražských hřbitovů a Československou obcí legionářskou splatila v sobotu 18. září 2021 dluh naší společnosti k jednomu z mnoha hrdých občanů, který neváhal bojovat za svůj národ a vlast – brigádnímu generálovi in memoriam Josefu Ptákovi.

Do hrobu Boženy Ptákové, rozené Langové, na Olšanských hřbitovech v Praze, byla uložena prst z koncentračního tábora Flossenbürg. Alespoň symbolicky tak Josef Pták spočinul po více než 76 letech po boku své manželky, neboť jen krátce před koncem druhé světové války zemřel právě ve Flossenbürgu a jeho ostatky se nedochovaly. Hrob Ptákovy manželky adoptoval klatovský badatel a pedagog Lukáš Kopecký, který byl hlavním iniciátorem celé akce – postaral se o uvedení hrobu do důstojného stavu, dovezl prst z Německa a zorganizoval akt symbolického návratu generála Ptáka do vlasti. Bylo tedy logické, že to byl právě on, kdo schránku s prstí uložil. Korunoval tím svou aktivitu k připomenutí neprávem opomíjené osobnosti. Jedná

se o velice záslužnou činnost, a tak přejme další štěstí s připomínáním osobností nejen z Klatovska.

Komorní akce na Olšanských hřbitovech se zúčastnila starostka Městské části Praha 2 a poslankyně Jana Černochová, předsedkyně Výboru pro obranu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, ředitel Památníku Lidice Eduard Stehlík, archivář Státního okresního archivu Zlín Pavel Šrámek a hlavní kaplan Armády České republiky plukovník generálního štábu Jaroslav Knichal. Nechyběl štáb České televize, příbuzní generála Ptáka, ani členové Československé obce legionářské v historických stejnokrojích s replikou praporu 31. střeleckého pluku československé legie v Itálii, v jehož řadách Josef Pták sloužil během první světové války. ■

Brigádní generál in memoriam Josef Pták (1894–1945)

text a foto Lukáš Kopecký

Josef Pták se narodil 7. srpna roku 1894 v Lubech u Klatov. Vyrůstal v selské rodině, vystudoval klatovské reálné gymnázium a ještě před narukováním do armády stihl čtyři semestry na Karlo-Ferdinandově univerzitě.

Dne 19. června 1915 byl Josef Pták odveden a o dva dny později prezentován jako jednoroční dobrovolník u c. a k. pěšího pluku č. 11 v uherské Gyule. Jako příslušník tohoto útvaru absolvoval na podzim 1915 školu pro důstojníky pěchoty v záloze v Káransebesi. Na počátku ledna 1916 odešel s 18. pochodovým praporem na italskou frontu. V Itálii pak postupně působil jako velitel pěší čety, velitel čety oddílu vrhačů plamenů, velitel minometné čety a konečně jako velitel čety technické roty. Dne 21. srpna 1917 padl v hodnosti poručíka pěchoty u městečka San Giovanni do italského zajetí. O tři měsíce později, 28. listopadu 1917, se v Sulmoně přihlásil do československých legií a 25. dubna 1918 nastoupil službu jako velitel kulometné čety 31. střeleckého pluku v Itálii. Bojoval na frontě v jižních Tyrolích a na Piavě. Do vlasti, teď už samostatného Československa, se Josef Pták vrátil spolu se svojí jednotkou v prosinci 1918 a to v hodnosti nadporučíka.

Po návratu do vlasti se ihned zapojil do zajišťování hranic jižního Slovenska, v boji s Maďarskou republikou rad konal službu jako velitel kulometné čety.

Jako důstojník pěchoty z povolání byl Josef Pták aktivován 1. ledna 1920. Jeho vojenská kariéra tak začala nabírat nových obrátok. Nejdříve procházel všemožnými kurzy, školeními a dalším vzděláváním. Působil v Českých Budějovicích, v Ružomberoku, na chvíli se objevil u jezdeckého pluku 4 v Klatovech. V září 1923 byl v hodnosti kapitána přeložen do Opavy jako přednosta VI. oddělení na velitelství 8. divize. Vyučoval také na Vysoké škole válečné. Dne 26. dubna 1928 byl povýšen do hodnosti majora generálního štábu, 26. března 1931 do hodnosti podplukovníka generálního štábu. Počínaje 30. zářím 1932 se stal velitelem I. praporu pěšího pluku 1 v jihočeské Kaplici. Tuto funkci vykonával až do 11. prosince 1933, kdy dostal předčasné vánoční dárek – v rámci velké reorganizace armády byl povolán na Hlavní štáb československé branné moci. Zpočátku zde působil jako přednosta všeobecné skupiny III. oddělení, od 15. října 1935 pak na velmi vysokém a prestižním postu přednosta III. oddělení (operačního). K 1. lednu 1937 byl Josef Pták naposledy za svého života povýšen, a to do hodnosti plukovníka generálního štábu. Za branné pohotovosti státu na podzim 1938 byl přednostou III. oddělení štábu Hlavního velitelství mobilizované armády.

Po trpkém mnichovském verdiktu zůstala armáda oporou okleštěného státu. Josef Pták v ní zůstal až do hořkého konce. Po jejím rozpuštění byl 21. srpna 1939 převeden do služeb Ministerstva školství a národní osvěty ve funkci vrchního rady. Intenzivně se však také zapojil do odboje. Vrchní velitel Obrany národa (ON) generál Josef Bílý jej vyslal jako pozorovatele do řad Národního souručenství. Byl zároveň přednostou organizačního oddělení Ústředního vedení Obrany národa a osobně vypracoval mobilizační plán a všeobecný operační rozkaz. Josef Pták se také intenzivně podílel na přesunu finančních prostředků prezidentské kanceláře pro odboj skrze katolickou Charitu, kterou s vědomím Aloise Eliáše a prezidenta Emila Háchy inicioval bývalý podplukovník duchovní služby Jaroslav Janák.

Na podzim 1939 došlo v životě Josefa Ptáka k důležité události. V chrámu sv. Ludmily na dnešním náměstí Míru na pražských Vinohradech vstoupil 5. října do stavu manželského. Jeho manželkou se stala Božena, rozená Langová.

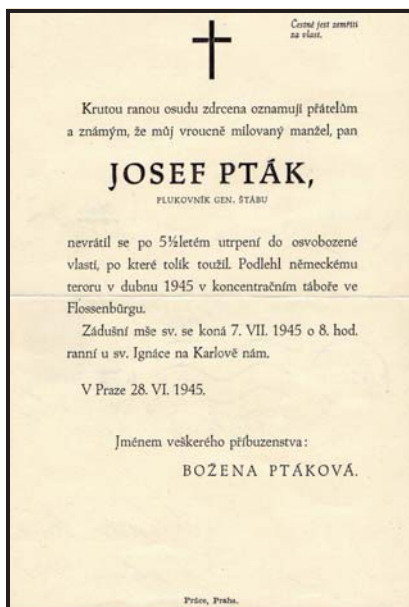
Ještě před Vánoci 1939 však přišla pro stále ještě novomanžele Ptákovy studená sprcha. Gestapo první garnituru Obrany národa infiltrovalo a postupně pozatýkalo. Josef Pták byl zatčen 14. prosince, a to přímo na plenární schůzi Národního souručenství v Rudolfinu. Zatčení byli i jeho blízcí přátelé a kolegové Václav Kropáček a Antonín Hron. Všichni tři byli obžalováni z velezrady, ale získání dosvědčujících materiálů se gestapu v podstatě vůbec nedařilo a všechny tři muže pouze ponechalo ve vazbě. Nakonec však důkazy opatřilo a všichni tři byli převezeni do Říše. Trojice dorazila 1. července 1943

do města Bautzen a následně byla převezena do Drážďan. Tady stanula 27. října před senátem Volksgerichtu. Obžaloba, sepsaná 31. srpna 1943, vinila všechny tři z velezrady, vytvoření odbojové organizace Obrana národa a také ze spolupráce s uprchlým Čeňkem Kudláčkem na protiněmeckých aktivitách. Samozřejmě, že nepsanou pítěží pro ně bylo, že všichni tři byli elitní důstojníci předmnichovské armády.

Zatímco Václav Kropáček dostal trest smrti (popraven byl 13. prosince 1943), Antonín Hron i Josef Pták dostali každý pět let – vzhledem k nepřesvědčivým důkazům, které proti nim obžaloba měla. Vzhledem k tomu, že oba dva byli téměř čtyři roky drženi ve vazbě, mohlo jim to teoreticky skýtat jakousi naději na přežití. Ovšem ve chvíli, kdy jim trest těsně před Vánoci 1944 vypršel, nebyli propuštěni na svobodu. Naprostou svěvolí justičních i policejních orgánů byli drženi nejdříve na po-

licejní stanici v Bambergu (jeden měsíc) a posléze převezeni do trestního tábora Langenzen nedaleko Norimberka. Tento tábor byl před postupem spojeneckých armád 5. dubna 1945 vyklizen a Pták i Hron byli začleněni do tzv. buchenwaldského pochodu smrti do koncentračního tábora ve Flossenbürgu.

Trpký osud statečných důstojníků československé armády se naplnil tři týdny před koncem války. Josef Pták a Antonín Hron zemřeli ve čtvrtek 12. dubna 1945 na všeobecné vyčerpání a útrapy z týdenního pochodu smrti. Ještě téhož dne byla jejich těla zpopelněna v táborovém krematoriu, popel byl rozptýlen po okolí. Po válce byl všechny popel sesbírán a z piety vystavěna tzv. pyramida popela, která dodnes patří k místům plným úcty. ■

Záložáci v Postřekově

text br. Milan Mojžíš
foto Martin Výlet

JEDNOTA ČsOL PŘI VOJENSKÉM MUZEU NA DEMARKAČNÍ LINII V ROKYCANECH

S chodskou obcí Postřekov spolupracuje Jednota ČsOL při Vojenském muzeu na demarkační linii v Rokycanech od svého vzniku, a proto právem obdržela za dlouholetou podporu a spolupráci Pamětní medaili 100 let ČsOL, a naopak při slavnostním nástupu 4. září na Vítkově zavěsil Postřekovský starosta na prapor ČsOL pamětní stuhu. Nejedná se ale jen o společné pořádání pietních a prezentačních akcí, výstav, tradičního střeleckého memoriálu či instalace pamětních desek, ale i o spolupráci s tankovou rotou Aktivních záloh 73. tankového praporu „Československých legií“, která má v Postřekově svou „druhou základnu“.

Poté co bylo vystoupení tankové roty AZ v loňském roce z důvodu tehdy platných protiepidemických opatření významně redukováno, všichni s napětím očekávali, jak dopadne tento rok. Naštěstí dobře, a tak se od časného rána 11. září sjížděli do Postřekova záložáci, jejich rodinní příslušníci, členové rokycanského klubu vojenské historie a další zájemci, kteří si letošní připomínku 110. výročí narození legendárního tankisty, Hrdiny SSSR gen. Josefa Buršíka, nechtěli nechat ujít.

V letošním roce byly slavnosti spojeny s prezentací přínosu Aktivních záloh pro Armádu České republiky, k její popularizaci na veřejnosti a k seznámení především mladé generace s vojenskými tradicemi. Po slavnostním nástupu příslušníků AZ a položení kytice u pamětní desky

postřekovským rodákům, účastníkům 1. a 2. odboje na obecním úřadu, následoval slavnostní pochod vesnicí. Záložáky doprovázeli postřekovští Chodové s praporem obce, děvčata v chodských krojích, obyvatelé obce se zástupci radnice, ale i delegace 72. mechanizovaného praporu, který nese čestný název „Generálmajora Josefa Buršíka“. U pamětní desky před rodným domem gen. Buršíka promluvil místní historik plk. v. v. Václav Volfík a delegace položily své květinové dary. Poté z rukou řídící tajemníka ČsOL obdrželi nejzasloužilejší příslušníci tankové roty AZ, Klubu vojenského muzea na demarkační linii, Jednoty ČsOL v Rokycanech a obce Postřekov pamětní medaile Za podporu projektu Legie 100, který ČsOL realizovala v letech 2014–2020. Zpěv státní hymny a večerka se salvami ukončily vzpomínkovou akcí.

Prezentace Aktivních záloh v obci tím byla završena, ale kdo měl zájem, tak se přesunul na nedalekou střelnici, kde pro nás br. Jiří Řezníček v rámci oslav svých 60. narozenin připravil chutný oběd. Pak již nic nebránilo zahájení již 16. ročníku Střeleckého memoriálu Hrdiny SSSR generála Josefa Buršíka, jehož vítězem se stal velitel 2. tankové čety AZ por. v zál. Ing. Petr Vošický a cenu starosty obce za nejlepší výkon při střelbě z dlouhé zbraně si odnesl bývalý příslušník tankové roty AZ, dnes profesionál 73. tankového praporu des. Martin Výlet. Cenu obdržel i br. Jiří Řezníček. Za dlouhodobou vynikající podporu činnosti Československé obce legionářské Pamětní medaili „100 let ČsOL“ a ke svým šedesátým narozeninám model tanku T 72 M1. Pak již nic nebránilo narazit sponzorské dary národního pivovaru Budvar a zakousnout se do opečeného divočáka. ■

83. výročí událostí ze září 1938 v bruntálském pohraničí

JEDNOTA ČsOL BRUNTÁL „34. PĚŠÍHO PLUKU STŘELCE J. ČAPKA“

V pátek 24. září 2021 položili zástupci Jednoty ČsOL v Bruntále, Českého svazu bojovníků za svobodu Bruntál a starosta města Bruntálu květiny k pamětní desce ve vestibulu Městského úřadu v Bruntále, která připomíná boje čs. úředníků tehdejšího Okresního úřadu v Bruntále, kteří se zde bránili proti nacistickým bojůvkám v září 1938.

Poté se členové ČsOL a ČSBS vydali do slezské vesnice Liptaň, kde se k nim připojili zástupci obou spolků z Opavy a také Klubu českého pohraničí z Bruntálu a Krnova. Položením věnců a kytic k oběma pomníkům tzv. liptaňské tragédie uctili památku šesti příslušníků místní četnické stanice, finanční stráže a Stráže obrany států, které zde 22. září 1938 povraždili místní henleinovci. Minutou ticha účastníci vzdali hold všem příslušníkům ozbrojených sil a občanů první republiky, kteří zahynuli v boji za samostatné a demokratické Československo proti nacismu a fašismu. ■

Vzpomínka na obránce hranic z roku 1938 v Lužických horách

text br. Jaroslav Beneš
foto Miloslav Hudec

JEDNOTA ČsOL V MLADÉ BOLESLAVI

V sobotu 25. září jsme v Lužických horách opět vzpomněli na obránce hranic z roku 1938, příslušníky finanční stráže a Stráže obrany států.

V krásný podzimní den jsme se v 10 hodin shromáždili na parkovišti v Horní Světlé u chaty Luž. Po krátkém úvodním proslovu jsme společně, stejnokrojovali členové naší jednoty spolu s několika desítkami dalších účastníků vzpomínkové akce, vystoupali na vrchol hory Luž. Počasí nám oproti loňskému roku velmi přálo.

Samotný odpolední ceremoniál začal ve 14 hodin u pomníku hraničářů na hraničním přechodu Dolní Světlá – Waltersdorf. Zde v září roku 1938 proběhl boj o československý celní úřad mezi Stráží obrany států a sudetoněmeckým Freikorps. Důstojnou kulisu celé vzpomínky tvořili opět nejen dobové stejnokrojovali příslušníci finanční stráže, armády, četnictva

a policie, ale také příslušníci Čestné jednotky Policie ČR z Liberce a vojáci z Krajského vojenského velitelství Liberec. Je obzvláště chvályhodné, že současná policie ani armáda nezapomíná na své vlastní tradice, neboť četníci, policisté i vojáci bojovali v roce 1938 bok po boku s finančníky v jednotkách Stráže obrany států.

Vzpomínky se zúčastnil i hejtman Libereckého kraje pan Martin Půta, starostka obce Mařenice paní Dagmar Novotná a starosta obce Krompach pan František Chadima. Jsme velmi rádi, že na vzpomínkové akci můžeme každý rok přivítat i rodinné příslušníky bývalých strážců našich hranic. Je nám velkým potěšením, že se zde společně s nimi můžeme každý rok setkat a zavzpomínat.

Letošní, již osmnácté, vzpomínkové setkání proběhlo za velkého zájmu občanů, sešlo se nás na 150. Všem, kteří přišli, bychom rádi poděkovali a těšíme se na setkání zase za rok. ■

Vojenský den 2021 – skanzen Strážnice

JEDNOTA ČsOL V HODONÍNĚ

br. Lukáš Lexa
předseda jednoty

Po roční odmlce se v sobotu 23. října 2021 ve strážnickém skanzenu opět rozštěkaly kulometry a zahřmelo dělostřelectvo. Vojenský den připomněl méně známé konflikty z doby rodícího se Československa. V letech 1918 a 1919 se naši předkové utkali s celou řadou protivníků zvnějšku i zevnitř formující se republiky. V roce 1921 pak mobilizovali proti pokusu Karla Habsburského znovu uchopit moc v Maďarsku. Vojenský den chtěl vzdát hold mužům, kteří se zapojili v klíčových momentech do obrany vlasti a do zajišťování pořádku na území Československa.

Návštěvníci mohli na vojenském dni pomyslně projít dramatickými okamžiky formování československých ozbrojených složek při sledování čtyř bojových ukázek doplněných komentáry o historický kontext. Vedle bojů se jim naskytl pohled na dynamické ukázky výcviku kulometčích, obsluhy polního kanonu a úderníků – tzv. arditů. Areál skanzenu poskytl úchvatné zázemí nejen rekonstrukcím bojů, ale též vojenským ležením či polní kuchyni. Diváci tak mohli vidět zbraně a uniformy nejen v bojových ukázkách, ale i ve chvílích odpočinku, osahat si je nebo se o nich něco dozvědět.

Krátce po vzniku Československa eskaloval na mnoha místech neřešený sociální problém až do otevřených konfliktů. Útoky vyhladovělých obyvatel, veteránů první světové války či tzv. zelených kádrů proti židovskému etniku a představitelům zaniklé rakousko-uherské státní správy nabraly na moravsko-slovenském pomezí nebyvalé intenzity. Incidentsy se odehrávaly na Uherskobrodsku, ba i přímo ve Strážnici. Nejvíce se jich však rozhořelo na západním Slovensku, kde se rozpadla uherská státní správa. Novou československou státní moc museli nastolit vojáci a četníci, kteří dříve stejně jako Maďaři sloužili císařskému domu. Po převratu se

dali do služeb Československa a začali vojensky obsazovat Slovensko. Jejich úsilí, ale i krvavé oběti připomněla bojová ukázka „Neklidné Slovensko 1918“.

Bojová ukázka „Přestřelky Volkswehru a čs. armády na Valticku 1919“ zobrazila bílé místo jihomoravských dějin. Po vzniku Československa se němečtí obyvatelé nejjižnějšího území Moravy pokusili připojit oblast zvanou Deutsch-Südmähren k nově vzniklé rakouské republice (Deutsch-Österreich). Československé jednotky, na Břeclavsku, Hustopečsku a Mikulovsku především Slovácká brigáda, musely tuto oblast vojensky obsadit. Přestřelky mezi jednotkami Volkswehru na rakouské straně hranice a Slováckou brigádou pokračovaly až do léta 1919. Výše zmíněná bojová ukázka tak připomněla incident z března 1919, při němž byly na obou bojujících stranách zaznamenány krvavé ztráty.

Největší bojová ukázka vojenského dne připomněla boje čs. jednotek – tzv. domácího vojska (vzniklého z původně rakousko-uherských pluků) a čs. legionářů z Itálie a Francie – proti vojákům Maďarské republiky rad v roce 1919. Válka o Slovensko trvala s přestávkami od listopadu 1918 do léta 1919. Největší střety čs. jednotek a maďarských bolševiků se odehrály v květnu a červnu 1919 po mohutné maďarské ofenzívě. Při ní Maďaři zatlačili čs. ozbrojené síly na východě Slovenska až k Bardějovu. Po zastavení ústupu a konsolidaci čs. jednotek se Čechoslovákům podařilo na maďarskou agresi rázně odpovědět a ukázat, že se území Slovenska nehodlají vzdát.

Klíčová ukázka letošního ročníku vojenského dne „Mobilizace čs. armády 1921“ zachytila okamžiky před sto lety, kdy byla 23. října 1921 vyhlášena první mobilizace unifikované čs. branné moci. Tou Československo reagovalo na pokus rakouského excísaře Karla o restauraci Habsburků na uherský trůn. Byť tyto snahy záhy ztroskotaly, Československo muselo třetí výročí vzniku republiky oslavit v nejistotě a obavě z dalšího válečného konfliktu. Při ostraze hranic došlo podobně jako v letech 1918 a 1919 k celé řadě incidentů. Při tom nejzávažnějším byli

usmrceni četnickí strážmířtí Jiří Fichtl a Alois Kudrnáč. Právě tento tragický moment se stal předobrazem zmíněné bojové ukázky. V ní mohli návštěvníci postřehnout značnou pestrost čs. stejnokrojů. Ta souvisela s využíváním starších výstrojních součástek z dob první světové války a jejich kombinací s novými vzory (například čepic).

Závěrem bychom rádi poděkovali Národnímu ústavu lidové kultury – skanzenu ve Strážnici, jehož ředitele PhDr. Martina Šimšu, Ph.D. jsme za dlouholetou spolupráci na připomínce odkazu čs. legií ocenili Pamětní medailí 100 let ČsOL. Největší zásluhy na organizaci akce mají členové Klubu vojenské historie Slovácko a Čs. obce legionářské – jednoty Hodonín. Pamětní medailí 100 let ČsOL byl dekorován také bývalý předseda a obnovitel činnosti hodonínské jednoty br. Martin Žižlavský. Velký dík za pomoc při realizaci vojenského dne patří Klubu policejní historie Brno a KVH Brendy Josefov, který pro nás dlouhodobě zajišťuje menáž z polní kuchyně. Proto byl za dlouholetou službu u polní kuchyně kuchař Ondřej Vodvárka oceněn čestným uznáním a „řádem zlaté vařečky“.

V neposlední řadě chceme poděkovat všem účinkujícím za ochotu prezentovat zapomenuté bitvy naší historie a všem divákům, kteří nám zachovávají věrnost i v této nelehké době. Osmý oficiální ročník akce „Vojenský den“ přilákal přes 1200 návštěvníků, kterým na 60 členů klubů vojenské historie a Československé obce legionářské předvedlo v rámci čtyř bojových ukázek a tří ukázek výcviku mnoho historických zbraní, uniforem, ale také bojové taktiky. Snad se jejich prostřednictvím a díky komentáři moderátorů pod vedením Mgr. Viktora Grossmanna povedlo rozšířit povědomí o méně známých konfliktech z našich vojenských dějin. Ty se totiž neskládají pouze z bitev u Zborova, Dukly a Dunkerque. ■

VI. Memoriál genpor. M. Končického

JEDNOTA ČsOL OSTRAVA 1

text br. Martin Lokaj

foto svob. Leo Dvořák, 73. tankový prapor „Hanácký“

Dne 22. října 2021 se uskutečnil již VI. ročník střeleckého a turistického Memoriálu genpor. Ing. Mikuláše Končického, soutěže věnované památce účastníka zahraničního odboje v letech druhé světové války, příslušníka 1. čs. samostatné tankové brigády, jednoho z osvoboditelů města Ostravy od německých okupantů v dubnu 1945 a někdejšího předsedy Jednoty ČsOL Ostrava 1.

Letošní klání bylo oproti předchozím ročníkům v mnoha ohledech jiné a předznamenalo novou etapu, do které tradičně pořádaný memoriál vstupuje. Do organizace se totiž poprvé vložil po boku naší jednoty také 73. tankový prapor „Hanácký“. Zapojení přáslavických tankistů nebylo náhodné, jméno Mikuláše Končického příslušníci praporu tzv. zvedli na svůj štít – někdejší bojovník od Dukly, Jasla a Ostravy je od uplynulého jara patronem útvaru a tím fakticky i všech současných českých tankistů. 73. tankový prapor, vyzbrojený tanky T-72 M4CZ, se totiž pyšní tím, že je v současnosti jedinou tankovou jednotkou v rámci Armády České republiky.

Účastníky letošního memoriálu však nebyli pouze profesionální vojáci z Přáslavic, kteří se v prvé řadě zhostili pořadatelské služby, ale především studenti – žáci dvou tříd prvního ročníku Bezpečnostně právní akademie z Ostravy. Své schopnosti v průběhu slunného podzimního dne změřilo celkem 47 chlapců a dívek, připravujících se v rámci svého studia na budoucí povolání u bezpečnostních složek státu a v oborech úzce souvisejících s ochranou osob a majetku.

Jejich prvním cílem se stala střelnice v Píšti na Opavsku, kam je z Ostravy dovezly autobusy zajištěné naší jednotou a 73. tankovým praporem. Zde žáky již čekal sám velitel přáslavického útvaru pplk. Vít Ducháček, který studenty krátkým proslovem přivítal a nabudil v nich soutěživost. Předseda jednoty br. Martin Lokaj při této příležitosti seznámil přítomné s významem osobnosti Mikuláše Končického pro ČsOL a současné tankisty, po čemž již následovalo obligátní poučení o bezpečnosti na střelnici a pravidlech střelecké části memoriálu.

Studenti stříleli celkem ve dvou disciplínách. První spočívala ve střelbě na pevný mezinárodní pistolový terč ve stoje z pistole v ráži 9 mm Luger, a to na vzdálenost 10 metrů. Ve druhé disciplíně pak každý účastník poslal z polohy v leže do odpovídajícího terče vzdáleného 15 metrů pět ran z malorážky ráže .22 LR. Z pistolí stříleli následně také příslušníci praporu. Poté, co nad Píští utichl poslední výstřel, se všichni účastníci bez dalšího prodlení vydali autobusy do podhůří Moravskoslezských Beskyd ke splnění druhé části memoriálu.

Turistická fáze soutěže zavedla ostravské prváky a jejich přáslavický doprovod pod Lysou horu. Opět nešlo o náhodu. Nejvyšší vrchol zmíněného pohoří a celého Těšínska patří k oblíbeným destinacím Mikuláše Končického, který jej až do vysokého věku zdolával i několikrát do měsíce. V jeho slépejších a symbolicky také pod vlajkou jednoty, v jejímž čele po léta stál, pak vojáci a studenti vystoupali z Krásné-Papežova až k Bezručově turistické chatě na samém vrcholu. V restauraci, jež v chatě sídlí, účastníci výstupu nehledali pouze občerstvení, ale především informační cedulku, která zde

generála a někdejšího pravidelného hosta všem dnešním návštěvníkům připomíná.

Právě na vrcholu Lysé hory nakonec proběhlo také vyhodnocení předchozí, střelecké části soutěže a ocenění nejzdatnějších střelců. Tím suverénně nejlepším se stal Lukáš Malina, následovaný druhým Matějem Ďurovcem a třetím Michalem Masopustem. Mezi dívkami nejvíce skórovala Kristýna Kopišová. Stříbrné místo patřilo Adéle Močkořové a bronz Simoně Jurečkové. Všech šest obdrželo z rukou velitele 73. tankového praporu pplk. Víta Ducháčka diplomy a trofeje. Ocenění si ale odnesla také nejlepší třída. Byť nejlepší střelci patřili do početnější 1. B, studenti z „áčka“ své spolužáky na celkový počet bodů překonali a mohli se tak zaslouženě radovat z velkého poháru. Dobrou náladu si však při sestupu odnášeli všichni účastníci memoriálu.

Již nyní se spolu s příslušníky 73. tankového praporu těšíme na příští ročník, se kterým se vrátí také další disciplíny založené na oblíbených kratochvílích Mikuláše Končického, jakými bylo např. sjíždění vodních toků. Děkujeme na tomto místě kpt. v. v. Janu Šimčíkovi za veškerou pomoc s organizací a pplk. Vítu Ducháčkovi za iniciativu, díky které mohl být letošní memoriál k poctě našeho čestného předsedy úspěšně realizován. ■

9. legionářský marš i přes nepřízeň počasí zaujal

JEDNOTA ČSOL VE FRÝDKU-MÍSTKU

V sobotu 31. července se konal již 9. ročník tradičního Legionářského marše, který je oslavou československých legionářů a každoročně se koná na hoře Polední v Bystřici nad Olší u Památníku legionářů. Letos bylo oficiální zahájení v 10.00 hodin a nemohl chybět ani divadelní program, který byl věnován výročí zavraždění kněžny Ludmily.

Br. Tomáš Krpel pak ve svém vystoupení krátce připomněl stoletou historií Československé obce legionářské a následovaly zdravice hostů, Dominika kardinála Duky OP, arcibiskupa pražského, k přítomným promluvil farář církve evangelické pan Mojmir Blažek z Českého Těšína, br. Ferdinand Vrábel, člen Republikového výboru ČsOL a člen Nadácie M. R. Štefánika z Bratislavy, pan Jiří Parma z Matice slezské Těšínské oblasti a paní Věra Byczanská předsedkyně KČT Třinec. Po projevu předsedy Jednoty ČsOL ve Frýdku-Místku br. Petra Majera následovalo ocenění, za zásluhy a obnovu legionářských tradic, které předal členům frýdecko-místecké jednoty ČsOL a za zvuků Husitského chorálu byly položeny kytice k obelisku generála Josefa Šnejdárka.

Přítomné zaujalo krátké vystoupení členů jednoty ČsOL věnované 100. výročí zavraždění kněžny Ludmily, ale také měli možnost si prohlédnout instalovanou výstavku k dalším výročí našeho regionu, 110. výročí narození kronikáře, učitele a spisovatele Karla Gaury, a také významné osobnosti Těšínska paní Marty Rulfové, autorky knihy „Slzy pro Těšínsko“.

Přesto, že počasí letos akci nepřálo, účast byla hojná, sešlo se 241 registrovaných účastníků, z celé ČR i ze zahraničí, a vše se neslo v přátelském duchu. Ani letos nechyběl „Šnejdárkův groš“, který obdržel každý z účastníků, jež donesl kámen na Mohylu české státnosti, a Pamětní listy. Poměrně velký zájem byl o jubilejní razítko vydané ke 100. výročí založení ČsOL. U prezence byl dostatek dezinfekčních prostředků a kromě tradičního občerstvení, které připravila Matice slezská, byl poprvé přítomným nabídnut „vojenský guláš“. Organizátoři děkují za sponzorské dary a dotace Ministerstvu obrany ČR, Statutárnímu městu Frýdek-Místek a Ústředí ČsOL. Zvláště děkují za pomoc Krajskému vojenskému velitelství Ostrava. Další, v pořadí již 10. ročník, se uskuteční poslední červencovou sobotou v roce 2022. ■

X. ročník Cykloprejazu Košariská – Hodonín

text br. Ferdinand Vrábel

JEDNOTA ČSOL V ČESKÉM BRODĚ

V dnech 16.–18. júla 2021 sa v sťažených podmienkach kvôli obmedzeniam v súvislosti s protiepidemiologickými opatreniami na Slovensku aj v Čechách uskutočnil už X. ročník Cykloprejazu Košariská – Hodonín. Túto akciu organizovala Nadácia Milana Rastislava Štefánika v Bratislave a Jednota ČsOL v Českém Brodě. Podujatím si jeho účastníci zo Slovenska a z Čiech pripomenuli dve vedúce osobnosti nášho prvého odboja v rokoch prvej svetovej vojny a zakladateľov Československej republiky – Tomáša Garrigua Masaryka a Milana Rastislava Štefánika.

Účastníci zo Slovenska a hlavný logistik, člen českobrodské jednoty br. Jan Kincl, sa stretli v podvečerných hodinách v piatok 16. júla na Brezovej pod Bradlom a ubytovali sa v rekreačnom zariadení Partizán.

V sobotu 17. júla sa účastníci akcie presunuli na Košariská, kde si po pietnom akte pri soche generála M. R. Štefánika pozreli novú expozíciu v múzeu a potom už nasledoval

štart akcie a výstup na Bradlo, kde si po pietnom akte pozreli mohylu a cez Brezovú pod Bradlom pokračovali cez obec Bukovec a osadu Bašnári do cieľa prvej etapy na hrade Branč. Odtiaľ sa na nocovanie vrátili zase na Brezovú pod Bradlom.

V nedeľu 18. júla sa účastníci X. ročníka Cykloprejazu vrátili pod hrad Branč a vyrazili na druhú etapu smerom cez Sobotište, Častkov, Radošovice a Holíč do Kopčian, kde sa občerstvili a potom pokračovali cez cyklomost do Mikulčíc. Tam sa v areáli slovenského hradiska slovenská skupina stretla so skupinou z Čiech a Moravy, ktorej členom bol aj MUDr. Zdeněk Hlobil z Veselí nad Moravou a po krátkom oddychu pokračovali po hrádzi rieky Moravy do cieľa v Hodoníne. Po pietnom akte za účasti členov ČsOL zo Strážnice a rozdání účastníckych diplomov a odznakov sa celá akcia úspešne, napriek rôznym obmedzeniam v dôsledku pandémie covid-19, uzavrela. Cykloprejazd aj v tomto roku podporili Trenčiansky samosprávny kraj, Trnavský samosprávny kraj, mesto Hodonín, Nadácia M. R. Štefánika v Bratislave, Ministerstvo obrany ČR a Československá obec legionárska. ■

100 let posádky v Lipníku nad Bečvou

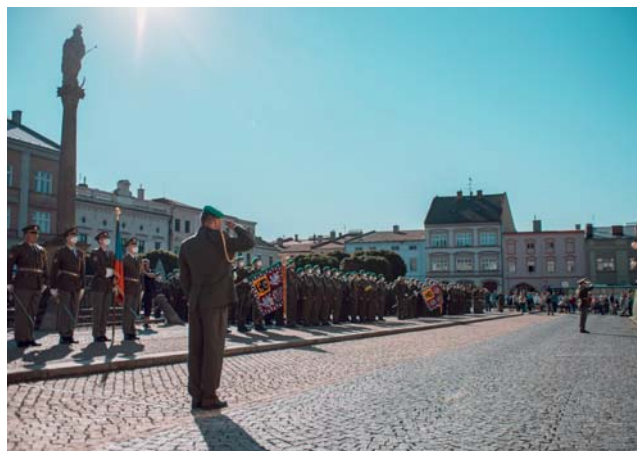
br. Lukáš Kotek

JEDNOTA ČsOL V PŘEROVĚ „JANA GAYERA“

Před 100 lety se v Lipníku nad Bečvou rozhodlo o přeměně prostor bývalé nemocnice a zřízení vojenské posádky. Od té doby byla armáda nedílnou součástí města a v současnosti zde sídlí 143. zásobovací prapor 14. pluku logistické podpory společně s Centrem nasaditelných systémů. Významné stoleté výročí existence vojenské posádky v Lipníku nad Bečvou si vojáci společně s širokou veřejností připomněli počátkem letošního září.

Československá obec legionářská v rámci vzpomínkových oslav připravila s finanční podporou Ministerstva obrany výstavu z historie působení armády v Lipníku nad Bečvou. Veřejnosti ji představila společně s prezentací výstroje a výzbroje příslušníků 1. a 2. národního odboje 8. září 2021 v rámci Dne otevřených dveří Dukelských kasáren v Lipníku nad Bečvou. Příslušníci vojenské posádky umožnili veřejnosti prohlédnout si prostory kasáren včetně používané techniky a připravili pro příchozí bohatý doprovodný program, jehož součástí byla i prezentace ČsOL. Den otevřených dveří přilákal do areálů kasáren na 800 návštěvníků.

Oslavy vyvrcholily následující den slavnostním nástupem více než 120 příslušníků vojenské posádky Lipník nad Bečvou na náměstí Tomáše Garrigua Masaryka. Při té příležitosti starosta

města slavnostně dekoval bojové prapory 143. zásobovacího praporu i Centra nasaditelných systémů pamětními stuhami města Lipník nad Bečvou a řídící tajemník ČsOL br. Milan Mojžíš zavěsil na prapor Centra nasaditelných systémů pamětní stuhu Československé obce legionářské.

Výstava byla ukončena v listopadu a část materiálů zůstane ve stálé expozici posádky v Lipníku nad Bečvou. Jednotě ČsOL v Lipníku nad Bečvou se tak i přes omezení spojené s pandemií COVID-19 podařilo zrealizovat veškeré naplánované programy a akce. ■

Mikulovští legionáři a Běh pro Paměť národa v Olomouci

ses. Helena Novotná

JEDNOTA ČsOL V MIKULOVĚ

Druhou zářijovou nedělí se v Olomouci na Floře uskutečnil Běh pro Paměť národa. Jednalo se o poslední letošní Běh. Na pětikilometrovou trať zde i tentokrát vyběhli členové mikulovské jednoty ČsOL, kteří běh věnovali protinacistickému odbojářovi Ing. Karlu Hladečkovi.

Počasí vyšlo velmi dobře a zázemí pro běžce bylo kvalitní: parkoviště a WC nedaleko, stánky s občerstvením či prodej upomínkových předmětů Paměti národa. V 9.30 hod. byl současně odstartován závod na 5 km, 10 km a štafeta. Na trase běžce povzbuzovali pořadatelé, dobrovolníci i veřejnost. Stejně jako v předchozích letech byla trať přehledně značena šipkami na zemi a hrazením se stručnými citáty k zamyšlení. A to například o tom, že v minulých dobách někteří běželi při náletech do krytu doslova o život, nebo o rozdílu mezi během pro radost a během s pohraničником a psem v patách.

Po doběhnutí každý závodník vrátil pořadatelům čip použitý k měření času. Na oplátku dostal minerální vodu. Nedlouho poté byly vyvěšeny výsledkové listiny a vyhlášení tří nejlepších běžců z každé kategorie. Za Jednotu ČsOL v Mikulově získal bratr Tomáš Langr třetí místo, za což mu patří gratulace. Vítězové obdrželi tašku s několika regionálními výrobky a propagačními materiály Olomouckého kraje.

Na akci důvodně sklízeli obdiv členové ČsOL Olomouc 1, jednoty 6. pluku Hanáckého, kteří se opět zúčastnili v uniformách

a s plnou výstrojí a výzbrojí. Ocenili jsme, že bratři běželi za konkrétní historické osobnosti. To je bezpochyby důležité; smyslem tohoto závodu, Běhu pro Paměť národa, je připomínání si konkrétních osob, které za pravdu a svobodu bojovaly. Vybrané startovné bude využito pro pořizování a uchování vzpomínek pamětníků na režimy nesvobody. Pro informace o příštím závodě sledujte behpropametnaroda.cz. Vítán je běžec jakékoliv zdatnosti! ■

Vzpomínka na oběti tragického výbuchu

JEDNOTA ČsOL V BOLETICÍCH „mjr. in m. VÁCLAVA VOKURKY“

ses. Marcela Tolarová

Dvacítku frekventantů 2. pyrotechnického kurzu odjela 13. září 1945 do Hostivice k pokračování praktického výcviku v ničení munice. Ve 14.45 hod. došlo z dodnes nezjištěné příčiny k mohutnému výbuchu s tragickými následky.

Připomínání této, dnes již téměř neznámé události, se stalo pro boletickou jednotu stěžejním bodem každoroční činnosti. K uctění památky 14 důstojníků, kteří zemřeli na místě tragédie nebo v jejím přímém důsledku, se členové jednoty sešli v sobotu 18. září 2021. Pozvání organizátorů přijali i příbuzní a potomci zahynuvších důstojníků. Dalšími vzácnými hosty byli paní brigádní generálka AČR Lenka Šmerdová, ředitel KVV Praha plk. Roman Tkačík, velitel VÚ Rakovník plk. Vladimír Jelínek, zástupkyně velitele VÚ Břve mjr. Zita Unzeitig a kaplan AČR pplk. Vladimír Hudousek, ale také zástupci města Hostivice starostka Klára Čápková a místostarosta Jiří Kučera. Tradiční setkání, při kterém nezapomínáme ani na další pyrotechniky, kteří přišli o život při výkonu svého povolání, bylo letos ještě umocněno vzpomínkou na tragicky zesnulého Vlastimila Kalivodu.

Po ukončení pietního aktu se účastníci přesunuli do neďaleké Sokolovny, kde proběhlo společenské setkání u příležitosti 100. výročí vzniku Československé obce legionářské.

Předseda jednoty br. Ivan Novotný předal Pamětní medaile „100 let ČsOL“ zaslužilým členům jednoty a jejím podporovatelům. Jednota ČsOL Boletice využila této slavnostní příležitosti také k tomu, aby předala finanční dar na podporu Vojenského fondu solidarity. Darovací list převzala předsedkyně výboru VFS brigádní generálka Lenka Šmerdová. ■

Opavští legionáři k výročí vzniku republiky

br. Jaromír Dupal

Ve čtvrtek 28. října 2021 se uskutečnilo vzpomínkové setkání členů Jednoty Československé obce legionářské v Opavě u příležitosti oslavy státního svátku a 103. výročí vzniku samostatného československého státu u pamětní desky Tomáše Garrigua Masaryka, umístěné na budově Slezské univerzity v Opavě.

Po pietním aktu u pamětní desky následovalo společenské setkání válečných veteránů v restauraci Split v Opavě. Účastníci slavnostního programu se následně přepravili do Milostovic, aby využili vynikající příležitost k návštěvě pevnostního muzea OP-S 25 „U Trigonometru“, který je v péči členů Klubu vojenské historie Opava. ■

Olomoucký 28. říjen ve znamení oslav br. Petr Žižka

Ve čtvrtek 28. října 2021 se členové ČsOL jednoty Olomouc 1 „6. čs. střeleckého pluku Hanáckého“ nejen zapojili do tradičních oslav 103. výročí vzniku samostatného československého státu, ale zároveň tento významný den využili k připomenutí dalších dvou významných olomouckých událostí. Z důvodu koronavirové pandemie byl až po 101 letech vzpomenut slavný příjezd 6. československého střeleckého pluku „Hanáckého“ do Olomouce. Druhou událostí zasluhující pozornost bylo 100. výročí vzniku ČsOL v Olomouci. Dne 26. června 1921 vznikla nejdříve Jednota ČsOL v Olomouci, na kterou navázala olomoucká župa ČsOL vytvořená oficiálně na konferenci 4. září 1921.

Od 13:00 hod. se na olomouckém Horním náměstí nacházel dobový tábor prvorepublikové československé armády na počest 103. výročí vzniku Československé republiky, 101. výročí příjezdu 6. čs. střeleckého pluku „Hanáckého“ do Olomouce a 100. výročí vzniku ČsOL v Olomouci. Členové Jednoty Olomouc 1 prezentovali za velkého zájmu široké veřejnosti slavnou historii čs. legií a prvorepublikové armády v uniformách ruských, italských a francouzských čs. legií a čs. armády 30. let.

V 16:00 hod. se na budově radnice vedle orloje znovu odhalovala pamětní deska připomínající jedinou oficiální prezidentskou návštěvu Tomáše Garrigue Masaryka v Olomouci v září 1921. Před samotným odhalením pamětní desky zazněly projevy např. primátora města Olomouce Miroslava Žbánka nebo Karla Podolského z olomoucké pobočky Masarykovy společnosti. Při ceremoniálu tvořili členové ČsOL Olomouc 1 v legionářských uniformách čestnou stráž u pamětní desky.

V 17:30 hod. vycházel z Horního náměstí lampionový průvod, v jehož čele pochodovali členové Jednoty oděni do stejnokrojů čs. legií a čs. prvorepublikové armády. Za zvuku Vojenské hudby Olomouc se odhadem dvou až tří tisícihlavý průvod vydal po trase Horní náměstí – Ostružnická – Denisova – náměstí Republiky – tř. 1. Máje na Žižkovo náměstí. Po příchodu k pomníku T. G. Masaryka na Žižkově náměstí proběhla vzpomínková akce k příležitosti Dne vzniku samostatného československého státu. Členové ČsOL Olomouc 1 ve stejnokrojích čs. legií a čs. prvorepublikové armády zaujali místa v čestné stráži u pomníku. Tříčlenná delegace Jednoty pod vedením předsedy br. Tomáše Brenzy zároveň uctila 103. výročí vzniku samostatného Československa položením věnce k soše T. G. Masaryka. Kytici či věnec spolu s delegací Jednoty ČsOL Olomouc 1 položili zástupci Statutárního

města Olomouc, armády ČR, Olomouckého kraje, Univerzity Palackého v Olomouci, Sokolské župy olomoucké Smrčkovy a mnoha dalších spolků. Po slavnostních projevech představitel města Olomouce a Olomouckého kraje zazněla česká státní hymna. Oficiální oslava vzniku samostatného československého státu v Olomouci byla zakončena ohňostrojem.

Účastníci z řad Jednoty Olomouc 1 se následně přesunuli do salonku restaurace Svijanský šenk na sváteční setkání členů Jednoty. Závěrečný bodem bohatého programu oslav 28. října bylo udělení pamětní medaile „100 let ČsOL“ z rukou předsedy Jednoty br. Tomáše Brenzy pěti členům Jednoty ČsOL Olomouc 1 za dlouhodobou vynikající podporu činnosti ČsOL. Pamětní medaile 100 let ČsOL byla udělena br. Petru Žižkovi, br. Davidu Báčovi, br. Matěji Stankušovi, br. Lukáši Coufalovi a br. Milanu Vyhřídálovi.

Členové Jednoty Olomouc 1 „6. čs. střeleckého pluku Hanáckého“ nejsou aktivní pouze v samotné Olomouci, ale mnozí propagují legionářské tradice i v dalších městech a obcích Olomouckého kraje. Den vzniku samostatného

československého státu si 28. října 2021 připomenuli také členové Jednoty pod vedením br. Jaroslava Suchého u pomníku prezidenta Osloboditele na Masarykově náměstí v Uničově. Br. Suchému současně patří velké poděkování za dlouhodobou a vzornou reprezentaci Jednoty ČsOL Olomouc 1 ve městě Uničově. ■

Den státnosti v Českém Krumlově

br. Michal Mojžíš

JEDNOTA ČsOL V ČESKÉM KRUMLOVĚ

I přes nepříznivé podmínky vzhledem k přijatým vládním omezením v souvislosti s šířením pandemie COVID-19 si město Český Krumlov připomenulo výročí 103 let od vzniku Československa. A kde jinde si v Českém Krumlově připomínat výročí naší státnosti, než u sochy našeho prvního prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka před základní školou nesoucí jeho jméno?

Budova školy byla, i přes mnoho překážek ze strany německé samosprávy města, vystavěna v letech 1927–1929 a po jejím otevření se do ní konečně mohla přestěhovat česká měšťanská škola, která do té doby sídlila v provizorních nevyhovujících prostorách. V roce 1930 svolil prezident T. G. Masaryk, aby škola nesla jeho jméno. A tak se 1. státní Masarykova škola obecná s 1. mateřskou školou a Masarykova škola měšťanská staly oporou české menšiny ve městě. A právě před touto školou si 22. října 2021 starosta města Dalibor Carda, ředitel Základní školy TGM Josef Haláček a předseda Jednoty ČsOL v Českém Krumlově br. Michal Mojžíš položením kytic a věnců připomenuli události roku 1918.

Ve svém vystoupení starosta města krátce zavzpomínal

na pohnutou historii města v období první československé republiky a ocenil dobře fungující spolupráci s místní organizací ČsOL. V navazujícím projevu předseda jednoty Č. Krumlov podotkl, že TGM se v současnosti zaštitují i nejrůznější subjekty, které s jeho odkazem mají jen málo společného, a tak je chvályhodné, že i nastupující generace má povědomí o jeho činech a ideálech, bez nichž by samostatnost a nezávislost našeho státu byla nemyslitelná. Součástí slavnostního ceremoniálu byla i kulturní vložka,

při které žáčky a žáci 7. třídy pod dohledem svých pedagogů přednesli několik příspěvků přibližujících důležité milníky ze života a díla prezidenta Osloboditele a odrecitovali slavnou báseň J. Seiferta To kalné ráno. Na závěr slavnostního ceremoniálu byla starostovi města udělena Pamětní medaile 100 let ČsOL za dlouhodobou a aktivní spolupráci s naší organizací.

Další místa spojená s vyhlášením samostatného státu se na Českokrumlovsku nehledají lehko, neboť většina okresu byla v říjnu 1918 součástí odtržené provincie Böhmerwaldgau a československá státnost zde byla ustanovena až počátkem prosince 1918. Přesto členové Jednoty Č. Krumlov položili 28. října věnec u pomníku „muže 28. října“ Antonína Švehly v Dolní Svinci, na jehož obnově se ČsOL v roce 2018 podílela. ■

Předání praporu královéhradecké jednotě a oslavy 28. října 2021

text br. Jan Hrubec
foto Zdeněk Puš

JEDNOTA ČSOL V HRADCI KRÁLOVÉ

Letošní 28. říjen, 103. výročí vzniku Československé republiky, byl pro bratry a sestry z Jednoty Československé obce legionářské v Hradci Králové nezapomenutelným dnem. V rámci oslav tradičně konaných u sochy prezidenta Osvoboditele na Masarykově náměstí předali ocenění vybraným osobnostem a institucím k 100. výročí ČsOL, jako poděkování za jejich dlouhodobou a trvalou podporu. Následně slavnostně převzali z rukou primátora Hradce Králové, prof. PharmDr. Alexandra Hrabálka, CSc., vyšívaný prapor jednoty, který byl pořízen z dotací města Hradce Králové a Královéhradeckého kraje.

Prapor přebíral a praporečnickovi, kterým byl předseda jednoty br. Radek Vorel, předával člen předsednictva ČsOL a vedoucí Muzea československých legií a Legiovlaku br. Jiří Charfreitag.

Dále si členové jednoty, představitel města a Královéhradeckého kraje pietně připomněli 100. výročí založení naší jednoty a také bratry a sestry, kteří obětovali život v I., II. či III. odboji u Památníku tří odbojů na Eliščině nábřeží. Krátkou stať o vzniku a historii Jednoty ČsOL v Hradci Králové přednesla ses. Michaela Brendlová. Následně se členové jednoty a čestná stráž pěší roty AZ KVV HK přesunuli k obnovenému památníku padlých 4. střeleckého pluku „Prokopa Velikého“ u Gayerových kasáren, kde krátce pohovořil br. Pavel Kuthan o legionářských tradicích v Hradci Králové. Zde také členové jednoty předali pamětní medaili k 100. výročí ČsOL čestnému předsedovi jednoty br. Jaroslavu Šůlvi, který se bohužel ze zdravotních důvodů už akcí jednoty nezúčastňuje.

Program pokračoval odpolední vernisáží fotografické výstavy 1000 let vojenství v Hradci Králové v městském infocentru, která shrnula uměleckým ztvárněním dějiny vojenství v našem městě od raného středověku po současné působení Armády České republiky. Na vzniku výstavy se podíleli také členové jednoty. Po vernisáži měli bratři Jiří Pachole a Martin Kubeček pro děti a mládež připravenou interaktivní hru s tématem čs. legií a vzniku Československa. Souběžně s hrou probíhal v přednáškovém sále Muzea východních Čech komponovaný program, který připravil br. Jan Hrubec, kterým spolu s dalšími členy a příznivci jednoty seznamoval návštěvníky s historií ruských legií, zejména pak s historií 4. čs. střeleckého pluku „Prokopa Velikého“, a jejich výstrojí a výzbrojí. ■

Zborovský závod branné zdatnosti

br. Martin Lokaj
předseda jednoty

JEDNOTA ČSOL OSTRAVA 1

Dne 15. října 2021 uspořádala Jednota ČsOL Ostrava 1 za podpory Ministerstva obrany ČR další ročník svého již tradičního Zborovského závodu branné zdatnosti pro žáky základních škol. Tak jako v předchozích letech si závod kladl za cíl přispět k brannosti školní mládeže a zábavně-popularizační cestou posílit povědomí žactva o odkazu našeho odboje za národní osvobození v letech první světové války.

Své síly v sokolském duchu tentokrát změřili žáci všech ročníků Základní a mateřské školy s polským jazykem vyučovacím v Dolní Lutyni na Karvinsku. Na místní dívky a chlapce čekala v prostorách bývalého koupaliště celá řada zábavných

sportovních disciplín – překážková dráha, házení a vrhání na různé cíle, střelba z luku a vzduchovky či laserová střelnice.

Odměnou za projevení soutěžního ducha byly všem mladým účastníkům pamětní listy, drobné upomínkové předměty a v neposlední řadě také historicko-vzdělávací materiály z provenience ČsOL. Ty žáci obdrželi z rukou členů naší jednoty v dobových stejnokrojích ruských legionářů – bojovníků od Zborova – jež tak mohli společně s historií, která se za nimi skrývá, blíže poznat. ■

Českokrumlovský Ples modrých baretů

JEDNOTA ČSOL V BOLETICÍCH

ses. Marcela Tolarová

Po roční přestávce vynucené pandemií se opět uskutečnil Ples modrých baretů. Již po osmnácté se v krásných prostorách jízdárny Státního hradu a zámku v Českém Krumlově sešli váleční veteráni především z konfliktu v Jugoslávii, ale také účastníci misí v Iráku či Afghánistánu, členové Československé obce legionářské a jejich rodinní příslušníci včetně široké veřejnosti.

Dveře Jízdárny se pro účastníky plesu otevřely v podvečer v sobotu 13. listopadu. Po nezbytné kontrole splnění protiepidemických nařízení vlády byli hosté uvítáni členy Jednoty ČsOL v Boleticích. Ve foyer měli přítomní možnost zakoupit si květ vlčího máku a přispět tak do sbírky Vojenského fondu solidarity. Slavnostní večer poté zahájili již tradičně předseda jednoty br. Ivan Novotný, dále řídící tajemník ČsOL br. Milan Mojžíš a společně s nimi náčelník SOVZ – VZ 6817 Boletice mjr. Mgr. Jaroslav Tůma a předseda jihočeské organizace Sdružení válečných veteránů ČR Vojtěch Plesník.

I přes trvající protiepidemická omezení a značnou nejistotu při pořádání kulturních akcí se jednotě ČsOL v Boleticích podařilo připravit příjemný společenský večer, při kterém se po delší době mohli opět sejít přátelé a známí z celé republiky a strávit spolu příjemné chvíle.

Dovolu nám jménem pořadatelů poděkovat partnerům, bez kterých by nebylo možné toto setkání uskutečnit. V letošním roce Ples modrých baretů podpořili Československá obec legionářská, Nadace ČEZ, Vojenské lesy a statky, Auto Ševčík C.Z., URC Systems, OA, SOŠ a SOU Třeboň a Karmelitánské nakladatelství.

Děkujeme za Vaši přízeň a těšíme na další setkání v roce 2022. ■

Nové pamětní desky ve Slavičíně

br. Miroslav Maňas
předseda jednoty

JEDNOTA ČsOL VE VALAŠSKÝCH KLOBOUKÁCH

Den válečných veteránů si nejrůznějšími pietními akty a vzpomínkami připomíná snad každý. Není tomu jinak ani u Jednoty ČsOL ve Val. Kloboukách. V tento slavnostní den spatřily světlo světa dvě nové pamětní desky, které připomínají památku třech vzácných osobností. Stalo se tak ve Slavičíně, v ulici Mezi Šenky ve čtvrtek 11. 11. v 11 hodin.

První deska patří Aloisi Pivečkovi, příslušníku roty „Nazdar“, bojujícího ve slavné bitvě u Arrasu, který prožil zbytek svého života ve Francii. Na sklonku života ocenil jeho zásluhy dokonce prezident Mitterrand, který mu udělil Řád čestné legie V. stupně.

Druhá pamětní deska patří bratrům Vladimíru a Františku Frajtoým. Vladimír Frajt, účastník prvního a druhého odboje, stanul i mezi 100 osobnostmi ČsOL. Počátek jeho služby vlasti lze sledovat za první světové války, kdy vstoupil do srbské dobrovolnické armády a následně do čs. legie ve Francii. Jeho kariéra v řadách československého vojska neustále rostla, stejně jako národní duch. Za okupace se jako

sokol zapojil do Obrany národa a uprchl do zahraničí. Tam se přihlásil do československého vojska nejprve ve Francii, následně v Británii a nakonec odcestoval do SSSR. Ani bratr František nezůstal stát v pozadí a v časech nacistické okupace se jako člen Obrany národa podílel na celé řadě přechodů letců do československé zahraniční armády ve Francii.

Jednota tak dala, především zásluhou br. Ladi Slámečky, obyvatelům Slavičínka nová pietní místa a připomínku dlouho opomíjených místních hrdinů. Velkou podporu nám prokazuje především starosta města Slavičína, který za jedinečnou spolupráci s ČsOL získal pamětní medaili z rukou předsedy. Bylo to právě město Slavičín v čele se starostou Tomášem Chmelou, jehož nákladem pamětní desky vznikly. Dalším vyznamenaným byl pplk. Josef Krause, vojenský výsadkový veterán, který se účastní řady pietních a vzpomínkových akcí pořádaných v celém Zlínském kraji.

Pamětní desky nejsou jistě posledními, které v našem kraji vznikly. Hodláme si připomínat slavné rodáky a spoluobčany, kteří mohou být pro nás jedinečným příkladem. Prostřednictvím památných míst se udržuje jakási kolektivní paměť obyvatelstva a nezapomíná se tak na hrdiny z našeho regionu. ■

Den válečných veteránů v Hradci Králové

JEDNOTA ČSOL V HRADCI KRÁLOVÉ

text br. Radek Vorel
foto jednota, KVV Hradec Králové

Ve čtvrtek 11. listopadu 2021 jsme oslavili mezinárodní Den válečných veteránů, který již tradičně pořádalo královéhradecké krajské vojenské velitelství na bývalém vojenském hřbitově na Pouchově, u pomníku obětí všech válek. Pietní akt proběhl s několika proslovy k připomenutí podstaty Dne válečných veteránů a byl zakončen modlitbou vojenského kaplana, s kterou jsme důstojně uctili vzpomínku na všechny padlé.

Následně pietní akt pokračoval u nedalekého hrobu generála Františka Kryštofa, který patřil první čs. legionáře již na počátku první světové války, kdy dobrovolně vstoupil do srbské armády hned 28. července 1914. O jeho osobě promluvil br. Pavel Kuthan, který se pietního aktu účastnil jako velitel královéhradecké pěší roty Aktivních záloh a zároveň velel čestným strážím.

Následně jsme celé odpoledne ve stánku na náměstí 28. října v centru Hradce Králové prezentovali malou legionářskou výstavu stejnokrojů a výstroje a zároveň tam návštěvníci

mohli podpořit zakoupením vlčího máku Vojenský fond solidarity. V prostoru náměstí byla také umístěna venkovní výstava zapůjčená z Ústředí Československé obce legionářské nazvaná „100 let spolu“, kterou si zde mohli královéhradečtí občané několik týdnů prohlédnout. ■

Kladenští vzdali hold válečným veteránům

JEDNOTA ČSOL V KLDNĚ

br. Stanislav Pítr

Vpondělí 15. listopadu 2021 v 11 hodin se konala pietní vzpomínka ke Dni válečných veteránů u pomníku obětí první světové války na náměstí Svobody v Kladně. Předsedkyně Jednoty ČSOL v Kladně ses. Eva Armeanová přivítala poslance Parlamentu ČR Vojtěcha Munzara, zástupce kladenského Magistrátu tajemníka Zdeňka Slepíčku a Gabrielu Havlůjovou, zástupce Sokolské župy Budečské starostu Miroslava Davida a vzdělavatelku Alenu Kottovou, ředitele SOŠ a SOU Kladno Petra Patáka, zástupce pedagogického sboru Romanu Vočkovou, Martinu Kubičkovou, Vladimíra Češpivu a jejich žáky. Nechyběli ani zástupci Klubu přátel hornických tradic Kladno ve slavnostních uniformách. Na úvod pietní vzpomínky zazněla česká statní hymna, kterou zazpívali žáci a všichni přítomní.

Předsedkyně kladenské jednoty připomněla význam a historii Dne válečných veteránů a tradici nošení vlčího máku. Zdůraznila nutnost si válečné události připomínat, protože v současné složité mezinárodní situaci přibývá válečných konfliktů a opět umírají vojáci, a to i vojáci České republiky. Také proto se členové Československé obce legionářské zapojili do sbírky finančních prostředků na podporu Vojenského

fondy solidarity, který se stará o vojáky, jejich rodiny a sirotky v tíživých životních situacích. Každý, kdo do sbírky přispěje, dostane jako poděkování květ vlčího máku s trikolórou. V Kladně si Den válečných veteránů připomínáme od roku 2012.

Po krátkém projevu žákyně Leontýna Káralová přednesla báseň Johna McCrae Na polích ve Flandrech. Následovalo položení věnce, kytic a byly zapáleny svíčky. Svíčku zapálila dcera válečného veterána Ludvíka Darovce, Miroslava Čížková s tříletou vnučkou Jenny, Vladimír Carvan a Jiří Skála. Předsedkyně Jednoty ČSOL v Kladně poděkovala za účast a ocenila, že žáci přišli ve svém volnu, protože mají vzhledem ke covidu ředitelské volno a sami se přihlásili, i Leontýna si báseň připravila a šla ráda recitovat. Při příležitosti tohoto významného dne předala Pamětní minci ČSOL u příležitosti 100. výročí kladenské jednoty ČSOL Petru Patákoví a poděkovala mu za spolupráci, dále starostovi Sokolské župy Budečské br. Miroslavu Davidovi za podporu a šíření legionářských tradic. Starosta župy poděkoval a řekl, že si váží spolupráce s ČSOL, která trvá již od roku 1994.

Pietní vzpomínka byla ukončena minutou ticha. Všichni přítomní měli připnutý květ vlčího máku. Členové Jednoty ČSOL v Kladně se hrdě hlásí k odkazu svých bratří a nezapomínají. ■

Den válečných veteránů v Ostravě

text br. Martin Lokaj
foto ÚMOB Moravská Ostrava
a Přívoz

Oběti položené ve válečných konfliktech legionáři, odbojári a také novodobými vojáky, uctily u příležitosti Dne válečných veteránů ostravské jednoty ČsOL účastí na pietním aktu, již tradičně pořádaném 11. listopadu Krajským vojenským velitelstvím Ostrava u Památníku Rudé armády v Komenského sadech.

Po boku představitelů kraje, města a jeho obvodů, zástupců diplomatického sboru, bezpečnostních složek státu, armády a spolků jsme vzdali našim veteránům hold položením květinových darů. Slova úcty všem, kdo bojovali za naši svobodu

a hodnoty demokratické společnosti, následně zazněla v projevech náměstka hejtmána Moravskoslezského kraje Lukáše Curyla, ředitele Krajského vojenského velitelství Ostrava plk. Jaroslava Medka a primátora Statutárního města Ostravy Tomáše Macury.

Posledně jmenovanému předal na závěr vzpomínkového setkání předseda Jednoty ČsOL Ostrava 1 br. Martin Lokaj Pamětní medaili „100 let ČsOL“, a to za dlouholetou vynikající podporu činnosti ČsOL a veřejných akcí přispívajících k udržování památky hrdinů trojího boje Čechů a Slováků za svobodu ve 20. století. ■

11. listopad v Hostivici

ses. Iveta Kohelová

JEDNOTA ČsOL V KLDNĚ

Den válečných veteránů se letos uskutečnil v Hostivici ve větším zastoupení než v loňském pandemickém roce. Akce proběhla za účasti starostky města Ing. Kláry Čáповé, Hostivického pěveckého souboru, zástupce kladenské jednoty Ivety Kohelové, žáků hostivického gymnázia, hostivické ZŠ a dalších občanů. Dále se zúčastnili zástupci Armády ČR, kteří působí v nedalekém okolí. Zástupce armády připomenul i padlé veterány z novodobých misí po roce 1990, na které je také nutno v tento den vzpomínat. Při čtení jmen padlých spoluobčanů byly u památníku padlým zasázeny vlčí máky, které vyrobili studenti gymnázia.

Žáci základní školy měli připravené pásmo básní, které napsali účastníci bojů první světové války – básníci – během svých chvil odpočinku v zákopech. Velice působivé bylo připomenutí vyhlazení nedalekých Lidic v červnu 1942. Připomínkové akty se uskutečnily na dvou místech v Hostivici

(u památníku padlým na Husově náměstí) a v Litovicích (v parku u pomníku TGM), jelikož toto byly původně dvě nezávislé obce. Na závěr se ke zpěvu státní hymny přidali všichni účastníci pietní akce. ■

Ocenění zástupců MČ Praha 10

JEDNOTA ČsOL PRAHA 10

Československá obec legionářská ocenila zástupce desáté městské části, kteří se aktivně podíleli na rekonstrukci pomníku legionáře v zahradě Nové strašnické školy. Slavnostní akt proběhl u tohoto pomníku ve čtvrtek 11. listopadu, na Den válečných veteránů.

Dílo tvoří plastika klečícího muže na podstavci osázeném pamětními deskami. Protože povrch pomníku byl narušený, rozhodla se ho MČ Praha 10 zrestaurovat. Práce probíhaly mezi květnem a srpnem roku 2019.

Kromě starostky MČ Praha 10 Renaty Chmelové ocenili představitelé Jednoty ČsOL Praha 10 ještě další tři zástupce „desítky“, kteří se výraznou měrou zasloužili o rekonstrukci pomníku. Jedná se o vedoucího odboru životního prostředí Martina Pecánka, hlavního architekta Jiřího Zákostelného a vedoucího oddělení památkové péče Jana Vaška. ■

Plzeňský Den válečných veteránů

Jednota ČsOL v Plzni
br. Petr Tolar

Po loňských omezeních bylo i v Plzni možné připomenout Den válečných veteránů, připadající na 11. listopad, v tradiční podobě – setkáním válečných veteránů a veřejnosti u pomníku padlým v boji za svobodu, mír a demokracii v parku Homolka. Prvně mu však předcházela pietní akt u pomníku československých legionářů, který se nově nachází před budovou 20. základní školy Plzeň.

Jedenáctý den jedenáctého měsíce letos připadl na čtvrtek a před budovou základní školy se tak sešli nejen členové Československé obce legionářské, zástupci úřadů a institucí, armády, vlasteneckých spolků a klubů vojenské historie, ale rovněž žáci. Pietní akt u legionářského pomníku v Brojově, iniciovaný vedením Úřadu městského obvodu Plzeň 2-Slovan, moderoval předseda Jednoty ČsOL v Plzni, br. Jindřich Plescher, který je sám válečným veteránem. Pomník v podobě kamenného pylonu byl před školu umístěn po demontování z prostoru před plzeňským hlavním nádražím a je jen dobře, že může napomáhat sblížení historie s nejmladšími generacemi.

Čestnou stráž u pomníku zaujali členové plzeňské jednoty ČsOL v historických vojenských stejnokrojích a plzeňští skauti. Nechyběl ani prapor plzeňské jednoty, před dvěma týdny dekorovaný novou pamětní stuhou. Po státní hymně přistoupili zástupci delegací k položení kytic k pylonu pomníku a vzdání pocty československým legionářům a jejich následovníkům z druhého odboje.

Po pietním aktu se přítomní seřadili do průvodu, který vyšel za doprovodu strážníků Městské policie Plzeň z Brojovy ulice směrem na náměstí Milady Horákové. Díky zajištění strážníky bezpečně přešel Nepomuckou třídu do parku Homolka. Tam pokračoval program tradičním shromážděním v 11 hodin u pomníku padlých v boji za svobodu, mír a demokracii. Akci pořádalo Krajské vojenské velitelství Plzeň ve spolupráci s Jednotou ČsOL v Plzni. Moderátorem byl br. Marek Boháč. K pomníku se vedle členů ČsOL a skautů postavili také členové klubů vojenské historie a praporečníci Sdružení válečných veteránů České republiky a Českého svazu bojovníků za svobodu.

Na úvod přečetl ředitel KVV Plzeň plukovník generálního štábu Milan Sklenář rozkaz ministra obrany ke Dni válečných veteránů. S projevy vystoupila hejtmanka Plzeňského kraje paní Ilona Mauritzová, primátor města Plzně pan Martin Baxa a předseda plzeňské jednoty ČsOL br. Jindřich Plescher.

Následně byla slavnostní chvíle využita k předání několika ocenění Plzeňského kraje, KVV Plzeň i ČsOL jednoty Plzeň. Jelikož se v loňském roce akce u pomníku na Homolce nekonala a pro plzeňské legionáře je zvykem tuto příležitost využít ke slavnostnímu předání ocenění za činnost pro legionářskou Obec, bylo mezi oceněnými více lidí. Po předání ocenění z loňského roku došlo také na příležitostně Pamětní medaile „100 let ČsOL“, které byly vydány u příležitosti stého výročí založení Československé obce legionářské. Mezi oceněnými nemohl chybět někdejší předseda plzeňské jednoty ČsOL br. Ivan Čiliak, který se zasloužil o vybudování veteránského památníku, před nímž se pravidelně konají akce v Den válečných veteránů. Po předání všech ocenění se delegace institucí, úřadů, ozbrojených sil a spolků chopily svých květinových darů a jejich položením uctily památku všech válečných obětí i památku válečných veteránů.

Akce na Homolce se i přes studené počasí zúčastnilo okolo 150 lidí – čestných hostů, válečných veteránů, příbuzných válečných veteránů, školáků, a dalších. Jednalo se o důstojnou vzpomínku, která se řadí k tradičním plzeňským akcím, na kterou si lidé nacházejí cestu. Postupně se také množí vlčí máky na oděvech přítomných, které představují symbol Dne válečných veteránů.

Po skončení oficiálního programu si mohli účastníci shromáždění dojet na teplé občerstvení, zajištěné členem plzeňské jednoty ČsOL a rovněž válečným veteránem br. Davidem Rossim. Zástupci jednoty se pak odebrali do Štěnovic a do Mokrouš, kde na hrobě Nikolaje Martinova a u pomníku Patrika Štěpánka uctily památku příslušníků Armády České republiky, kteří zemřeli během zahraničního nasazení v Afghánistánu. Čest jejich památce.

Je dlužno ještě poznamenat, že plzeňská jednota se v Den válečných veteránů činila i na jiných místech. V Domažlicích zajišťoval br. Amar Ibrahim po celý den informační stánek, kde si kolemjdoucí mohli za dobrovolný příspěvek pro Vojenský fond solidarity pořídit květ vlčího máku. Společně s domažlickým starostou panem Zdeňkem Novákem se také zúčastnil pietního aktu u pomníku obětí první světové války. V Kolové a Hájích zase položil květiny br. Petr Maxim. Všem zapojeným patří velké poděkování. ■

text a foto br. Petr Žižka

I. legionářský pochod Františka Sasáka

JEDNOTA ČsOL OLOMOUC 1 „6. ČS. STŘELECKÉHO PLUKU HANÁCKÉHO“

V sobotní mlhavé ráno 13. listopadu 2021 odstartoval ve Slatinicích I. ročník legionářského pochodu věnovaného francouzskému legionáři Františku Sasákovi. V 10.30 hod. se na dvě desítky lidí ze Slatinic, Olomouce a okolí sešly na návsi u pomníku padlým v první světové válce a obětem okupace a u pamětní desky připomínající místní občany sloužící za druhé světové války v Royal Air Force. Akce se kromě členů Jednoty ČsOL Olomouc 1 a vedení obce Slatinice účastnili občané Slatinic, příbuzní po legionáři Sasákovi a příslušníci Sboru dobrovolných hasičů Vojnice a Slatinice.

Legionářský pochod nese jméno po Františku Sasákovi, který byl desátníkem 21. čs. střeleckého pluku ve Francii. Narodil se 18. srpna 1895 a před narukováním do rakousko-uherské armády studoval medicínu. Na východní frontu odešel se Zeměbrancekým pěším plukem č. 15 (Landwehrinfanterieregiment Nr. 15). Upadl do zajetí u obce Lučky a následně vstoupil 21. července 1917 do čs. legií. Lodním transportem byl odvezen do Francie, kde byl 14. listopadu 1917 zařazen k 21. čs. střeleckému pluku. Letošním I. ročníkem legionářského pochodu si připomínáme právě jeho zařazení k 21. pluku, od kterého uplynulo 104 let. František Sasák se bohužel nedočkal vzniku československé republiky, jelikož osm dní před jejím vznikem (20. října 1918) zemřel v polní nemocnici na následky zranění utrpěné v bitvě u Terronu.

Úvodního slova o významu dnešního legionářského pochodu se ujal hlavní organizátor br. Michal Sedlák, který je nejen členem výboru Jednoty ČsOL Olomouc 1, ale také členem zastupitelstva a radním v obci Slatinice. Po úvodním slovu nastala slavnostní chvíle. Nejdříve z rukou předsedy Jednoty ČsOL Olomouc 1 „6. čs. střeleckého pluku Hanáckého“ br. Tomáše Brenzy obdržel br. Michal Sedlák pamětní medaili „100 let ČsOL“ za neutuchající dlouhodobou činnost v ČsOL. Vzhledem k současné připomínce Dne válečných veteránů následovalo položení křížku s vlčím mákem k pomníku.

Po úvodu u pomníku na návsi ve Slatinicích obdrželi účastníci od starosty Slatinic Ondřeje Mikmeka na cestu koláč a vydali se na přibližně 10km pochod. První zastavení bylo u místa dopadu Focke-Wulfu FW 190 F-8 („Žlutá 8“, výrobní č. 931627) od 3. letky operačně výcvikové bitevní jednotky I./SG 152 z Prostějova. Pilot Oberfeldwebel Wilhelm Henning (nar. 25. června 1919) nalezl smrt v troskách svého FW 190 F-8 sestřeleného nad Slatinicemi 25. srpna 1944 v leteckém souboji s americkými Mustangy. Zbytky letadla i s ostatky pilota byly vykopány 7. listopadu 1998. Části FW 190 F-8 byly uloženy v Leteckém muzeu ve Vyškově a ostatky Henninga pohřbeny na Německém vojenském hřbitově v Brně.

Druhou zastávkou byl památník věnovaný letcům, kteří zahynuli 10. listopadu 1998 během letecké havárie bitevního vrtulníku Mi-24V od 331. letky bitevních vrtulníků z Přerova. Při návratu ze severoirského Aldegrove, kde probíhalo setkání elitních „tygřích“ letek Mini Tiger Meet, se vrtulník Mi-24V trupového čísla 0928 zřítil za špatného počasí u obce Slatinice. Při letu v oblacích došlo k poruše obou umělých horizontů, což nakonec vedlo ke zřícení vrtulníku zhruba 1 km západně od Slatinic v zalesněném svahu. V bitevním Mi-24V zahynul pilot a kapitán vrtulníku mjr. Vladimír Chromý, pilot mjr. Pavel Hurčík, pilotní operátor npor. Marek Józsa a palubní technik nrtm. Petr Cihlář. Před třemi dny uplynul 23. výročí letecké

havárie si účastníci pochodu připomenuli minutou ticha a položením křížku s vlčím mákem u pomníku tragicky zahynulých letců. Shodou okolností došlo u pomníku k náhodnému setkání s příbuznými palubního technika nrtm. Petra Cihláře.

Od památníku věnovanému zahynulým letcům se pokračovalo na vrch Velký Kosíř (442 m. n. m.), kde se nachází 28 metrů vysoká dřevěná rozhledna ve tvaru komolého kužele. Bohužel skrz silnou mlhu byl výstup na rozhlednu bezpředmětný. Přestávka na Velkém Kosíři byla alespoň využita k opékání špekáčků na místním ohništi. Z Velkého Kosíře nabral pochod směr zpátky do Slatinic. Čtvrtou zastávkou se staly duby knížete Jana II. z Lichtenštejna. Ke 40. výročí jeho panování byl na vybraných lesních revírech vysázen jubilejní háj o 20 dubech letních, 20 dubech zimních a 18 dubech červených. Duby letní a zimní symbolizovaly počet let panování a 18 dubů červených znamenal věk, kdy převzal vládu nad panstvím. Duby byly vysazeny pro výzkum sledování přírůstků stromů. K oslavě výročí byl v háji umístěn kámen s nápisem připomínající 40. výročí Jana II. z Lichtenštejna. Následovala cesta do kaple sv. Antonína Paduánského a po krátké přestávce vedly kroky účastníků pochodu na Malý Kosíř. Z výhledky na Malém Kosíři byl z důvodu nízké oblačnosti omezen výhled pouze na Slatinice a blízké okolí.

Již za šera přicházeli účastníci do cíle I. legionářského pochodu Františka Sasáka, kterým byla restaurace U Minářů. Posledním bodem celodenního programu byla prezentace knihy *Za války: Slatinice 1939–1945* z pera historika Petra Žižky. Publikace pojednává o osudech pěti občanů Slatinic, kteří se zapojili do druhého čs. odboje. Domácí odboj reprezentuje ruský legionář a policejní inspektor Josef Mišák, popravený v září 1943 v berlínské věznici Plötzensee. Zbýlé čtyři osoby spojily své osudy se zahraničním odbojem ve Francii a Velké Británii. MUDr. Jaroslav Marek působil ve Francii jako lékař v odvodní komisi v Paříži a Marseille a ve Velké Británii pracoval pro Čs. červený kříž. V rámci Royal Air Force sloužil zbrojíř Stanislav Havlíček (310. a 311. peruť), letecký mechanik – motorář Bernard Mišák (312. peruť) a radiotelegrafista/palubní střelec Josef Taláb (311. peruť), který padl 15. dubna 1942 při návratu z bombardovacího náletu na Dortmund. V závěrečné části se publikace věnuje obci Slatinice v letech 1939–1945. Publikace *Za války: Slatinice 1939–1945* je k dostání za 200 Kč na Obecním úřadě ve Slatinicích nebo přímo u autora na emailovém kontaktu zizka62@seznam.cz. V případě zaslání poštou bude částka navýšena o poštovné. ■

Kladení Kamene zmizelého za účasti mikulovské jednoty ČsOL

ses. Helena Novotná

JEDNOTA ČSOL V MIKULOVĚ

Členové mikulovské jednoty ČsOL a členové KVH Pevnost Mikulov podpořili osobní přítomností pokládání Kamene zmizelého za Ing. Karla Hladečka. Stalo se tak 17. září 2021 v Kolíně v ulici Pražská, kde bylo do roku 1942 bydliště inženýra Hladečka, protinacistického odbojáře. Dne 14. října 1942 byl tento profesor kolínské Obchodní akademie a vedoucí odbojové skupiny v Kolíně zatčen a v roce 1944 popraven.

Členové Jednoty ČsOL v Mikulově a KVH Pevnost Mikulov usilují o uchování odkazu tohoto odbojáře v rámci dlouhodobého projektu. Kámen zmizelého představuje trvalou

připomínku památky inženýra Hladečka. Podařilo se tak splnit jeden z cílů projektu KVH Pevnost Mikulov. Dalšími cíli je vydání knihy o životě inženýra Hladečka a přesun jeho ostatků do vlasti.

Připojme zajímavost – rodina Hladečková strávila období první světové války ve Francii. Otec budoucího odbojáře Karla Hladečka zde pracoval jako horník na šachtě, později si pronajal hotel ve městě Billy-Montigny. Francouzský legionář Ferdinand Kaiser zmiňuje Hladečkův hotel ve vzpomínkách na mobilizaci i následný odsun do zajateckého tábora v Saint Affrique, což předcházelo jeho vstupu do legií. Do tábora byla internována též rodina Hladečková. Legionář Kaiser dále vzpomíná, že „krajana Hladeček nás učil francouzsky, neboť většina z nás přišla do Francie krátce před válkou.“ Vzpomínky pochází z Pamětního listu okresní jednoty Čsl. obce legionářské v Jihlavě 1921–1931 (s. 28–30), který je přístupný přes digitální knihovnu Kramerius Ministerstva obrany ČR. ■

Dvě velká výročí liberecké jednoty

text br. Jan Hnělička
foto ses. Eliška Poloprudská,
Táňa Holčáková

JEDNOTA ČsOL V LIBERCI

Výjimečné výročí sta let od vzniku Československé obce legionářské se stalo ústředním tématem aktivity liberecké jednoty v měsíci září. Jako první se část členské základny zúčastnila celostátního manifestčního sjezdu v Praze, v rámci kterého se zapojila jak do průvodu Prahou, tak do jednotlivých slavnostních zasedání a shromáždění. O týden později pak jednota uspořádala oslavu sta let od svého vzniku v Liberci. Stalo se tak v rámci vernisáže výstavy o historii Československé obce legionářské v Krajské vědecké knihovně v Liberci. Hlavní části slavnostního shromáždění se ujal br. Jan Hnělička, který přítomné čestné hosty i veřejnost seznámil s jednotlivými dějinnými etapami zdejší jednoty legionářského spolku. Jeho přednášku doplnili několika hudebními vstupy členové opery Divadla F. X. Šaldy, které ve stejný den uvedlo inscenaci Dcera pluku, zdramatizovanou na motivy československých legionářů ve Francii. Poté jednota udělila několik ocenění významným podporovatelům, s nimiž dlouhodobě spolupracuje na řadě aktivit. Závěr celé akce patřil oficiálnímu představení nedávno pořízené repliky historického praporu liberecké jednoty z roku 1937. O čestnou stráž v legionářských stejnokrojích se postarali bratři z mladoboleslavské jednoty, někdejšího sídla župy, kam patřila i liberecká jednota.

Oslava jubilea legionářského spolku v Liberci současně odstartovala další ročník projektu „Připomínání historických událostí I. až II. světové války“, podpořeného Libereckým krajem. V rámci něj se uskutečnila již zmíněná zářijová výstava k dějinám Československé obce legionářské a poté říjnová výstava Hrdinové od Tobruku, věnovaná 80. výročí nasazení Československého pěšího praporu 11 – Východního v obleženém libyjském přístavu v roce 1941. Prezentace byla opět umístěna do prostor liberecké knihovny, kde si její návštěvníci mohli prohlédnout na dvaadvacet panelů, představujících boje na Středním východě a v severní Africe. Kromě historie československé zahraniční armády ve zdejším geografickém prostředí bylo možné se seznámit také s pěti životními osudy Liberečanů, kteří se bojů o Tobruk zúčastnili. Jednalo se

o Václava Kořínka, Vítězslava Markoviče, Karla Benáka, Josefa Mládku a Stanislava Hněličku. Poslední dva zmínění se po sametové revoluci stali předsedy liberecké jednoty a významnou měrou se zapsali do jejího fungování. Mimoto Spolek přátel letectví – modelářský klub Liberec doplnil výstavu desítkami exponátů v podobě plastických modelů obou znepřátelených stran. V rámci vernisáže se uskutečnila beseda s režisérem, scénáristou a producentem filmu Tobruk Václavem Marhoulem, který návštěvníky seznámil se zákulisím natáčení válečného snímku i s ohlasy doma a v zahraničí.

Také v tomto roce se součástí projektu stal přednáškový cyklus, o který se postarali bratři V. Kříček a J. Hnělička, kteří v průběhu září až listopadu v knihovnách v Liberci, České Lípě, Turnově a v Českém Dubu seznámili zájemce s problematikou bojů československých legionářů v Rusku proti bolševické vládě, s návratem legionářů do vlasti a jejich zapojením se do mírové společnosti a v neposlední řadě obranou Tobruku v roce 1941.

Slavnostní členská schůze v Ostravě

JEDNOTA ČSOL OSTRAVA 1

text br. Martin Lokaj
foto Anna Vonderková

Dne 6. listopadu se uskutečnila pod záštitou primátora Statutárního města Ostravy Ing. Tomáše Macury, MBA, slavnostní členská schůze Jednoty ČsOL Ostrava 1. Stalo se tak symbolicky v prostorách Divadla Jiřího Myrona – někdejšího moravsko-ostrovského národního domu – kde se 29. května 1921 sešli čs. legionáři ze Slezska a severní Moravy, aby týden po ustavujícím pražském sjezdu položili základy Moravskoslezské župy ČsOL a mnoha jejích místních jednot.

Do svatostánku českého kulturního a společenského života, který Ostravanům slouží od roku 1894 až do současnosti, se následovníci čs. legionářů vrátili poprvé od 40. let minulého století. Nebyli přítomni ale sami. Pozvání na jubilejní setkání, jež se kvůli nepříznivé pandemické situaci konalo se značným odkladem, přijala řada vzácných hostů – představitelů a zástupců dalších jednot ČsOL z širokého okolí, spřátelených institucí, spolků a v neposlední řadě také moravsko-ostrovského sokolstva.

Po přinesení státní vlajky České republiky a praporu Jednoty ČsOL Ostrava 1 uctili všichni přítomní na úvod slavnostní schůze minutou ticha památku ostravských členů a členek ČsOL, kteří nás navždy opustili, a zároveň vzdali hold těm z nich, jež položili své životy v boji za národní osvobození. O významu těchto obětí, slavné minulosti naší organizace, inspiraci a závazcích z ní plynoucích, následně promluvil předseda jednoty Ostrava 1 br. Martin Lokaj. Ve svém projevu připomenul kořeny legionářského hnutí, ideály, z nichž vzešlo, a také občanskou a vlasteneckou uvědomělost, která byla všem legionářům vlastní, a jež je vedla k hrdinnému boji ve válce, stejně jako k obětavé práci v míru. Přitom vyjádřil přesvědčení, že se ČsOL daří i po sto letech úspěšně naplňovat své historické poslání, k čemuž aktivně přispívá svou všestrannou činností také jednota Ostrava 1.

Významné jubileum poskytlo vhodnou příležitost ocenit Pamětní medailí „100 let ČsOL“ podporovatele a členy jednoty Ostrava 1, kteří k této činnosti v uplynulých letech vynikajícím způsobem přispěli. Šesti z nich mohla být předsedou jednoty br. Martinem Lokajem udělena osobně v průběhu slavnostní členské schůze. V gestu svornosti byl k předávání ocenění přizván také předseda druhé ostravské jednoty ČsOL, br. Jiří Ryška.

Z podporovatelů jednoty Ostrava 1 si pamětní medaili převzal z rukou br. Lokaje ředitel Krajského vojenského velitelství Ostrava plk. gšt. Ing. Jaroslav Medek, a to za vynikající spolupráci s ČsOL a za zásluhy na upevňování tradic prvního a druhého odboje za národní osvobození na Ostravsku, potažmo na území celého Moravskoslezského kraje. Stejně ocenění obdržel také ředitel Celního úřadu pro Moravskoslezský kraj plk. Mgr. Kamil Kaluža, který se osobně zasloužil o udržování památky čs. legionářů-příslušníků meziválečné finanční stráže v našem regionu.

Z členů Jednoty Ostrava 1 byl dekorován br. Aleš Kosmák, a to za dlouhodobý přínos jednotě a zásluhy na realizaci krajských a republikových kol branných závodů ČsOL LEGIE a BATTLEFIELD. Aktivní účast na vzpomínkových, osvětových a vojensko-historických akcích jednoty a zásluhy na popularizaci Ostravské operace či partyzánského hnutí na Beskydsku vynesla vyznamenání legionářským a zároveň i rodným bratřím Radimu a Tomáši Pilátovi. Zasloužené ocenění v podobě pamětní medaile si pak odnesl rovněž br. Vítězslav Mácha, který se agilně podílel na organizaci a pořádání komemorativních a vzdělávacích akcí jednoty.

Předání ocenění podporovatelům a zasloužilým členům pak následovala přednáška br. Lokaje na téma historie legionářského hnutí na Ostravsku od jeho počátků přes meziválečný rozkvět, období nesvobody, až po obnovu v 90. letech minulého století. Zhodnocení se ale dočkala také bohatá činnost současné jednoty Ostrava 1. Touto reminiscencí byla uzavřena slavnostní část programu schůze, po které v sále setrvali pouze členové jednoty, aby mohli po dvouleté pauze zaviněné pandemií projednat výroční zprávy, zvolit druhým místopředsedou jednoty br. Tomáše Ruska a seznámit se s plány výboru na následující rok.

Slavnostní členskou schůzí Jednoty ČsOL Ostrava 1 pak zakončil pietní akt v nedalekém Husově sadu. U Zborovského památníku prvního a druhého zahraničního odboje, který roku 1927 vztýčili a po dvou dekádách také obnovili legionáři z Ostravska, byly jejich novodobými následovníky položeny květinové dary, coby výraz úcty a zároveň jako deklarace odhodlání nadále pokračovat v naplňování poslání, pro něž byla ČsOL před sto lety založena. ■

Ve Vrchbělé pod majestátním Bezdězem se připomínaly legionářské tradice

text br. Jiří Filip
foto Tomáš Rytíř

JEDNOTA ČsOL V MLADÉ BOLESLAVI

Mladoboleslavská jednota si dne 20. listopadu 2021 připomněla legionářské, odbojářské i spolkové tradice ve Vrchbělé, jež je dnes součástí Bělé pod Bezdězem. Součástí akce byl i výstup na místní rozhlednu, z níž je vidět rozsáhlé území někdejšího vojenského prostoru, jenž po druhé světové válce sloužil československé armádě, kterou v roce 1968 na více než dvě desetiletí „vystřídala“ sovětská okupační armáda.

Odpolední akci předcházela pracovní část, při které bylo možné zhodnotit činnost jednoty v roce 2020. Koronavirové vlny z počátku roku 2021 a účast na oslavách 100. výročí ČsOL neumožnily, aby byla tato agenda projednána v dřívějším termínu.

V poledne se již členové Jednoty ČsOL v Mladé Boleslavi a další účastníci včetně pozvaných hostů odebrali průvodem za celkově příznivého počasí na zmíněnou vrchbělskou rozhlednu, aby byli po svém návratu do konferenčního sálu hotelu Relax účastní oficiálnímu programu. Ten zahájili

stejnokrojovaní bratři přinesením státní vlajky a praporu jednoty, po jejichž příchodu přítomní vyslechli státní hymnu. Po přivítání všech přítomných se slova ujal místopředseda jednoty br. J. Filip, který promluvil k dějinám ČsOL a zaměřil se na hlavní apely, které s sebou nesly oslavy 100. výročí ČsOL. Po něm vystoupil předseda jednoty br. Tomáš Pilvousek, který se zaměřil na historii jednoty. Zvláště zajímavé byly jeho nové nabyté znalosti o dlouholetém prvorepublikovém předsedovi jednoty br. JUDr. Ludvíku Hedlovi.

Po přestávce promluvila velmi působivě k přítomným ses. Markéta Rytířová o osobě a osudech válečného veterána br. Rostislava Kubišty, který byl dlouholetým předsedou jednoty a jehož válečné vzpomínky jednota vydala právě zásluhou ses. Rytířové. Jednatel br. Michal Beneš ve svém příspěvku připomněl hlavní úspěchy více než dvě desetiletí trvající činnosti obnovené jednoty a sérii přednášek uzavřel br. Jaroslav Beneš, který pojednal o dosavadní novodobé publikační činnosti členů jednoty, jež představuje již úctyhodné množství kvalitních titulů.

Na závěr se přítomní přesunuli na Masarykovo náměstí v Bělé pod Bezdězem, kde v podvečer uctili památku padlých položáním květinového daru k památníku Na stráž, jenž v nadživotní velikosti představuje československého legionáře ve Francii. ■

Vzpomínka na slavné osobnosti na Hronovsku

text br. Jan Hrubecký
foto Marta Raková

JEDNOTA ČsOL V HRADCI KRÁLOVÉ

V sobotu 27. listopadu 2021 využili bratři z Jednoty ČsOL v Hradci Králové pozvání obce Machov k připomenutí tamního rodáka, význačného československého letce v řadách britského Královského letectva (Royal Air Force), plukovníka letectva in memoriam Václava Foglara.

Václav Foglar se narodil 28. listopadu 1916 v Machově. Absolvoval zde školní docházku, po které se přihlásil do Školy leteckého dorostu v Prostějově. Od dubna 1937 sloužil u Leteckého pluku 3 „Generála-letce M. R. Štefánika“ v Piešťanech, kde létal na stroji Letov Š-328. Dne 16. června 1939 překročil hranice Protektorátu Čechy a Morava do Polska s cílem bojovat za osvobození Československé republiky v exilové armádě. O měsíc později však pokračoval z Polska – pro nezáměr polských ozbrojených sil o čs. personál – do Francie, kde vstoupil do Cizinecké legie. Po německém útoku na Polsko absolvoval francouzský pilotní výcvik, avšak do boje zasáhl až v říjnu 1940 v řadách britské 245. stíhací perutě v rámci letecké bitvy o Británii. Od května 1941 létal u 313. čs. stíhací perutě a účastnil se řady ofenzivních misí nad okupovaným kontinentem. Od dubna 1944 byl přemístěn k Velitelství dopravního letectva (Transport Command) RAF a létal s vícemotorovými stroji jako např. Douglas C-47 Dakota. V rámci svého působení u dopravního letectva přistál 17. května 1945 v Praze-Ruzyni coby se svou osádkou první čs. letci z Velké Británie na území osvobozeného Československa, jelikož pilotoval letoun, který dopravoval čs. politickou reprezentaci – státního tajemníka ministerstva zahraničí exilové vlády Huberta Ripku, pražského primátora Petra Zenkla a čs. velvyslance v USA Juraje Slávika. Dne 1. února 1946 nastoupil k Československým aeroliniím a osudným se mu stal let 21. prosince 1948 na trase Praha-Rím-Athény-Lydda v Izraeli, kdy jeho letoun DC-3 vletěl do bouřky nad řeckou provincií Messenia, ztratil orientaci a zřítíl se.

Dále vedla naše cesta do nedaleké Machovské Lhoty, kde byl při schůzce se svým agentem 25. března 1934 unesen zpravodajský důstojník 4. divize čs. armády kapitán Dezider Kirinovič. Jednalo se o nastraženou léčku, Kirinoviče zradil gestapu jeho vlastní agent. Kapitán Kirinovič byl v Německu přes interpelace čs. vlády odsouzen za nedovolené překročení hranic na 25 let vězení. V říjnu 1935 byl vyměněn za v Československu

dekonspirované agenty Abwehru, avšak věznění a mučení – patrně za použití drog – si vybralo daň na jeho psychice. Dezider Kirinovič, 36letý důstojník hovořící pěti jazyky, šermíř, lyžař, plavec a jezdec na koni, ženatý otec dvou dětí, až do své smrti roku 1978 neopustil psychiatrickou léčebnu.

Naše další kroky vedly na hřbitov v nedaleké Polici nad Metují, kde odpočívá otec sestry Miluše Kallistové, nejstarší členky naší jednoty, ruský legionář, příslušník čs. četnictva a velitel 2. čety roty Mladkov praporu Stráže obrany státu Rychnov nad Kněžnou, Josef Coufal. Dále zde odpočívá ruský legionář, brigádní generál Jindřich Bejl, na jehož rodném domě v Polici nad Metují v Kostelní ulici č. p. 7 jsme odhalili před rokem pamětní desku.

Poslední zastávkou byla legionářská sekce hřbitova v Hronově, zbudovaná jako „první legionářský hřbitov na českém venkově“ roku 1936. Pohřbívání tu byli nejprve legionáři z Hronova a okolí. Průčelí zdobí sousoší Památník osvobození, dílo akademického sochaře Rudolfa Kabeše. Po druhé světové válce byly k pomníku přidány desky se jmény obětí z let 1939–1945 a na legionářské pohřebišti byli dále pohřbíváni legionáři, odbojáři z druhé světové války a jejich rodinní příslušníci. Celkem je zde pohřbeno 54 osob. K 100. výročí vzniku Československé republiky byl z iniciativy místních členů ČsOL jednoty Hradec Králové ve spolupráci s představiteli města Hronov hřbitov zrekonstruován. Do památníku byly vloženy prstě z legionářských bojišť a město Hronov i nadále o toto významné místo pečuje. ■

Ostravský Den boje za svobodu a demokracii

text br. Martin Lokaj
foto KÚ Moravskoslezského kraje

JEDNOTA ČsOL OSTRAVA 1

Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva si členové Jednoty ČsOL Ostrava 1 připomenuli spolu s představiteli samosprávy, škol, státních institucí a spolků ve čtvrtek 18. listopadu u pamětní desky obětí komunistické zvěře, jež se nachází ve vstupní hale radnice města Ostravy.

Setkání pořádaného Gymnáziem Olgy Havlové, Okrašlovacím spolkem Za krásnou Ostravu, Antikvariátem a galerií Fiducia a ostravskými politickými vězni se zúčastnila také kombinovaná stráž praporu Jednoty ČsOL Ostrava 1 ve stejnokrojích symbolizujících trojí zápas Čechů a Slováků za národní osvobození v uplynulém století.

Podvečerním programem přítomné provedl devětaosmdesátiletý Leo Židek, politicky vězeň komunistů, kteří jej v 50. letech uvrhli do uranových dolů. Statečným lidem jeho formátu – těm, kdo v boji za svobodu a demokratické hodnoty trpěli a umírali – vzdali hosté hned v úvodu hold položením květinových darů. Pietní reminiscenci událostí let 1939 a 1989, ke kterým se bez výjimky vraceli všichni řečníci, umocnila poutavá vystoupení pěveckého sboru Chorus Ostrava. Ten také důstojné setkání zakončil státní hymnou. ■

Žehnání praporu města Adamova

JEDNOTA ČsOL BRNO 2

text br. Jaroslav Bytešník
foto Aneta Novotná

Dne 17. listopadu 2021 jsme si připomínali nejen události z let 1939 a 1989. V tento slavný den se rozhodlo uspořádat město Adamov slavnostní žehnání nového praporu města. Tohoto slavnostního setkání se zúčastnili v roli čestné stráže také členové Jednoty ČsOL Brno 2 a klubu vojenské historie Moravský BiVoj v historických vojenských stejnokrojích.

Po projevech starosty a zastupitelů města Adamov čestná stráž nastoupila k provedení slavnostního aktu. Za znění Husitského chorálu, s praporem města Adamov v rukou praporečníka Matěje Bytešníka, naši bratři slavnostním pochodem nastoupili před přítomné, kde došlo k jeho oficiálnímu požehnání adamovským farářem.

Celý slavnostní akt, s hojnou účastí místních obyvatel, hostů a autora praporu, doprovázel bohatý kulturní program. Po předání praporu městu a slavnostním odchodu čestné stráže, následovalo promítání filmu o historii města Adamova a o tvorbě samotného praporu.

Na závěr, pro Adamov tak významné události, proběhla oficiální diskuse s vystupujícími aktéry. Vedení města Adamov společně se všemi přítomnými velmi kladně zhodnotilo celý slavnostní akt, přičemž sálem zaznělo poděkování Československé obci legionářské. ■

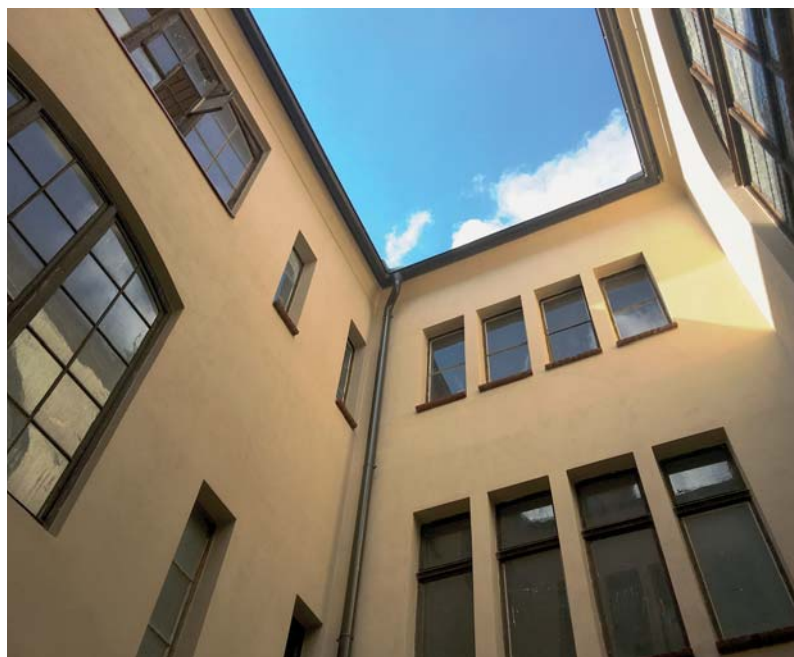
Larischova vila v roce 2021

br. František Bobek

S blížícím se koncem roku bych chtěl zrekapitulovat i letošní činnost při opravách našeho objektu v Pardubicích. V letošním roce bylo ze strany města a kraje naplněno čtyřstranné memorandum z července 2019. Ministerstvo kultury ho zatím plní pouze s omezenými finančními prostředky a příslib vlády ČR a Rozpočtového výboru PS PČR zůstal pouze ve verbální rovině a ze slibovaných 10 mil. Kč nakonec nedorazila ani koruna.

V polovině roku tak hrozilo zastavení prací na rekonstrukci objektu, ba dokonce, že část již provedených oprav nebude finančně pokryta. Díky iniciativě hejtmána Pardubického kraje JUDr. Martina Netolického, Ph.D., nakonec bylo zajištěno profinancování nasmluvněných prací. V říjnu Pardubický kraj poskytl mimořádnou dotaci 3 mil. Kč a inicioval navýšení dotace ministerstva kultury o 2 mil. Kč. Díky tomu mohly být dokončeny naplánované opravy a práce na zámečku probíhaly bez přestávky do konce roku.

K dnešnímu dni je celá střecha objektu precizně zrekonstruována. Většina plochy je pokryta břidlicí, zbytek z důvodu nedostatečného úhlu sklonu střechy falcovaným plechem a byl nainstalován aktivní hromosvod. Také půdy jsou rekonstruované v plném rozsahu včetně trámů uložených v podlaze půdy, které byly odkryty, řádně ošetřeny nejmodernější technologií a poškozené vyměněny. Byla zrealizována oprava fasády východního křídla a dokončena zdařilá replika zadního schodiště u věže včetně kovaného zábradlí. Byly realizovány náročné práce na odvodnění. Instalovali jsme kanalizaci a místo pro vsakování dešťové vody v lesoparku. Ve sklepeních zámečku proběhla instalace páteřních rozvodů, oprava podlahy a technologické místnosti. Byl zpracován restaurátorský průzkum

veškerých dřevěných prvků včetně velkého vitrážového okna v chodbě.

Již hotové prostory věže a suterénu také v loňském roce „ožily“ výstavami a dalšími akcemi. A nebylo to vůbec nic jednoduchého. Od přípravy až po finální dokončení se tomu věnovala spousta lidí. Vše začalo důkladným úklidem, poté se připravily vitríny a navezly exponáty. Částečně je zapůjčila vnučka Karla Kněze a členka Jednoty ČsOL v Chrudimi sestra Aleny Mergl Kučerové. Jednalo se o artefakty z dědečkovy pozůstalosti a podílela se také na jejich instalaci. Sbírkou společně doplnili členové klubu vojenské historie Četnická pátrací stanice Chlumeck nad Cidlinou a Četnická pátrací stanice Pardubice. Tak bylo možné zhlédnout nejenom osobní věci Karla Kněze jako například uniformu, vysoké boty, šavli, psací stroj, ale i originální interiér četnické stanice včetně služebního kola, na kterém četníci jezdili.

Velice vzácné exponáty nám zapůjčilo také Východočeské muzeum Pardubice. V první řadě se jednalo o potrhanou dětskou sukýnku z Ležáků, pánské triko s dlouhým rukávem a dvě košile popravených na Zámečku, vše prostřílené a zakrvavené. Muzeum zapůjčilo i popravčí kůl z pardubického popraviště, ohořelý pařez z Ležáků, dvě originální rakve s vypelechovaným dnem, ve kterých byla opakovaně převážena těla zastřelených do Pardubického krematoria, donucovací pomůcky jako například okovy, obušky, dŮtky a bič, ale i kombinézu parašutisty Jiřího Potůčka se dvěma plátěnými pouzdry a opaskem.

Pracovníci Východočeského muzea v Pardubicích si zaslouží poděkování nejenom za zápůjčku, ale i za instalaci, stejně jako i členové chrudimské a královehradecké jednoty ČsOL, kteří nám též zapůjčili vzácné památky a obětavě, v době svého volna, pomohli výstavě, které během roku shlédlo několik stovek návštěvníků, zrealizovat. ■

Zpracování dokumentů k závěru roku 2021

Před nedávnem jsme přivítali nový rok, ale k tomu, abychom rok 2021 mohli opravdu uzavřít, je nutné se ještě poprat s účetními uzávěrkami a kontrolou členské základny. Jedná se o každoroční činnost, kterou děláme tečku za právě uplynulým rokem. Žádáme proto bratry a sestry, kteří jsou ve svých jednotách zodpovědní za řádné zpracování těchto dokumentů, aby si prostudovali příslušné formuláře, které byly sekretariátem rozeslány na e-mailové schránky jednot dne 4. ledna 2022.

Dotazy k účetním uzávěrkám směřujte na paní Andreu Zuskovou (zuskova@csol.cz, 734 315 608). Změny v evidenci členské základny řešte se ses. Marcelou Tolarovou (sekretariat@csol.cz, 734 315 640).

Vyplněné formuláře stačí odevzdat elektronicky na e-mail sekretariat@csol.cz, originály účetních dokladů a kopii pokladního deníku je nutné zaslat poštou nejpozději do 6. února 2022 na Ústředí ČsOL.

Mnoho štěstí a pevné zdraví v roce 2022 Vám přejí pracovníci Ústředí Československé obce legionářské a zaměstnanci projektu Legiovlak.

Časopis Legionářský směr navazuje na stejnojmenný titul vydávaný Československou obcí legionářskou ve 20. letech minulého století jako týdeník, posléze měsíčník. Jeho hlavním posláním je prezentovat rozsáhlou a různorodou činnost Československé obce legionářské, připomínat odkaz zakladatelů samostatného československého státu a zejména pak ideje boje za svébytnost, svobodu a demokracii v době vzniku samostatného státu, za druhé světové války i v novodobé historii. Časopis je určen pro členy Československé obce legionářské, válečné veterány, sympatizanty a také širokou veřejnost, kterou zajímá tato problematika.

VYDAVATEL: Československá obec legionářská, Sokolská 33, 120 00 Praha 2, www.csol.cz, tel.: +420 224 266 235, fax: +420 224 266 274, e-mail: sekretariat@csol.cz **ŠÉFREDAKTOR:** Jiří Filip, tel.: +420 734 315 634, e-mail: tajemnik@csol.cz **EDITOR:** Marcela Volfová, e-mail: volfova@csol.cz **GRAFICKÁ ÚPRAVA, TISK A DISTRIBUCE:** Vydavatelství MAC, spol. s r.o.,

Na Spojce 968/7, 101 00 Praha 10 - Vršovice **ADRESA REDAKCE:** Československá obec legionářská, Sokolská 33, 120 00 Praha 2 **UZÁVĚRKA ČÍSLA:** 7. ledna 2022, **EVIDENČNÍ ČÍSLO:** MK ČR E 20912, Elektronickou podobu Legionářského směru naleznete na: www.csol.cz v rubrice Projekty. ■

80 LET OD HEYDRICHIÁDY
V PARDUBICKÉM KRAJI

Hrdinové

Příběhy odvahy a zrady v obrazech akademické malířky
Zdenky Landové. **Od 29. 12. 2021 Sál Jana Kašpara,**
Krajský úřad Pardubického kraje.

Vstup je zdarma
Výstava je otevřena každý den
od 8 do 18 hodin.

Více info na:
www.heydrichiada80.cz

PARDUBICKÝ KRAJ

Členský odznak Československé obce legionářské

Členský odznak vzešel ze soutěže vyhlášené ČsOL a konané od 22. září a 15. října 1921. K členské základně se odznaky dostaly prostřednictvím funkcionářů jednot v první polovině ledna 1922. Autorství vítězného návrhu je přisuzováno profesoru Uměleckoprůmyslové školy v Praze, francouzskému legionáři br. Otto Gutfreundovi. Výtěžek z prodeje členských odznaků byl hlavním příjmem garančního fondu, který podporoval nemajetné legionáře při získávání úvěrů.

V následujícím období pravděpodobně docházelo k nošení členského odznaku nečleny Obce a předsednictvo ČsOL proto požádalo 11. srpna 1922 o pomoc Zemskou politickou správu v Praze. Tato s platností od 19. února 1924 určila, že odznaků mohou nosit jen členové Obce. Zamezení zneužití mohlo podle starých rakousko-uherských zákonů být vymáháno u politické správy či policie. Kromě toho agenda schvalování Zemskou správou politickou znamenala také uchování vzorku a popisu odznaku v archivních materiálech. Čs. obec legionářská při žádosti uvedla, že „odznak pozůstává z kovové desky, obdélníkového tvaru, v jejíž hořené části vyobrazena jest hlava legionáře s ocelovou přilbou (legionář na stráž), pod ní vojenský znak

československých zahraničních vojsk a spodní část opatřena jest nápisem Čsl. obec legionářská. Po obou stranách bočních zobrazeny jsou symbolické svazky tří prutů.“

Naše současné členské odznaky vycházejí přímo ze vzorového kusu z roku 1921 a jsou opatřeny jedinečným členským číslem shodným s číslem uvedeným na průkazu člena. Každý člen má tedy vlastní jedinečný odznak, který mu měl být předán funkcionáři jednot. V případě, že se tak nestalo, obraťte se prosím na sekretariát ČsOL. V případě ztráty odznaku, je nutné tuto skutečnost nahlásit rovněž sekretariátu, který zadá výrobu duplikátu. Stejně jako historické odznaky jsou i ty dnešní majetkem ČsOL a členům jsou jen propůjčeny.

Policejnímu ředitelství

v Praze.

*Zemská správa politická povoluje v
důsledku výnosu min. vnitra ze dne 7. května 1923,
čís. 24.921/23/6 v předměti uvedeném spolku
nositi odznak dle příloženého vzorku až do
odvolání.*

*Jeden vzorek odznaku budví straně
ácer, druhý uložen k tomu potřebě.*

za presidenta: